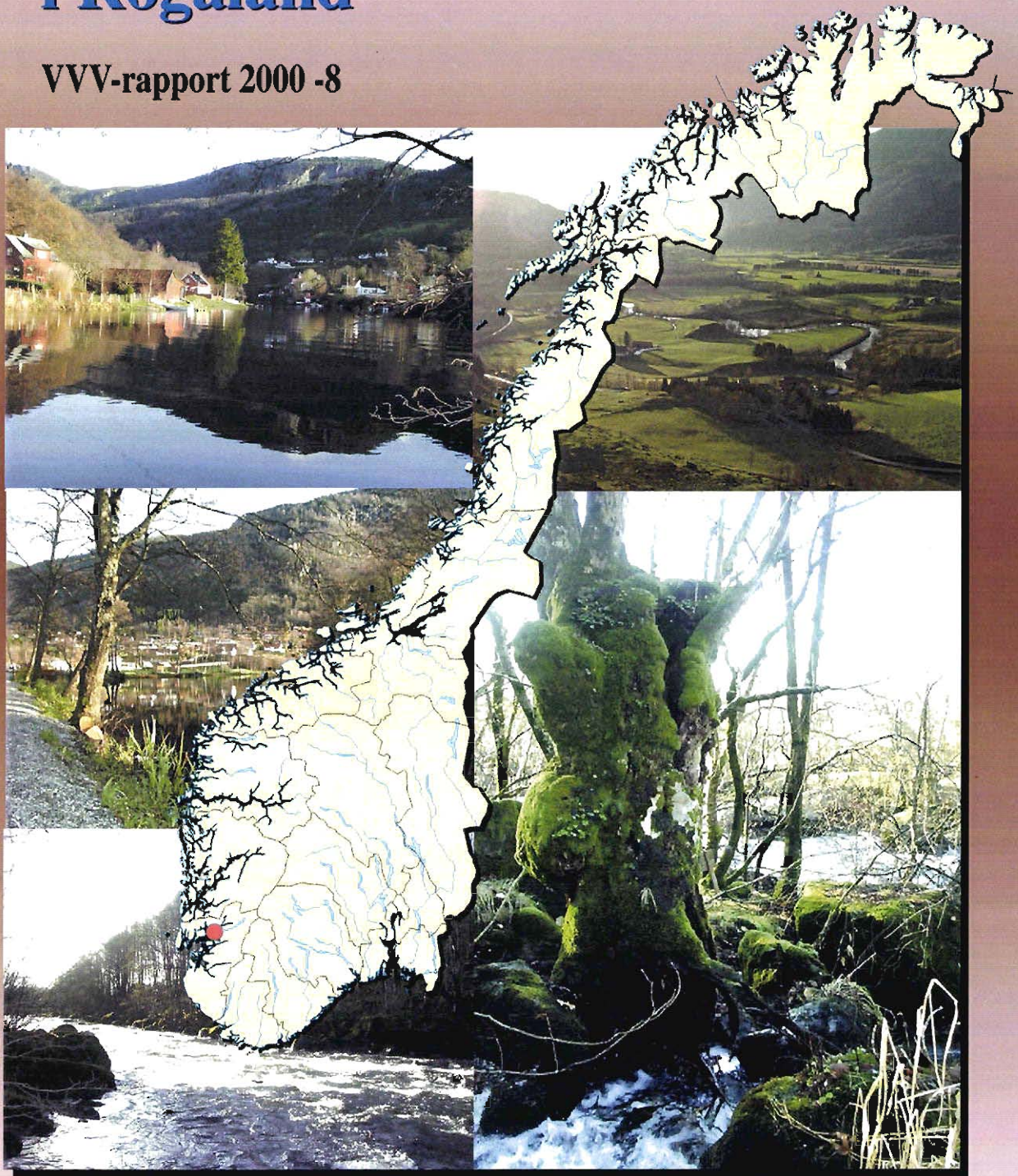

Verdiar i Vikedalsvassdraget, Vindafjord kommune i Rogaland

VVV-rapport 2000 -8

Utgitt av Direktoratet for naturforvaltning i samarbeid med
Noregs vassdrags- og energidirektorat, Vindafjord kommune og Fylkesmannen i Rogaland

Refereres som:

Fylkesmannen i Rogaland og Vindafjord kommune 2000. Verdier i Vikedalsvassdraget, Vindafjord, Suldal, Sauda kommunar i Rogaland, Etne kommune i Hordaland. -Utgitt av Direktoratet for naturforvaltning i samarbeid med Noregs vassdrag- og energidirektorat. VVV-rapport 2000-8. Trondheim 62 sider, 6 kart.

Forside foto: Øvst til venstre: Vikedalsosen. Midten t. v: Kyrkjehølen. Nedst t. v: Hallingstadstryka. Øvst til høgre: Midtbygda sett fra Geitahetta. Nedst t. h: Kydlestuv.

Layout: Guri Gjerde

Foto: Guri Gjerde (Fig. 1 og 13, foto: Lillian Austrheim. Fig. 2, foto: Helle K. Gjerde).

**Verdiar i Vikedalsvassdraget,
Vindafjord, Suldal og Sauda kommunar i
Rogaland, og Etne kommune i Hordaland**

**Vassdragsnr.: 038.Z
Verneobjekt: 038/1
Verneplan III**

VVV-rapport 2000-8

Rapport utarbeida ved Landbrukskontoret i Vindafjord i samarbeid med Fylkesmannen i Rogaland

Tittel <i>Verdiar i Vikedalsvassdraget</i>	Dato <i>oktober 2000</i>	Talet på sider <i>62s. + 6 kart</i>
Forfatter <i>Guri Gjerde, Vindafford Landbrukskontor/ Fylkesmannen i Rogaland</i>	Institusjon <i>Fylkesmannen i Rogaland</i>	Ansvarleg sign <i>Per Terje Haaland</i>
TE-nr <i>887</i>	ISSN-nr <i>1501-4851</i>	ISBN-nr <i>82-7072-394-0</i>
Vassdragsnamn <i>Vikedalsvassdraget</i>	Vassdragsnummer <i>038.Z</i>	VVV-Rapport nr <i>2000-8</i>
Verna vassdrag nr <i>038/1</i>	Talet på objekt <i>19 (+2 delområde og 11 objekt er registrert under kulturminne og -miljø)</i>	Fylke <i>Rogaland, Hordaland</i>
Talet på delområde med Nasjonal verdi (***) <i>2</i>	Talet på delområde med Regional verdi (**) <i>10</i>	Talet på delområde med Lokal verdi(*) <i>7</i>
EKSTRAKT		
<i>Vikedalsvassdraget (vassdragsnummer 038.Z) ligg i til største del i Vindafford kommune i Rogaland og Etne kommune i Hordaland. Deler av vassdraget ligg òg i Sauda og Suldal kommunar. Vassdraget vart verna mot kraftutbygging i 1986, Verneplan III for vassdrag.</i>		
<i>Det er registrert 2 delområde med nasjonal verneverdi i vassdraget med grunnlag i kvartærgeologi. 10 delområde er registrert til å ha regional verneverdi og 7 delområde er registrert til å ha lokal verneverdi, fordelt innan prosessar og former danna av is og vatn, biologisk mangfald, landskapsbilete og friluftsliv. I tillegg er det registrert 2 delområde og 11 objekt som inneheld verdiar med omsyn til kulturminne og kulturmiljø.</i>		
<i>Rapporten skal vera ei samanfotning av verdiane i Vikedalsvassdraget og skal kunna nyttast i kommunal forvaltning. Denne rapporten visar kjende verdiar i dei delane som ligg i Vindafford kommune. Rapporten viser òg prosessar og former, kulturminner og kulturmiljø i Etne kommune i Hordaland.</i>		
SUMMARY IN ENGLISH		
<i>Vikedalsvassdraget (watercourse no.038.Z) is situated in the municipalities of Vindafford, Sauda and Suldal in Rogaland County and the municipality of Etne in Hordaland County. In 1986 this watershed was protected against future hydropower plants (Plan for protected watercourses III).</i>		
<i>2 areas have been described to have national value within geomorphology. 10 areas have been described to have regional value and 7 areas have been described to have local values within the subjects geomorphology, biodiversity, forms of landscapes and outdoor recreation. Lastly, 2 areas and 11 objects are given values based on cultural matters. These values have not been ranged.</i>		
<i>This report is meant to give an account of values within the area of Vikedalsvassdraget, and give basis for good usage of the area.</i>		
5 STIKKORD PÅ NORSK	5 KEYWORDS IN ENGLISH	
<i>Prosessar og former danna av is og vatn</i>	<i>Geomorphology</i>	
<i>Biologisk mangfald</i>	<i>Biodiversity and ecology</i>	
<i>Landskapsbilete</i>	<i>Forms of landscapes</i>	
<i>Friluftsliv</i>	<i>Outdoor recreation</i>	
<i>Kulturminne og kulturmiljø</i>	<i>Cultural Heritage and the Historical Landscape</i>	

FORORD

Direktoratet for naturforvaltning (DN) og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er i fellesskap ansvarleg for prosjektet "Verdiar i verna vassdrag" (VVV-prosjektet). Formålet er å gjera kunnskapen om verdiane lettare tilgjengeleg for kommunar og andre som forvaltar verna vassdrag med nærområde. Etter at Stortinget 1. april 1993 vedtok Verneplan IV for vassdrag, er 341 vassdragsobjekt verna mot kraftutbygging. Stortinget har fleire gonger presisert at verneverdiane i dei verna vassdraga ikkje må forringast av andre inngrep. Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for verna vassdrag, vart vedtekne 10. november 1994. Retningslinjene gir kommunar, fylkeskommunar og statlege styresmakter rammer for si forvaltning.

VVV-prosjektet skildrar verdiar innan prosessar og former danna av vatn og is, biologisk mangfald, landskapsbilete, friluftsliv og kulturminne/miljø og skal ut frå den kunnskapen som er i dag gjera synleg dei viktigaste verdiane. I tillegg kan det også finnast andre viktige verdiar som og har noko å seie for vernet. I prosjektet lagast rapportar over dei einkilde vassdraga som gir ein oversiktleg presentasjon av viktige område i tekst og på kart. Informasjonen i rapportane vil seinare bli tilgjengeleg med digitale kartdata. Ansvar for utarbeidinga av kvar einskild rapport ligg hjå fylkesmannen i vedkomande fylke.

Vikedalsvassdraget har sidan vedtak i Stortinget 1986 vore verna mot vasskraftutbygging (verneplan III). Denne rapporten er utarbeida ved Landbrukskontoret i Vindafjord. Rapporten presenterer fyldig dokumentasjon over kva verdiar som finst i og ved Vikedalsvassdraget. Arbeidet med rapporten er utført hausten 1999 og våren 2000 av Guri Gjerde. Kartarbeidet er gjort av Linda Nordtveit, Teknisk etat i Vindafjord kommune.

*Direktoratet for naturforvaltning
naturbruksavdelingen*

*Ola Skauge,
avdelingsdirektør*

*Norges vassdrags- og energidirektorat
vassdragsavdelingen*

*Are Mobæk,
avdelingsdirektør*

*Fylkesmannen i Rogaland
Miljøvernavdelinga
Odd Kjos-Hanssen
Fylkesmiljøvernsjef*

INNHALD

FØREORD

SAMANDRAG

1.0 INNLEIING	13
1.1 Generell skildring av Vikedalsvassdraget.....	13
1.2 Hydrologi og vasskvalitet.....	13
1.3 Arealopplysningar.....	14
1.4 Målsetjing og avgrensing med rapporten.....	16
2.0 PROSESSAR OG FORMER DANNA AV IS OG VATN	18
2.1 Vassdragsselement og prosessar i dag.....	18
2.2 Former og spor etter avslutta prosessar.....	19
2.3 Utvalde delområde.....	19
3.0 BIOLOGISK MANGFALD	22
3.1 Ferskvassbiologi.....	22
3.2 Vegetasjon.....	23
3.3 Naturtypar.....	23
3.4 Vilt.....	24
3.5 Kjende rødlisteartar.....	25
3.6 Utvalde delområde og objekt.....	25
4.0 LANDSKAPSBILETE	28
4.1 Landskapsregion og særpreg.....	28
4.2 Særmerkte element i landskapet.....	28
4.3 Utvalde delområde.....	29
5.0 FRILUFTSLIV	31
5.1 Friluftsområde.....	31
5.2 Merka turar og stinett.....	31
5.3 Jakt og fiske.....	32
5.4 Utvalde delområde.....	32
6.0 KULTURMINNE OG KULTURMILJØ	35
6.1 Vassdragsrelaterte kulturmiljø.....	35
6.2 Ferdsel.....	38
6.3 Verdifulle kulturlandskap.....	39
6.4 Kulturminne.....	39
6.5 Bygningar bygd før 1900 (Sefrakregistret).....	46
6.6 Utvalde delområde og objekt.....	51

7.0	AKTUELLE TRUGSLAR.....	55
7.1	Hogst av kantvegetasjon	55
7.2	Rømd oppdrettsfisk	55
7.3	Dyrking, planering og uttak av masse	56
8.0	REFERANSAR	57
8.1	Litteratur	57
8.2	Munnlege kjelder	58
9.0	KRITERIER OG VERDISETJING NYTTA I RAPPORTEN.....	59
9.1.	Metode	59
10.0	KART	62

Vedlegg 1. Registreringsskjema

SAMANDRAG

Vikedalsvassdraget (vassdragsnummer 038.Z) ligg til største del i Vindafjord kommune i Rogaland. Vassdraget har òg delar som ligg i Etne, Suldal og Sauda kommunar. Vassdraget vart verna mot kraftutbygging i 1986, Verneplan III for vassdrag.

Berggrunnen er samansett av tre hovudgrupper; granittar, fyllittar og gneisar. Det er stor variasjon i dei kvartære avsetjingane, noko som vitnar om eit komplisert isavsmeltingforløp. Vassdraget sitt løpsmønster og løpsform er svært variert. Vikedalsvassdraget er prega av oseanisk klima og for det meste næringsfattig jordsmonn. Vegetasjonen er derfor samansett av lite næringskrevjande arter. Alle vegetasjonssoner frå havnivå og opp til mellomalpin sone er godt representert. Vassdraget har mykje å seia for lokale bestandar av fleire viltartar. Mange biotopkrav er ivareteke innanfor nedbørsfeltet. Likevel er det relativt få artar som nyttar området. Nedbørsfeltet har ein rik og variert fuglefauna, sjølv om talet på våtmarksartar og alpine artar er lågt. Fuglelivet i skogen er velutvikla, med mange artar og høg tettleik av individ.

Både for lokalbefolkninga og friluftssinteresserte på Haugalandet er Vikedalsvassdraget eit flott turområde. Særskild den indre del av vassdraget er mykje nytta, der det også er stabile snøforhold om vinteren. Vikedalselva har ein lakse- og sjøaureførande strekning på ca 10 km, og er rekna som ei smålakselv. I Ryfylke er det berre Vikedalsvassdraget som er upåverka av reguleringar i tillegg til å ha eit laks- og sjøaurefiske i større skala.

Kulturminna i vassdraget er relativt mangfaldige når det gjeld å avspegle jordbruksbusetnaden. Ved at ein kan fylgje jordbruksbusetnaden frå yngre steinalder fram til i dag, representera kulturminna eit viktig kulturpotensiale.

Rapporten inneheld 5 hovudgrupper av fagtema:

Prosessar og former danna av is og vatn
Biologisk mangfald
Landskapsbilete
Friluftsliv
Kulturminne og kulturmiljø

Rapporten gir ei temavis oversikt over den kunnskapen som finst i dag om verdifulle delområde/objekt i Vikedalsvassdraget (Verneplan III for vassdrag). Jfr. kart kap. 10 og vedlegg med registreringsskjema. Desse områda er nærare skildra i dei einskilde kapitla i rapporten. Kulturminna er ikkje verdigraderte og er ikkje blitt registrert på skjema, men omtalast i rapporten og vises på kart. ”Gradering” i tabellane nedanfor, er utført etter metodikk skildra i vegleiar for VVV-prosjektet, der også kriteria er definert (Jfr kap. 9). Delområda med *** svarar til Nasjonal verdi, ** Regional verdi og * Lokal verdi.

Dei faglege vurderingane i rapporten byggjer i stor grad på eksisterande litteratur og tidlegare undersøkingar.

Kart nr. 1 **Prosessar og former danna av is og vatn (P)** Sjå kart kap. 10

Nr	Namn delområde	Skildring	Gradering	Dok. status
P1	Hallingstad	Morenerygg/delta	***	Dokumentert
P2	Låka fossen	Fossegjel, jettegryter, breelvdelta og dødisgroper	***	Dokumentert
P3	Solheim	Sandur	**	Dokumentert
P4	Solheim-Ørnes	Elveslette, meandrering	**	Dokumentert
P5	Bjørndalsura	Fjellskred	*	Dokumentert

Kart nr. 2 **Biologisk mangfald (B)** Sjå kart kap. 10

Nr	Namn delområde/objekt	Skildring	Gradering	Dok. status
B1	Kyrkjehølen	Våtmark	**	Dokumentert
B2	Prestaneset-Nes	Gråor-heggeskog	**	
B3	Plomliá	Blandingsskog	**	Dokumentert
B4	Nord for Røyravatnet	Myr/furuskog	*	Dokumentert
B5	Eiketre på Eikeland	Gamal eik	*	
B6	Førlandstølen m/ omegn	Myr	*	
B7	Aust for Fjellgardsvatnet	Furuskog/edellauvskog	*	
B8	Mo	Myr/skog	*	

Kart nr. 3 **Landskapsbilete (L)** Sjå kart kap. 10

Nr	Namn delområde	Skildring	Gradering	Dok. status
L1	Vikedal-Søndenåneset	Våtmark-strandsone	**	Dokumentert
L2	Midtbygda	Jordbrukslandskap	**	Dokumentert
L3	Fjellgardane	Kulturlandskap	**	

Kart nr. 4 **Friluftsliv (F)** Sjå kart kap. 10

Nr	Namn delområde	Skildring	Gradering	Dok. status
F1	Vikedalselva	Smålaks-elv	**	Dokumentert
F2	Fjellgardsvatnet	Fiskevatn, bade/rasteomr.	*	Dokumentert
F3	Røyravatnet	Fiskevatn, bade/rasteomr.	*	Dokumentert
F4	Vikane-Bjørndalen	Skog- og fjellområde	**	Dokumentert

Kart nr. 5 Kulturminne og kulturmiljø (K), Sjå kart kap. 10
kartet viser og andre kulturminner/-miljøer (nr. 01-054)

Nr	Namn delområde/objekt	Skildring	Ikke grad.	Dok. status
K1	Vikedalsosen	Bygningsmiljø	Ikkje grad.	Dokumentert
K2	Vikedal kyrkje	Bygning	"	"
K3	Stabbur, Vikedal bygdemuseum	Bygning	"	"
K4	Kvernhus, Vikedal bygdemuseum	Bygning	"	"
K5a/ b	Hundseid Bru/Vikedal Bru	Bru/brukar	"	"
K6	Koladalen-Langeland-Fatland-Underbakka-Veadalen	Jordbruksmiljø, beite- og slåttemark	"	
K7	Ørekjerven	Gardsanlegg	"	Dokumentert
K8	Søndenå	2 gravrøyser	"	"
K9	Søndenå	Gravrøys	"	"
K10	Søndenå	2 gravrøyser	"	"
K11	Søndenå	Kyrkjegard	"	"
K12	Hallingstad øvre	Gravfelt	"	"
K13	Solheim	Gravfelt	"	"

Kart nr. 6 Vassdragsrelaterte kulturminne Sjå kart kap. 10

1.0 INNLEIING

1.1 Generell skildring av Vikedalsvassdraget

Vikedalsvassdraget ligg på grensa mellom Vestlandet sine ytre og midtre fjordstrøk. Det har kjeldene sine i fjellområda på grensa mellom Rogaland og Hordaland, elva munnar ut i Osavika i Sandeidfjorden som er ein sidearm til Boknafjorden. Mesteparten av nedbørsfeltet, 118.4 km², ligg i Vindafjord kommune, men indre deler tanger også Etne kommune (Hordaland), Suldal- og Sauda kommune (Rogaland). Vikedal har eit utprega oseanisk klima med milde vintrar. Årsnedbøren ligg rundt 2000 mm i dei nedre delene og stig til nærare 3000 mm i dei indre og høgare strom. Naturgeografisk høyrer vassdraget til 37b (Vestlandet sin lauv- og furuskogregion, Ryfylke sine fjord- og heiområde).

Vikedal er ei typisk jordbruksbygd. Det meste av busetnaden på ca. 700 innbyggjarar er konsentrert ved fjorden. Området mellom Vikedal sentrum og Fjellgardsvatnet er eit utprega jordbrukslandskap. Resten av nedbørsfeltet er beiteområde og litt hogstområde.

Dei største kvalitetane i og ved vassdraget ser ut til å vera:

- Eit viktig historisk dokument for forståinga av isavsmeltinga i Nord-Rogaland og Sunnhordland
- Ekskursjonsområde for faga geologi og kvartærgeologi
- God moglegheit for kortare og lengre fotturar i heile vassdragsområdet
- Attraktivt laks-og sjøarefiske
- Pedagogisk verdi for studiar og eksperiment innan problematikken omkring sur nedbør
- Varierte og mange kulturminne.

Vikedalselva har sidan vedtak i Stortinget 1986 vore varig verna mot kraftutbygging (verneplan III). I St. prp. nr. 89 er verneformålet grunna slik: "Kontaktutvalget viser til at Vikedalselva i dag er den viktigste lakse- og sjøareelva i Ryfylke og tiltrekker fritidsfiskere fra hele sørvestlandet. Dessuten er det et viktig friluftsområde om vinteren på grunn av de stabile snøforholdene. Natur- og kulturverninteressene er også betydelige i området. Flere av de nærliggende vassdragene er preget av til dels store kraftutbygginger...". Vidare uttalar Statens forureiningstilsyn at "Vikedalsvassdraget er med i overvåkingsprogrammet for langtransporterte forurensingar (sur nedbør), og det er vannkvaliteten som følges. Vassdraget ligger i den delen av landet som mottar de største mengdene sur nedbør" (Direktoratet for naturforvaltning 1999c).

1.2 Hydrologi og vasskvalitet

Vikedalsvassdraget vart i 1972 innlemma i "elveserien" (overvåking av vannkjemi i utvalgte vassdrag) organisert gjennom Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk, Fiskeforskningen. I 1980 vart programmet overteke av "Statlig program for overvåking av langtransportert forurenset luft og nedbør", administrert av Statens forureiningstilsyn (SFT). I 1981 vart det registrert naud fisk i vassdraget. Det førte til undersøkingar både på vasskjemi, fisk og botndyr. Undersøkingane inneheldt eksperiment og observasjonar i felt. Grunnlaget for dette arbeidet var tidlegare undersøkingar, gjennomført under programmet "Ti-års vernede vassdrag", leia av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen (NVE). I 1994 vart Vikedalsvassdraget teke inn i prosjektet "Forskning- og referansevassdrag" (Forskref) leia av SFT, Direktoratet for

naturforvaltning (DN) og NVE. Fagområda er hydrologi, inkludert transport av sediment, fisk, vasskjemi og botndyr.

Vikedalsvassdraget har ei middelvassføring på 10,3 m³/s (DN 1999c). Vassdraget ligg i utkanten av det mest forsura området i Sør-Noreg. Grensetraktene mellom Sauda i Rogaland og Etne i Hordaland er registrert som forsura områder med særleg låge pH-verdiar. Vassanalysar frå elva frå 1972 og utover 80-talet, viser ein merkbar nedgang i pH (SFT 1993). Vassdraget mottok store mengder sur nedbør med pH- verdiar heilt nede i 3,65. Som nemnt vart det funne død fisk i elva våren 1981. Også vatna vart hardt råka av sur nedbør. Ved ein intervjuundersøking vart det oppgitt at av 22 opphavleg aurebestandar var sju tapt og fem avteke. I tillegg hadde to av tre røyebestandar gått tapt. Prøvefiske i 1982 stadfesta dette (Hesthagen et al. 1995).

Generelt sett er vassdraget fattig på kalsium og organisk stoff. Elva har dårleg bufferemne og er derfor sårbar for tilførsel av sterk syre. Vassdraget er påverka av sjøsalt og særleg i tilknytning til nedbør i kombinasjon med kraftig vind, kan det bli høge konsentrasjonar av klorid. Konsentrasjonen av sulfat i vassdraget viser teikn til å avta. Dette skuldast truleg reduserte svovelutslipp i Europa (Fagerlund & Taasen 1997).

Kalking om våren vart sett i gong i 1987 for å unngå observert dødelegheit på smolt og presmolt og er seinare utvida til kalking heile året. Kalk vert dosert kontinuerleg frå eit doseringsanlegg oppstraums Låkafossen. Doseringa av kalk vert styrt etter ønska pH-verdi. I dag, 1999 ser skjemaet slik ut: perioden 15.02-31.03: pH=6.2, 01.04-31.05: pH=6.4, resten av året skal pH=6.0 (Lura pers. medd.). Trass i enkelte driftsproblem, har vasskvaliteten jamt over vore tilfredsstillande etter at kalkinga vart sett i gong (DN 1999c).

Frå 1998 vart også Litleelva kalka. Litleelva har vore ein av dei viktige gytebekkene for aure og tettleiken av aure har vore høgare enn i hovudvassdraget (DN 1999c). I tillegg har Litleelva blitt eit viktig oppvekstområde for eldre laksungar (1-3 år).

Kalkinga har stansa dødelegheita av ungfisk på elva, og tettleiken av ungfisk av laks er i dag truleg i nærleiken av det nivå som kan forventast ut i frå det ein veit om vassdraget sitt produksjonsgrunnlag (Johnsen et al. 1999).

1.3 Arealopplysningar

Status over inngrep i Vikedalsvassdraget

- Uttak av masse
- Bygging av skogsbilveg
- Dårlegare vasskvalitet grunna avrenning frå jordbruk og sur nedbør
- Ternevatnet, regulerbar (0.3 m) drikkevasskjelde
- Kalkingsanlegg øverst i Låkafossen
- Kalkingsanlegg i Litleelva
- Elektrisk kraftverk ved Sponaneset
- Førebygging langs hovudstrengen
- Molo ved utløpet
- Bekkjer lagt i røyr
- Kraftlinjer

Fylkesplan for friluftsliv, 1992-95

Røyrvatnet. Bade- og rasteområde (telting). Lett tilrettelegging er aktuelt; ordna tilkomst, P- plass, toalett og renovasjon. Rydding av lauvskogen. Området bør sikrast ved kjøp, eventuelt servitutt.

Fjellgardsvatn har i austre enden ein parkeringsplass for fjellturar/bading som kommunen eig. Dette området markerast som eit "sikra område med usikker status".

Vikedalsstranda bør sikrast gjennom reguleringsplan, og opparbeidast for allmenta utover brukarar av campingplassen. Området er tilrådd sikra som eit viktig regionalt badeområde.

Olaliområdet er eit tur- og utfartsområde i fjellområda i Etne og Vindafjord. LNF- område i kommuneplanen.

Bjørndalen-Fevassnuten er eit tur- og skiutfartsområde. LNF- område i kommuneplanen.

Fylkesplan for naturvern, 1992-95

Vikedal har verneform "andre områder" og her vert det lagt vekt på kvartærgeologiske førekomster. Endemorene, ulike typar terrasser og andre breelv avsetningar, gjel med jettegryter. Verneverdi av nasjonal interesse.

Vindafjord kommuneplan, 1999-2010

Mesteparten av nedbørsfeltet er sett av som landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF), sone 1- område, der det er forbod mot oppføring av spreidde bustadhus, fritidsbygg og næringsbygg som ikkje har tilknytning til stadbunden næring. Det same gjeld frådelling til slike formål.

Vestre del av Vikedalsdalen, frå Staknes opp til Førland, er sett av som LNF, sone 2- område. I denne sona er det tillete med oppføring av spreidde bustadhus fritidsbygg og næringsbygg, i tillegg til frådelling til slike formål.

Ein stor del av LNF- området nord og aust for hovuddalføret er i kommuneplanen markert som særskild viktige friluftsområder.

Nedslagsfeltet for Mørkavatnet og Langavatnet er bandlagde som reservekjelder for drikkevatn. Tednevatnet, som er drikkevatn, skal bandleggjast. I tillegg er nedbørsfeltet frå Halsvatnet og ned mot Låkafossen nord for hovuddalføret avmerka som uklausulert område for drikkevatn som skal vera unnateke frå rettsverknad.

Ved Låkafossen er eit område sett av som motorbane. Vest for Eikeland er eit område avsett som skytebane. Ved Vikedal sentrum er arealer langs båe sider av elva avsett som byggjeområder (bustadføremål, offentleg føremål, næringsføremål, friområde og kommunaltekniske anlegg). I fylgje kommuneplanen er det forbod mot å oppføra konstruksjonar eller anlegg nærare vassdrag enn 100 m, med mindre område inngår i ein godkjent reguleringsplan.

Søraustre del av nedbørsfeltet ligg i Suldal kommune, som har godkjend kommuneplan frå 1997 (1998-2010). Heile området er sett av som LNF- område innan nedbørsfelt for verna vassdrag, RPR-klasse III. Kjennemerke for RPR-klasse III er at vassdragsbelte er lite påverka av menneskeleg aktivitet, og har difor stor opplevelseverdi og vitskapeleg verdi. Her gjeld

fylgjande forvaltningsavgjersler: ”Det er svært viktig å ta vare på naturen sitt preg av å vera lite påverka av moderne menneskeleg aktivitet. Alle former for omdisponering av areal i vassdragsbeltet bør unngåast. Vasskvalitet og naturleg vassføring må haldast oppe så langt råd er, og ein må freiste å unngå alle former for inngrep som reduserer verdien av vassdraget”.

Nordaustre deler av nedbørfeltet tilhøyrrer Sauda kommune. I godkjend kommuneplan frå 1995 er områda avsett som LNF- område, sone 1: Viktige område for vilt- og fritidsinteresser, samt område med særskilde naturkvalitetar og viktige samfunnsinteresser. Innanfor desse områda vil det ikkje bli gitt løyve til bygging eller frådelling, unnateke for stadbunden næring. Det finst ingen vedtak om vassdragsbeltet. Det er ikkje aktuelt med eigne vedtak om vassdragsbelte innanfor dette område.

Nordlege deler av nedbørsfeltet tilhøyrrer Etne kommune. I gjeldande kommuneplan for perioden 1987-94, er heile områda innanfor Vikedalselva sitt nedbørsfelt sett av som LNF- område, sone 1a. Eventuelle tiltak må vera i samsvar med vedtekne retningslinjer, eller knytta til stadbunden næring. Ny eller vesentleg utviding av eksisterande fritidsbustader er ikkje tillete. Det gjeld ingen avgjerder om vassdragsbelte innanfor dette området.

1.4 Målsetjing og avgrensing med rapporten

VVV-rapporten om Vikedalsvassdraget skal gi ein enkel, men utfyllande oversikt over dei viktigaste verneverdiane langs vassdraget. I rapporten er det lagt hovudvekt på dokumenterte verdiar langs vassdraget og verdiar som er sett som grunnlag for vernet av vassdraget. Det er samla inn kunnskap innan kulturlandskap og kulturminne i vassdraget.

I 1994 kom rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag med instruks til kommunane om å klassifisera og forvalte vassdraget og nærliggjande arealer innan eit definert vassdragsbelte. Retningslinjene dannar grunnlaget for forvaltninga av Vikedalsvassdraget saman med denne kunnskapsstatusen. ”Driftsplan for Vikedalsvassdraget” er under utarbeiding ved Vikedal Elveigarlag.

Verdiar er i rapporten verdsett ut frå kriteria i rettleiaren (DN & NVE 1997) og i samarbeid med kommunen og Miljøvernavdelinga hjå Fylkesmannen. Verdiar knytt til kulturminne og kulturmiljø er vurderte, men ikkje verdsett etter skalaen nytta elles i rapporten.

Fig. 1 Oversikt over Vikedalsvassdraget frå Bjørndalsnuten. Vassdraget strekkjer seg heilt frå Hustveitsåta (1188 m o. h.) og ned til fjorden ved Vikedalsosen. Nedbørsfeltet er 118,4 km² stort.

Fig. 2 Vassdraget har unike forhold for friluftsliv. Her er det Mørkavatnet som vert vitja av unge badegjester.

Fig. 3 Vikedalsvassdraget har høg årsnedbør (2000-3000 mm i året). Ikkje så reint sjelden ligg store område under vatn. Dette biletet er frå 29. November 1999 og viser at store deler av Midtbygda ligg under vatn.

2.0 PROSESSAR OG FORMER DANNA AV IS OG VATN

Dokumentasjon om berggrunnsgeologien og kvartærgeologien i Vikedalsvassdraget er henta frå "Forslag til vern av kvartærgeologiske førekomstlar i Rogaland" (Anundsen & Sollie 1987), "Naturfaglige verdier og vassdragsvern" (NOU 1983: 42) og "Vikedalsvassdraget, kvartærgeologiske og geomorfologiske undersøkingar" (Nordahl-Olsen 1980).

Vikedalsvassdraget er eit viktig område for forståinga av isavsmeltinga i Nord- Rogaland og Sunnhordland. Særleg viktig er brerand- og bresjøavsetningane nedst i hovuddalen, i området Hallingstad-Koladalen. Vassdraget har svært stor pedagogisk verdi, og det er egna som typevassdrag (Anundsen & Sollie 1987).

I dalbotn nedst i hovuddalføret finn ein grunnfjell som består av granitt. Over dette ligg det fyllitt, truleg av kambrisk-ordovicisk alder (Reusch 1908, NOU 1983: 42). I dei høgareliggande områda i aust ligg det skyvedekkkbergarter som består av prekambriske gneiser som er skuva over fyltitten under den kaledonske fjellkjedefoldninga. Dei spesielle forholda som herska i Vikedal under Yngre Dryas, med ein bre frå fjorden (som stengte dreneringa) og ein bre frå innlandet, har gitt opphav til mange typar avsetningar som danna ein heilskap.

Hovuddalen frå Vikedal til og med Botnavatnet og Bjørndalsvatnet dominera vassdragsbiletet (Fig. 1). Den vide, U-forma dalen senkar seg gjennom dalendar og tersklar sprangvis mot fjorden. Daltersklane og dei mellomliggande bassenga gir hovuddalen ein typisk iserodert utsjånad. Godt markerte dal-tersklar finst ved Ørnes, Førland, Hundseid og Roaldkvam. Fleire stader er bassenga fylt med vatn, til dømes Fjellgardsvatnet. Sidedalane til hovuddalføret er små, korte dalar som munnar ut oppe i hovuddalen sine sider og kallast derfor hengande dalar.

2.1 Vassdragselement og prosessar i dag

Vikedalselva meandrerer. Vatn i rørsle har evne til å transportere grus, sand og finstoff. Mengda av materiale som vatnet kan ta med seg er avhengig av farten på vatnet. I ein elvesving vil vatnet i yttersvingen få større fart og kan ta med seg meir materiale. I innersvingen får vatnet mindre fart og materialet vert avsett. På denne måten kan elva bukte seg som ein orm gjennom eit flatt landskap (sjå forsidefoto, øvst til høgre). Det er denne prosessen som vert kalla meandring (P4). Av og til vert svingen så vid at elva kuttar svingen og tek snarvegen rett fram. Elvesvingen vert liggjande igjen som tjern, ein såkalla kroksjø. Kyrkjehølen (B1) er eit døme på dette (Fig. 7). Kyrkjehølen ligg heilt nede ved sjøen i eit elvedelta, danna av at Vikedalselva har meandret nedover den nedste terrassen og at Kyrkjehølen på den måten har vorte avsnøra. Den siste avsnøringa skal ha skjedd ved at lokalbefolkninga retta ut elveløpet på 1700-talet.

Når ei elv renn ut i stillestående vatn, i ein innsjø eller ein fjord vil den avsetje det materiale den tek med seg. Det grovaste materialet vert avsett nærast land, det finare lengre utover. Slik vert det danna eit *delta*. Deltaet som utgjer Vikedalsosen vart truleg danna for 2000-1000 år sidan, ved landheving og elveavsetning. Dette deltaet er og grunnlaget for Vikedalsstranda (Fig. 11). Ei slik strand er alltid rørsle og blir påverka av sjøen, i form av straumretningar og bølgeaktivitet. I tillegg fører elva med seg store mengder sediment (Bogen pers. medd.)

2.2 Former og spor etter avslutta prosessar

Toppnivået innan vassdraget er truleg rester etter eit gammalt (prekvartært) landskapsnivå. Kombinasjonen av istider med breerosjon og mellomistider med elveerosjon har gjennom Kvartærtida forma landskapet slik me finn det i dag. For 18-20000 år sidan dekkja innlandsisen heile området og låg med isfronten langt utover kysten. Isen trakk seg tilbake og i løpet av Allerød (11800-11000) smelta isen vekk innanfor Koladalen. Sedimenter som stammar frå denne avsmeltinga finst i avsetningsrestene ved Solheim (P2) (Fig. 5) og Fatland. Ein tenkjer seg at det har vore ein oppdemma sjø i dalen, men det er ikkje funne rester etter denne oppdemminga.

Ein kaldare periode, Yngre Dryas (tidsperioden frå 11 000 til 10 000 år før notid) fekk breen i Vindafjordområdet høve til å flyte utover til sidene då den kom så langt vest som til fjordkrysset ved Sandeidfjorden. Her var det ein arm som trengte seg eit stykke opp til Hallingstad. Breen tok med seg materialet frå fjorbotnen og danna Hallingstad-morenen (P1), dette er marine avsetningar. På same tid var det ein brearm som frå den same innlandsisen trengte seg nedover Vikedalen til utløpet av Fjellgardsvatnet/Koladalen. Mellom desse to brefrontane danna det seg ein bredemt sjø, som truleg har lege på ca 160 m o. h. I terrenget ved Låkafossen finst fleire dødisgroper (Dette er groper i terrenget som er danna på ein spesiell måte. Under isen eller ved iskanten vart store isklumpar gravlagde av breelvavsetningar under isavsmeltinga. Då isen elles smelta vekk låg desse klumpane igjen, verna mot smelting av sand og grus. Etterkvart smelta isklumpane også, noko av materialet raste ned på sidene og resultatet vart ei rund eller avlang grop i terrenget).

Då isen ved brefrontane smelta, braut elva seg gjennom moreneryggen ved Hallingstad (Fig. 4) og lausmassar vart avsett i sjøen rett utanfor Hallingstadterrassen (P1). Slik vart elvedeltaet i Vikedalsosen danna. Etter kvart som landet steig i forhold til havnivået, har elva erodert seg ned i dei avsetningane som fanst. Rester av desse avsetningane vart ståande igjen som hyller eller terrassar i dalsidene (til dømes ved Fatland og Låkafossen (P2)) og me har fått forma Vikedalsvassdraget slik det er i dag (Nordahl-Olsen 1980).

2.3 Utvalde delområde

P1 Hallingstad

Ein markert morenerygg ligg på tvers av dalen. Elvnedskjæringa viser at den er 20-25 m tjukk. Den held fram i ein sidemorene i den nordvestre dalsida. På sørvestre sida av moreneryggen er det ein stor, glasfluvial terrasse, 60 m o.h. Denne høgda passar med høgda av den marine grensa elles i området. Eit tidlegare snitt gjennom både terrassen og moreneryggen viser at terrassen er danna etter at isen smelta vekk, av vatn ovanfrå dalen. Området er vurdert til nasjonal verdi.

P2 Låkafossen

Her ligg det ei ryggforma avsetning med deltastruktur. På overflata er det fleire dødisgroper. Avsetninga representera truleg fronten til breen som kom nedover dalen under Yngre Dryas. Sidemorenene kan følgjast vidare herfrå langs den søraustre sida av Fjellgardsvatnet. Avsetninga, som truleg er ein erosjonsrest av ein større deltaliknande avsetning, viser at det var ein innsjø i dalen opp til minst 160 m o.h. i Yngre Dryas. Dei finkorna lausmassane (silt og leire) er resultat frå denne bredemte sjøen. Ved Låkafossen renn elva i eit trangt gjel med jettegryter. Fossen har 30 m fritt fall, vatnet går ned gjennom ein canyon, noko av vatnet kjem ut frå ei kløft. Høgt oppe i fossen ligg det ei bergblokk over fossen, derav namnet Låket (Fig. 6). Her kom ein tørrskodd over elva, før bruene kom. Området er vurdert til nasjonal verdi.

P3 Solheim

Her er det ein tjukk avsetning av sand og grus der laga fell svakt nedover dalen, parallelt med avsetninga si overflate. Avsetninga når opp i ca. 100 m o. h. Under sand- og grusmassane er det finkornige bresjøavsetningar. Sand- og grusmassane kan vera danna ved erosjon av dei glasfluviale massane ved Låkafossen etter at bresjøen i Vikedal delvis var tappa, men dei kan også vera danna i ein tidsperiode før dalen vart demt opp. Gjelet med jettegryter er truleg danna under tappinga av bresjøen. Området er vurdert til regional verdi.

P4 Solheim-Ørnes

Elva meandrerer gjennom heile Midtbygda. Etter at isen trakk seg attende og landet heva seg, har elva skore seg gjennom lausmassane og funne sin veg ned gjennom dalen (sjå kapittel 2.1). Fleire stader finst det spor etter avsnøringar. Området er vurdert til regional verdi.

P5 Bjørndalsura

Ved nordvestre enden av Bjørndalsvatnet ligg det ei stor ur etter eit fjellskred. Ura er samansett av blokker store som hus. Det er vanskeleg å seie kva som har utløyst skredet, men jordskjelv er ei truleg årsak. Bjørndalsura er den største ura innan vassdraget. Området er vurdert til lokal verdi.

Tabell 1 Verdivurdering v/ Prosessar og former danna av is og vatn. (Delområde med *** svarar til Nasjonal verdi, ** Regional verdi og * Lokal verdi, sjå også kartvedlegg for prosessar og former danna av is og vatn).

Nr	Namn delområde	Grad.	Hovudkriterier					Støttekriterier			
			H01	H02	H03	H04	H05	S01	S02	S03	S04
P1	Hallingstad	***		x	x	x		x	x		x
P2	Låkafossen	***	x	x	x		x	x	x		x
P3	Solheim	**		x	x			x	x		x
P4	Solheim-Ørnes	**				x	x	x	x		x
P5	Bjørndalsura	*	x								

H01 Urørd

H02 Historisk dokument

H03 Mangfald

H04 Typisk

H05 Sjeldsyn

S01 Sårbar

S02 Del av system

S03 Forskningsverdi

S04 Pedagogisk verdi

Fig. 4 Hallingstadreset til venstre og elva som har grove seg ned til fast fjell gjennom avsetningane. Hallingstadterrassen ligg til venstre for moreneryggen, utafor biletet.

Fig. 5 Avsetningane på Solheim (midt i biletet).

Fig. 6 Gjelet og steinblokka i Låka fossen. I sjøve fossen er det jettegryter med diameter frå 30 cm til ca 5 m.

3.0 BIOLOGISK MANGFALD

”Alt levande, i tillegg til dei stadene der alt levande oppheld seg” er ein kort forklaring på det noko svevande omgrepet biologisk mangfald. I følge Rio-konvensjonen, artikkel 2 er biologisk mangfald definert som ”variasjonen hos levende organismer av alt opphav, herunder bl.a. terrestriske, marine eller andre akvatiske økosystemer og de økologiske komplekser som de er en del av: dette omfatter mangfold innenfor arter, på artsnivå og på økosystemnivå”. Rio-konvensjonen frå 1992 om biologisk mangfald forpliktar alle til å kjenna til og ta vare på sitt biologiske mangfald innan grensene. Noreg ratifiserte denne avtalen i 1993.

I St. meld. Nr. 8, 1999-2000, er det strategiske mål for bevaring av biologisk mangfald følgande: ”Naturen skal forvaltes slik at arter som finnes naturlig sikres i levedyktige bestander, og slik at variasjonen av naturtyper og landskap opprettesholdes og gjør det mulig å sikre det biologiske mangfoldets fortsatte utviklingsmuligheter”.

Opplysningar om viltet langs Vikedalsvassdraget kjem frå ”Viltkartverket for Vindafjord kommune”, 1997. Områder som utgjer ein viktig biotop for fleire viltarter og område som utgjer ein viktig biotop for ein eller fleire sjeldne eller trua arter er prioritert.

Utvalde naturtypar er tekne ut på grunnlag av ”Kartlegging av naturtyper” (DN 1999a).

3.1 Ferskvassbiologi

Vikedalselva ligg i ytre kanten av det mest forsura området i Norge, og forsuringa er lita i forhold til vassdrag på Sørlandet. Verknaden på vasskvalitet og fisk er derimot stor sidan nedbørfeltet har lita bufferemne (Hindar 1992). Kalkinga, som starta 1987, har stoppa døyinga av smolt og forbetra vasskvaliteten.

Fisk

Det er forutan laks og sjøaure påvist også ål, niøye, trepigga stingsild og skrubbe i hovudstrengen (Vikedal Elveigarlag under utarbeiding).

Under Låkafossen er det 11 faste stasjonar for prøvetaking for fisk. I 1998 vart det funne god tettleik av lakseyngel på alle stasjonane. Det er i den øvste delen av vassdraget at tettleiken har auka mest i dei seinare åra. Litleelva er blitt eit viktig oppvekstområde for eldre laksungar i løpet av 1990-talet. I dei andre sideelvane er lakseungar berre påvist sporadisk i mindre mengder. Auren har ikkje vist noko positiv endring i tettleik etter kalking og talet har halde seg på eit relativt lågt nivå (DN 1999c). Når det gjeld fjellvatna i vassdraget, viser undersøkingar at det har vore ei auke i fleire aurebestandar sidan tidleg på 1980-talet. Ein kan også venta ei ytterlegare betring av forholda, men det kan ta lang tid før bestandane er heilt restituert etter forsuringsskadene (Hesthagen et al. 1995).

Botndyr

Det er gjort systematiske innsamlingar av botndyr i vassdraget sidan 1982. Ein stor del av vassdraget ber preg av forsuringsskade. Likevel er det påvist lokalitetar som har stabilt god vasskvalitet med omsyn til forsuring. Etter at kalkinga starta våren 1987 etablerte forsuringfølsomme botndyr seg i hovudelva nedstraums kalkdoseraren. Det forventast framleis auke av det biologiske mangfaldet, særskild innan gruppa snigel og andre forsuringfølsomme botndyr (DN 1999c).

3.2 Vegetasjon

Alle vegetasjonsnivå frå havnivå og opp til mellomalpin sone er godt representert. Låglandssona, som strekkjer seg opp til 250-300 m o.h., er for det meste oppdyrka eller sterkt kulturpåverka skog. Gråor og bjørk er dei vanlegaste treslaga, men ein finn spreidde bestandar av svartor, hassel, alm, lind, ask og eik. På myrjord og skrinne mark er furu dominerande. Feltsjiktet er dei fleste stader sterkt kulturpåverka og dominert av grasartar. I dei skrinne områda er lyngartar mest vanlege.

I den prealpine sona, som vertikalt strekkjer seg frå ca. 300 m o.h. og opp til skoggrensa mellom 450 og 600 m o. h., er bjørk og furu dei einaste treslaga som danner bestand. I dei fuktige områda er ombrotrofe eller fattige minerogene myrar vanlegast. Dei ulike skogstypene går gradvis over i dei trelause alpine samfunn, og feltsjiktet ser ut til å endrast lite om tresjiktet blir borte. Berre i områda Sjurstølen og Søre Bjørndalen har bjørkeskogen eit visst subalpint preg, med dominans av smørtelg og bjønnekam i tillegg til eit lite innslag av alpine artar. I den nordeksponerte dalsida ved Risvatn finst også mindre bestandar av vierkratt. Dei aller fleste stader danner bjørka skoggrensa, men på skrinne berggrabbar og på myrar innover mot Botnavatnet kan furua erstatta bjørka. Skoggrensa ser ut til å vera klimatisk betinga.

I dei alpine områda kan ein skilja mellom ei lyngdominert og ei grasdominert sone rundt 700 m o.h. Myr og ulike heisamfunn er dei viktigste alpine vegetasjonstypene. Bjønnskjepp særpregar den alpine sona. På eksponerte rabbar og fjellsider finst velutvikla rabbesamfunn. Over ca. 700 m o.h. er også finnskjepp viktige.

Med høgda vert også jordsmonnet tynnare og vegetasjonen tørrare. Grasseier dominera over alt. Myrar opptrer kun som sporadiske førekomstar av duskulldominert vegetasjon i område med konstant vasstilførsel. Ekstreme snøleiesamfunn med musøyra og snøleiemose dekkjer berre små areal. I nedre del av nedbørsfeltet er det fleire stader variert vass- og vasskantvegetasjon.

Det er i alt registrert 344 artar karplanter i området, som er eit middeltal for regionen. 12% av artane er kystplanter. Sørlege og austlege artar er relativt lite representert. Av fjellplanter er det berre funne 47 artar. Alle er vanlege og nøysame. Plantegeografisk har området ei viss interesse idet ei rekkje fjellplanter her finst nær si sørvestgrensa.

Dei aller fleste artane i nedbørsfeltet er lite krevjande både klimatisk og næringsmessig. Tre lokalitetar utmerka seg ved innslag av næringskrevjande artar: Fylittberg aust for Røyrvatn, ved Bjørndalsvatn og ved Bjørndalssvio. Alle plantesamfunna viser klare oseaniske trekk. Kystplanter som rome, smørtelg, bjønnekam, heisiv, poselyng, storfrytle og pors er svært vanlege eller til dels dominerande. Botnsjiktet er oftast velutvikla med sterkt innslag av oseaniske artar som kråkefotmose, kystjammemose og gråmose. Botanisk kan vassdraget framstå som typevassdrag for underregion 37b (Huseby & Odland 1981).

3.3 Naturtypar

Vikedalsvassdraget har verdifulle naturtypar å ta vare på. Fleire stader langs hovudstrengen finn ein parti med *gråor-heggeskog* (Fig. 8). Dette er ein type skog ein finn i dalbotnar langs elvar med flaumperiodar. Skogen er prega av slamavsetning og generelt høgt grunnvatn med store vekslingar i vasstanden gjennom året. Dette er ein viktig naturtype fordi det næringsrike og fuktige miljøet i skogstypen gir grunnlag for høg biologisk produksjon og stort artsmangfald både blant planter og dyr. *Gråor-heggeskogane* er på høgde med tropisk

regnskog når det gjeld tettleik av fuglar. Naturtypen utgjer, saman med vassdrag, viktige spreingskorridorar for mange artar i fragmenterte miljø. Eit belte med kantskog vil også medverka til å redusera forureining og til å hindra erosjon. I tillegg kjem sjølve naturopplevinga og variasjonen i landskapsbilete som resultat av ei kantsone.

Kroksjøar, flaumdammar og meandrerande elveparti. Dette er ein naturtype som på grunn av oppdyrking og førebygning har blitt mindre vanleg i landskapet. Naturtypen representera oasar i vassdraget med eit stort og særprega biologisk mangfald og høg produksjon. Elva i Vikedal har blitt førebygd på utsette stader der flaumar kunne riva med seg store mengder dyrka jord. Det meandrerande elvepartiet (P4) er like intakt, men elva si emne til å danna nye dammar/kroksjøar er redusert. Kroksjøen Kyrkjehølen (B1), finn ein nedst i elveløpet (sjå også avsnitt 2.1).

Myr er ein naturtype som er sterkt pressa i Vikedalsvassdraget. Myrane har både direkte og indirekte tyding for det biologiske mangfaldet. Mange artar er direkte knytta til myr. Myrane har og ein viktig funksjon som vassmagasin og medverkar til at bekker og elvar i skog og kulturlandskap ikkje blir tørrlagte i periodar med lite nedbør. Myrane har også ein viktig reinseffekt på vatnet på grunn av den lange opphaldstida.

Store gamle tre er og ein naturtype som ein finn fleire stader under skogrensa i Vikedalsvassdraget. Gamle tre er svært artsrike og representera lang kontinuitet. Dei er viktige habitat for sjeldne og rødlista artar av både lav, sopp, mose og insekt. Inntil trea er det ofte ei smal randsone der mange eng- og kantsoneartar har moglegheit til å overleva, noko som også gir verdifulle tilskot til artsmangfaldet.

3.4 Vilt

I NOU 1983: 44 om "Vilt og ferskvannsfisk og vassdragsvern" blir det uttala: "Faunasamensetningen er typisk for Nord-Rogaland. Hjort er viktigste hjortedyr. Mange biotopkrav er ivaretatt innen nedbørsfeltet. Få artar bruker området. Verdien som viltbiologisk referanseområde er stor. Vi har vurdert området til å ha stor typeverdi, selv om få kriterier på viltbiologisk typeområde er tilfredsstillt. Vikedalselva har stor betydning for lokale bestander av flere viltarter. Produksjonsverdien for vilt vurderer vi til middels".

Av andre hjortevilt har rådyr (som det og vert drive jakt på) vorte vanleg, i tillegg til streiftilfelle av elg. Vinteren 1990 vart det sett ut 11 reinsdyr i Vikedalsfjella (Guldberg 1997), våren 1997 vart det registrert ca. 50 vinterfora dyr, deriblant 18-20 simler. Dyra oppheld seg mest i området kring Bjørndalen (Vindafjord kommune 1997).

Elles har revebestanden teke seg opp etter nokre botnår med reveskabb. Mår, mink, røyskatt, hare, ekorn og flaggermus (artene ukjende) er vanleg. Pinnsvin er vanleg i busette strok.

Av amfibier er frosk og padde vanleg. Likeins firfisle og hoggorm av øgler.

Også for fuglefaunaen er Vikedalsvassdraget eit typevassdrag for Ryfylke og Nord-Rogaland (Roalkvam & Råd 1982). Fuglelivet knytta til skogsområda og kulturmark er av størst interesse, i tillegg til storlomsjøane i den indre del av vassdraget. Vassdraget har likskap med resten av regionen ein tett bestand av kvitryggspett. Storfugl og orre er godt representert i vassdraget. Fjellområda har låg tettleik og få artar, heilo og rype er vanleg. Fleire rovfuglar, blant anna kongeørn finst i deler av nedbørsfeltet.

3.5 Kjende rødlisteartar

Kvitryggspett er forholdsvis vanleg på Sør- og Vestlandet frå Lindesnes til Møre. Den er lista som "sårbar" i Noreg og Norden (Direktoratet for naturforvaltning 1999b). I tillegg er gråspett og dvergspett vanleg i nedbørsfeltet, båe desse artene er lista som "hensynskrevende" i Noreg. Ein finn hekkande kongeørn i nedbørsfeltet. Denne arten er lista som "sjelden" i Noreg og Europa. Vassdraget har hatt bra bestand av storlom, arten er lista som "hensynskrevende" i Noreg.

3.6 Utvalde delområde og objekt

B1 Kyrkjehølen

Kyrkjehølen er den einaste næringsrike innsjøen ein finn i vassdraget (Fig. 7). Den er omkransa av eit belte med trevegetasjon, blant anna svartor. Noko av skogen er felt i samband med turstien. Forutan open vassflate, finn ein både myr- og sumpvegetasjon. I tillegg til kvite nøkkeroser, veks det raud nøkkerose her, det er uvisst om denne er planta eller veks vilt (Askeland & Kambestad 1989). Kyrkjehølen er eit viktig våtmarksområde for amfibier. Grasender hekkar her, og det er ein viktig beiteplass for diverse andre ender. Kyrkjehølen er også ein god beiteplass for gråhegre. Trepigga stingsild, som er viktig føde for gråhegre, finst i store mengder. Sothøne er sett, men det er uvisst om den hekkar her. Lokaliteten er vurdert til regional verdi.

B2 Prestaneset-Nes

Langs elva finn ein lengre partier med *gråor-heggeskog*. Dette er ein skogstype som er prega av avsetningar av slam og generelt høgt grunnvatn med store veksingar av vasshøgda gjennom året. Viktig tilhaldstad for ender og gråhegre. "Insektsdryss" frå trea gir viktig næring til fisken i elva. Skogstypen vert rekna for å ha høg biologisk produksjon og mange plante- og dyrearter. Området er vurdert til regional verdi.

B3 Plomlia

Lokaliteten ligg søraust for Røyravatnet. Her finn ein furuskog med innslag av gamal bjørk, osp og rogn. Noko av arealet er planta granskog. Her finst storfugl, orrfugl og ein rik spurvefuglfauna. Kalvingsområde for hjort. Området er vurdert til regional verdi.

B4 Nord for Røyravatnet

Dette er det siste myrpartiet ved Røyravatnet som ikkje er oppdyrka. Det strekker seg frå Tredselva til eit nytt dyrkingsfelt vest for myra. Furuskog. Levestad for amfibier og øgler, og eit populært jaktområde for hoggorm. Myrane her har tidlegare blitt føreslått verna i lokal interesse.

B5 Eiketre på Eikeland

Dette eiketre er eit frittstående, holt og styvd eiketre som står godt synleg på ei eke på Eikeland. Mange insekt er heilt avhengige av det særskilde miljøet i gamle holer lauvtre. Eiketreet indikerer lang kontinuitet og har ein sentral plass i kulturlandskapet (Fig. 9).

B6 Førlandstølen m/ omegn

Eit større, naturleg oppdelt myrområde (300-340 m o. h.) Her veks furu, bjørk, røsslyng, blåbær, bjønnskjegg, einer, torvull, rome og kvitlyng. I botn er det torvmosar som dominera. Her er mykje hjort.

B7 Aust for Fjellgardsvatnet

Eit område som vender mot sør, og som ligg lunt til. Gamal furuskog med innslag av edellauvskog, her står daude furuer som ber preg av vitjing frå spettartar. Mange rotne tre ligg på bakken, overgrodd av mose og lav.

B8 Mo

To mindre myrar som er dei einaste gjenverande av det store myrområdet på "Moen", myrane opptretr som ein oase det intensive jordbrukslandskapet. Viktig område for insekter og fuglar. Den eine myra har tett skog med bjørk, furu, gran og rogn i tillegg til einer og vier. Her veks det blant anna blåbær, tyttbær, blokkebær, kvitlyng, torvull. Torvmosar pregar til dels botnsjiktet. Innimellom er det sumpar med blåtopp, engsoleie og pors. Den andre myra er ein fuktigare type og fri for skog. Dvergbjørk, pors og røsslyng dominera.

Tabell 2 Verdivurdering v/Biologisk mangfald. (Delområde med *** svarar til Nasjonal verdi, ** Regional verdi og * Lokal verdi, sjå også kartvedlegg for biologisk mangfald).

Nr	Namn delområde	Naturtype	Grad.	Hovedkriterier				Støttekriterier			
				H01	H06	H05	H07	S05	S06	S03	S04
B1	Kyrkjehølen	Våtmark	**		x		x	x		x	x
B2	Prestaneset -Nes	Gråor-heggeskog	**		x		x	x			
B3	Plomlia	Barskog	**		x	x		x			
B4	Nord for Røyrvatnet	Myr/Furuskog	*		x			x			
B5	Eiketre på Eikeland	Gamal eik	*				x	x			
B6	Førlandstølen m/omegn	Myrområde	*			x		x			
B7	Aust for Fjellgardsvatnet	Gamal furuskog	*				x	x			
B8	Mo	Myr/skog	*		x			x			

H01 Urørd
H06 Sårbar
H05 Sjeldsyn
H07 Variasjon

S05 Biologisk funksjon
S06 Areal
S03 Forskningsverdi
S04 Pedagogisk verdi

Fig. 7 Kyrkjehølen, er den einaste næringsrike innsjøen som finst i vassdraget. Den er prega av frodig vegetasjon og fleire typar ender. Kyrkjehølen ligg nær sentrum og det vert arbeidd med tursti i området kring hølen. Det skal også utarbeidast skjøtselsplan slik at hølen ikkje gror igjen.

Fig. 8 Vikedalselva har ein verdifull kantvegetasjon med gråor og hegg som dei dominerande treslaga. Biletet viser heggen i full blom på Prestaneset.

Fig. 9 Ei svært gamal, hol og styvd eik som har ein sentral plass i kulturlandskapet på Eikeland.

4.0 LANDSKAPSBILETE

I landskapsomgrepet vert naturgrunnlag, biologisk innhald, historisk innhald, identitet og estetiske kvalitetar lagt til grunn. Landskapsbilete er totalinntrykket/opplevinga av landskapet, og vert oppfatta med heile sanseapparatet. Dei visuelle forholda er viktige, men det er likevel opplevinga gjennom syn, høyrsel og lukt av dei fysiske omgjevnadene i heilskap som gir landskapsopplevinga. Dei delområda som er skild ut i Vikedalsvassdraget er tekne ut på grunnlag av boka "Vakre landskap i Rogaland" (Hettervik 1996).

4.1 Landskapsregion og særpreg

I Noreg er det føreteke ei inndeling av 45 landskapsregionar (Elgersma & Asheim 1998). Dette er ei geografisk inndeling av landskapet basert på ei samla vurdering av naturgjevne og kulturdanna vilkår. Av desse er det landskapsforma som har vore det viktigaste kriteriet, men i deler av landet der landskapsforma er mindre dominerande eller spelar ei underordna rolle, har kulturskapte elementer i aukande grad vore avgjerande.

Størst deler av Vikedalsvassdraget ligg under regionen *midtne bygder på Vestlandet* (Elgersma & Asheim 1998). Regionen strekkjer seg frå Gjesdal i Rogaland til Tingvoll på Nordmøre. Regionen utgjer i grove trekk eit belte mellom fjordmunningane og fjellregionen. Vassdraga i denne regionen er korte og bratte, men med stor vassføring på grunn av høg årsnedbør. Over store deler er det ein grøderik region, med høg nedbør. Mykje veldrivne jordbrukslandskap langs ope fjordlandskap og avsondra dalar.

Indre deler av Vikedalsvassdraget ligg under regionen *låg fjellet i Sør-Norge*. Denne regionen er ei stor samlegruppe for dei delene av fjellet som har lav- og mellomalpine plantesamfunn. I regionen kan det førekoma område med høgfjell og fjellskog. Sør- og Vestnorske fjellområde karakteriserast fyrst og fremst av nakent berg i ein vekslende terrengkupering. Vasselementet er sterkt med talrike vatn og elvar (Elgersma & Asheim 1998).

4.2 Særmerkte element i landskapet

Dei største fjellområda ligg nordaust i nedbørsfeltet. Aller høgast ragar Hustveitsåta (1188 m o.h.). Lenger vest i feltet når toppane opp i 400-900 m o.h. Øvst i vassdraget ligg fleire mindre vatn mellom 300-900 m o. h., der Fagravatnet (0,8 km²) og Botnavatn (0,7 km²) er dei største. Elvane frå desse samlar seg i Fjellgardsvatn (158 m o.h.), som med sine 2 km² er det største i vassdraget. Herfrå og ned til sjøen er det fleire mindre fossar, avbrotne av slakare elvestrekningar. Låka fossen, med ca. 30 m fall, ligg i dette området.

Ein stor del av nedbørsfeltet kan karakteriserast som lågland. Vel 60 % av arealet er under skoggrensa, ca. 500 m o.h. Øvst delen av vassdraget er eit nakent fjellandskap med lyng og myr. Dalbotnen er myrlendt med bratt fjell på båe sider. Vegetasjonen lenger nede består av furu- og lauvskog. Nedanfor Låka fossen vidar dalen seg ut, og den breie, flate dalbotnen er i dag for ein stor del oppdyrka. I NAF si vegbok 95 står det følgjande: "Den grønne dalen med velstelte gårder er grunn nok til et sidesprang".

4.3 Utvalde delområde

L1 Vikedal-Søndenåneset

Strandlina frå utløpet av Vikedalselva mot Søndenåneset, har ei større, langgrunn sand- og grusstrand som er ein av få sandstrender av nokon storleik i denne landskapsregionen (Fig. 10 og 11). Eit belte med krattskog i bakkant er med på å markera strandsona som linedrag, og forsterkar særtrekka langs strandlina. Til dels bratt svabergkyst med blandingsskog innafor kjenneteiknar Søndenåneset, som ligg i kontrast til sandstranda. Kontakten med sjøen gir landskapsopplevinga langs heile strandområdet god spenning (Hettervik 1996). Området er vurdert til å ha høg landskapsverdi i regional interesse.

Vindafjord kommune utarbeidde i 1993 eit høyringsutkast "Miljø- og naturressursprogram 1994-2002". Der er målsetjinga å oppfylle dei måla som er gjevne i Fylkesplan for friluftsliv 1992-95 (Rogaland fylkeskommune 1992), der blant anna Vikedalsstranda blir sikra som eit regionalt badeområde (Vindafjord kommune 1993). Vidare er dette eit viktig våtmarksområde for stökkender, laks-, sil-, kvin- og toppender, der dei har ein heilårs beitestad og overvintringsområde (Vindafjord kommune 1997).

L2 Midtbygda

Området i samband til øvre deler av Vikedalselva er eit vidt og markert dalføre (Fig 12). Fine variasjonar mellom dyrka mark og vegetasjon i grupper og langs randsoner gir også fleire lokale romopplevingar. Lauvskog i blanding med gran og open beitemark gir dalrommet liv og spenning, og ein stort sett godt ivareteken kantvegetasjon langs elva bidreg til auka mangfald. Gardsbusetnaden ligg hovudsakleg fint tilpassa i det harmoniske landskapsrommet (Hettervik 1996). Området er vurdert til å ha høg landskapsverdi i regional interesse.

L3 Fjellgardane

Den øvste grenda i bygda. Som namnet tilseier har grenda eit preg av fjellmiljø. Fjellgardsvatnet, det største vatnet i vassdraget, strekkjer seg over heile dalpartiet. Nokre av gardane ligg heilt nedtil vatnet, andre ligg litt ovanfor. Bjørk- og furuliar går over til snaufjell. Det vert store kontraster mellom dei mektige fjella i aust (Bjørndalen) og det rolege landskapet ved Fjellgardsvatnet (Fig. 13 og 14). Området vert vurdert til regional verdi.

Tabell 3 Verdivurdering v/ Landskapsbilete. (Delområde med *** svarar til Nasjonal verdi, ** Regional verdi og * Lokal verdi, sjå også kartvedlegg for Landskapsbilete).

Nr	Namn delområde	Grad.	Hovudkriterier				Støttekriterier			
			H08	H09	H07	H06	S07	S08	S09	S10
L1	Vikedal-Søndenåneset	**			x	x		x		x
L2	Midtbygda, jordbrukslandskap	**	x		x				x	
L3	Fjellgardane, kulturlandskap	**	x	x						x

H08 Heilskap

H09 Inntrykkstyrke

H07 Variasjon

H06 Sårbar

S07 Urørd

S08 Sjeldsyn eller særpreg

S09 Typisk

S10 Historisk dokument

Fig. 10 Vikedal sett frå Balaheia.

Fig. 11 Sondenåneset og stranda sett frå Kleivahumpen.

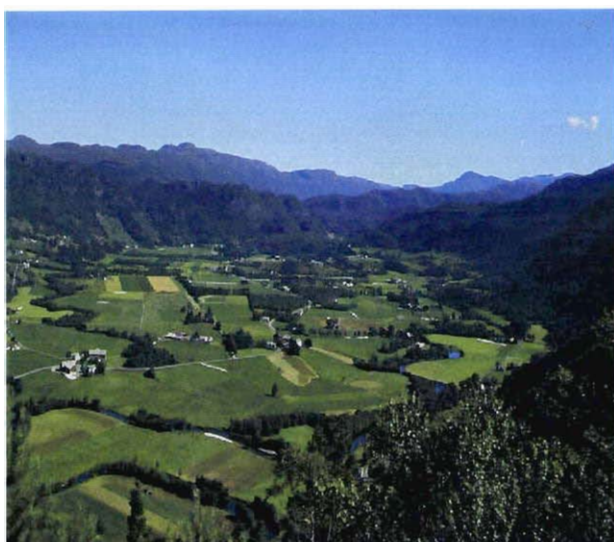

Fig. 12 Midtbygda. Dalbotnen frå Ørnes opp til Førland er fylt opp av finkornige sediment, hovudsakleg finsand og silt med noko leire.

Fig. 13 Fjellgardane sett frå Roaldkvamsmarka.

Fig. 14 Fjellgardane sett frå "Honsaland".

5.0 FRILUFTSLIV

I friluftslova §1 heiter det: "Formålet med denne loven er å verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre almenhetens rett til ferdsel, opphold m.v. i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares og fremmes" (Det kongelige miljødepartement 1997).

Vindafjord kommune utarbeidde i 1993 eit høyringsutkast "Miljø- og naturressursprogram 1994-2002". Der er målsetjinga å oppfylle dei måla som er gjevne i "Fylkesplan for friluftsliv 192-95" (Rogaland fylkeskommune 1992).

5.1 Friluftsområde

Det er gode moglegheiter for kortare og lengre fotturar i vassdragsområdet. Dei austlege delene er ulendt, men har bra stiar. Nord og austover frå vassdragsområdet er gode langturområde. I dei øvre delene er det stabile snøforhold, og godt skiterreng (NOU 1983: 45). Områda nær sentrum er godt eigna til kortare kvelds/dagsturar. Det vert også arbeidd med tursti i Kyrkjehølen-Søndenåområdet.

5.2 Merka turar og stinett

Det finst ikkje turisthytter i nedbørsfeltet. Nord-Rogaland- og Sunnhordland Friluftsråd har utarbeida turnettkart. Det er også merka tursti frå Vikedal til Hogganvik. Elles er det mange tydelege stiar som ikkje er direkte merka. Vikedal Bondekvinnelag legg kvart år ut bøker 5 forskjellige stader i nedbørsfeltet, der løypa fram til målet er merka. Desse løypene er rekna som dags/kveldsturar. Det er særskild lokalbefolkningen som går desse turane (Tabell 4).

Tabell 4 Talet på personar som har skreve seg i "nutaturbøkene" til Vikedal Bondekvinnelag dei sju siste åra.

Tur	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Balaheia		160	151				
Bjørndalen	110	141		90	75	134	109
Bjørnstigen	369						
Floen						111	
Førlandsstølen	124						98
Halsvassbu		103					
Hestanipa	114	121					123
Hundseidstølen	64						
Kjort	133						
Knipemarka			131				
Litlalandsnuten				91			
Lausafjell					79		
Lysenuten					147		
Lyåsen						60	
Roaldkvamsnuten						69	
Sjødnafjell						94	
Søndenåheia				88	80		
Tednevatnet				145			
Ulvavollsnuten							88

5.3 Jakt og fiske

Jakta i Vikedalsvassdraget har lite å seie i regional og nasjonal samanheng. Verdien for lokalsamfunnet er delvis stor (NOU 1983: 44). Av storvilt vert det jakta hjort, rådyr og reinsdyr. Hjortestamma har auka kraftig dei seinare åra og talet på fellingsløyve har auka deretter, derfor har også vassdraget sin jaktverdi blitt større. Jakta er meir organisert i jaktlag og nokre jaktrettar vert leigd ut (Braa, pers. medd.). Det vert også jakta på villrein.

Av småvilt vert det jakta rype, orrfugl og hare. Småviltjakta er godt organisert og lett tilgjengeleg for folk flest. Dette gjer at rekreasjonsverdien er stor både for lokalbefolkning og på for folk Haugalandet (Odland pers. medd.).

Både i forhold til friluftsliv og turist- og reiselivsverksemd er Vikedalselva (F5) først og fremst kjent for sin laks- og sjøaurestamme og som arena for sportsfiske. Vikedalselva er gunstig plassert i forhold til store folkekonsentrasjonar (NOU 1983: 44). Sidan det ikkje er etablert og innarbeida sikre metodar for innrapportering av fangst frå fiskarar, dekkjer fangsttabellen nedanfor store mørketal. Frå og med 99-sesongen vart det innført pantekortsystem. Fiskaren betaler kr 200,- i pant for å få kjøpa fiskekort, på pantekortet skriv fiskaren ned fangsten og får pengane tilbake ved levering. Dette vil gje mykje betre fangststatistikk etter kvart.

Frå og med sesongen 2000 er det gjort framlegg om å innføre ei kvoteordning på fiske i elvane i Rogaland. Denne ordninga går ut på at ein ikkje skal fiske meir enn 5 fisk pr. døgn. Dette blir innført i Vikedalselva førstkomande sesong.

Tabell 5 Fangst av anadrom laksefisk (laks og sjøaure) i Vikedalselva dei siste 7 sesongane basert på fiskekortsal (døgnkort, sesongkort) og innleverte fangstmeldingsskjema frå fiskarar.

Sesong	Talet på Laks	Sum laks (kg)	Talet på sjøaure	Sum sjøaure (kg)	Sum laks og sjøaure (kg)
1993	165	506	1736	1471	1977
1994	256	596	437	375	972
1995	281	640	808	659	1299
1996	287	628	976	904	1532
1997	550	1152	859	853	2004
1998	226	1344	551	510	1854
1999	245	1334	1233	1271	2556

Fleire av dei øvste vatna i nedbørsfeltet er fisketomme; Halsvatnet (vest), Gullvatna, Halsvatnet (aust) Øyavatnet, Fagrvatnet og Reinsfossvatnet (Hestagen et al. 1995), truleg på grunn av låg pH. Under krigen vart det sett ut røye frå Røyrvatnet til Fjellgardsvatnet. Røya i Røyrvatnet overlevde ikkje den sure nedbøren som kom i løpet av 1970-talet. No vert det sett ut røye frå Fjellgardsvatnet i Røyrvatnet, men det har ikkje blitt noko reproduksjon hittil (Øverland pers. medd.).

5.4 Utvalde delområde

F1 Vikedalselva

Elva er lakseførande på ca 10 km lang strekning frå utløpet og opp til Låkafossen. Vassdraget er det einaste gjenverande i Ryfylke med lakse- og sjøaurefiske av nokon storleik, som ikkje er påverka av reguleringar. Elva er ei viktig kjelde for rekreasjon både lokalt og regionalt

(Fig. 15). Det kjem også sportsfiskarar frå andre kantar av landet for å driva flugefiske. Elva er vurdert til regional verdi.

F2 Fjellgardsvatnet

Fint og lett tilgjengeleg bade/rasteområde i austre enden av vatnet. Her har kommunen parkeringsplass. Det er mogleg å kjøpa fiskekort og leiga båt av gunneigarar. Fiskesamfunnet i Fjellgardsvatnet er samansett av røye, aure og ål. Rekrutteringa er god både for røye og aure (Saksgård & Hesthagen 1996). Området vert rekna for å ha stor lokal verdi.

F3 Røyrvatnet

Vatnet ligg 231 m o. h., er normalt lett tilgjengeleg (kan vera at skogsvegen er stengt for bil og motorkøyrety). Sal av fiskekort hjå grunneigar. Det vert sett ut noko røye frå Fjellgardsvatnet, men det er berre aure som reproduserar seg. Fint område for bading og resting. Vatnet er omgitt av furuskog, planta gran og noko dyrka mark. Området vert rekna til å ha stor lokal verdi med hensyn på friluftsliv.

F4 Vikane-Bjørndalen

Startar ein turen ved Gislehaugen i Fjellgardane og går austover mot Bjørndalen, går ein gjennom furuskog, bjørkeskog og til slutt fjellbjørkeskog eller skrinne furutre i sjølve Bjørndalen. Går ein enda lenger, mot Hustveitsåta, ligg grunnfjellet heilt oppe i dagen og vegetasjonen er sparsom og karrig. Dette er eit turområde som vert svært mykje brukt av lokalbefolkningen i tillegg til folk i regionen (Fig. 16, 17 og 18). Området vert altså rekna til å ha stor regional verdi som eit tur- og skiutfartsområde.

Tabell 6 Verdivurdering v/Friluftsliv. (Delområde med *** svarar til Nasjonal verdi, ** Regional verdi og * Lokal verdi, sjå også kartvedlegg for Friluftsliv).

Nr	Namn delområde	Grad.	Hovedkriterier				Støttekriterier			Merknad
			H0 1	H10	H11	H12	S11	S12	S13	
F1	Vikedalselva	**		x	x	Stor	x	x	x	Varig verna
F2	Fjellgardsvatnet	*		x	x	Stor	x			Sikra
F3	Røyrvatnet	*		x	x					Bør sikrast
F4	Vikane-Bjørndalen	**		x	x	Stor	x	x	x	LNF- sone 1

H01 Urørd

H10 Oppleving

H11 Eigna

H12 Dagens bruk

S11 Tilgjenge

S12 Naturkvalitet

S13 Kulturkvalitet

Fig. 15 Fisking etter laks og sjøaure i Vikedalselva. Her er det ein fiskar som har vore heldig i Ørneshølen.

Fig. 16 Fellestur til Søre Bjørndalen.

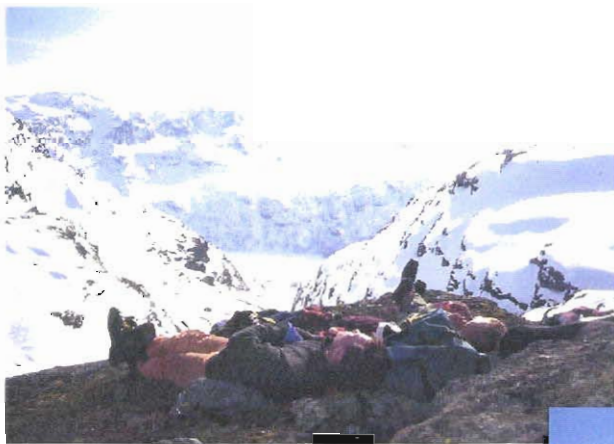

Fig. 17 Utsikt frå toppen av Endagardane. Dei indre deler av Vikedalsvassdraget har eit flott skiterrenø.

Fig. 18 Bjørndalsnuten i bakgrunnen.

6.0 KULTURMINNE OG KULTURMILJØ

Det er først etter at folk tek til å bruka jorda at det er funne busetnadsspor i Vikedalsvassdraget. Naturforhold gitt gjennom berggrunn, moreneavsetningar og klima ser ut til å vera nytta gjennom heile jordbruksfasa i vår historie. Vikedalsvassdraget har fleire daltersklar. Det ser ut som dei har vore naturlege rammer for busetnaden. Tersklane vart forsert når det vart mangel på drivbar jord. Spor etter steinalderbønder er konsentrert rundt Osen, spor etter eldre jernaldergardar ser ut til å stoppa ved Låkafossen, medan spor etter gardsbusetnaden frå yngre jernalder finst i områda kring Fjellgardsvatnet (Hofseth 1982).

For samfunn langs kyst og fjord var båten det viktigaste framkomstmiddelet før vegen og bilen kom for fullt. Heilt fram til slutten av 1880-åra var Vikedal utan vegsamband med grannebygdene. Det var ferdsel over fjellet både til Sandeid, Etne og Sauda, og vidare austover til "Telemarken". Ofte var det handel som var årsaka til turane, og varene vart kløvja med hest eller borne på ryggen over fjellet. Men sjøvegen var viktigast. Hamna i Vikedal var lun og god. Elvosen har vore heilt avgjerande for tettstaden i Vikedalsosen. Med småbåtar kunne ein koma heilt oppunder Opsalsfossen. Her var det sagbruk, klemmefabrikk, gjestgiveri, telefonstasjon, bakeri, skomakar, treskofabrikk og mølle. Tida frå 1850 til 1880 var det også fleire båtbyggjeri som låg langs elvosen heilt opp til Opsalsfossen. Langs elvosen fann ein også husmenn utan jord; strandsitjerane som livberga seg som daglønere og fiskarar. Der var fleire sjøhus og her låg og det fyrste handelslaget i bygda. Varene vart frakta med småbåtar til/frå dei store båtane som låg ute i vika. Vikedal var eit handelssenter i Ryfylke heilt fram til over krigen.

Kulturminna i vassdraget er relativt mangfaldige når det gjeld å avspegla jordbruksbusetninga. Ved at ein her kan fylgja jordbruksbusetninga tilnærma samanhengande frå yngre steinalder til i dag, representera kulturminna eit viktig kunnskapspotensiale (NOU 1983: 44). Det ser ut til at ein i vassdraget har kulturminne som i sjeldan grad avspegla dynamikken i utviklinga av busetnaden i heile denne tidsbolken. Dette har stor vitskapleg og pedagogisk tyding. Også tettstaden Vikedalsosen er vesentleg for jordbrukshistoria. Som enkeltminne har ein del av gravminna frå jernalderen og middelalderkyrkjegarden på Søndanå størst tyding. Minna ligg lett tilgjengeleg og er i mange tilfelle godt ivaretekne.

Utvalde delområde og objekt er skild ut på grunnlag av "Fylkesplan for Kulturminner" (Fylkeskulturstyre i Rogaland 1989) og "Nasjonal verneplan for vegminne" (Statens vegvesen under utarbeiding).

6.1 Vassdragsrelaterte kulturmiljø

Fløytingsminne

Tømmerfløytinga i Vikedalselva føregjekk stort sett motstraums. Tømmeret kom sjøvegen og vart rodd opp elvosen til sagbruka oppunder Opsalsfossen. Ellers har elva ikkje blitt brukt til tømmerfløyting i noko stor grad, men det har vore noko fløyting av ved nedover elva (Bjørnsen pers. medd.). Også i Fjellgardane vart det fløyta ved. Veden vart fløyta ned Tredselva og over til Movika, på vestsida av Røyrvatnet (Øverland pers. medd.). Det vart skoga i liane ovanfor Litlaland og Hundseid, enten var det så bratt at veden rasa rett i Fjellgardsvatnet eller så vart det bruka renner og løypestreng ned til vatnet. 200-300 meter nedanfor var "Lensa", ved hjelp av nokre store steinar som låg i elva og tømmerstokkar vart veden stoppa her. Når det vart samla ein høveleg mengde vart lensa opna og veden vart fløytt heilt ned til Vikedalsosen. Her var det også lenser slik at dei kunne dra veden til lands.

Spesielt under første verdenskrig vart det fløtt mykje ved ned elva. Truleg var det ei viktig næring å selja ved på denne tida (Hundseid pers. medd.).

Kraftverk

Kraftverka har kartkode (E) og er merka av på kartnr.6, Vassdragsrelaterte kulturminne.

I 1980 bygde Magne Hundseid eit elektrisitetsverket ovanfor Sponaneset (E1). Dette er i full drift og produserer straum til gardsdrifta på Hundseid.

I 1932-33 bygde Bastian Reimers, eigaren av gardsnr. 50, bruksnr. 1, eit elektrisitetsverk ved Litleelva. Dette var i drift fram til 1974-75 (Reimers pers. medd.). Huset og røyrane står igjen (E2).

Elektrisitetsverket ved Ørnesfossen vart bygd i 1931 og var i drift fram til 1954. Det tilhørde Johannes Knudsen, den dåverande eigaren av Nybøen, gardsnr. 64, bruksnr. 2 og 3. Sjølve huset står i dag, men er til nedfalls (E3).

Sagbruk

Sagbruka har kartkode (S) og er merka av på kartnr. 6, Vassdragsrelaterte kulturminne.

- (S1) Sjurstølen. I ei skøyte frå 1812 vert det nemnd ei bygdesag i Sjurstølen. Truleg har det vore ei oppgangssag (Jønsson 1976). Saga låg på vestsida av Øyavasselva, like ved samanløpet med Storelva (elva frå Krossvatnet). Ved saga endar ein gamal veg som ser ut til å vera brukt til tømmerkøyring (Jønsson 1976).
- (S2) Roalddkvam. Her har det vore sag før garden fekk fast busetnad i 1620 (Jønsson 1976). Sannsynlegvis har saga stått i Sagbekken (vest for tunet), der saga også står i dag. I ein del år stod saga nedanfor Saghaugen i hovudelva. Her var det sikrere vassføring. Men is og flaum braut slåket ned fleire gonger. Til slutt vart saga flytta tilbake til Sagbekken. For å forlenga skjæreperioden i samband med sterk nedbør vart det laga stem i Svortetjønn (noko av kjelda til Sagbekken). Det er vister etter stemmen den dag i dag.
- (S3) Stølsmark, denne var i bruk ei stund etter krigen.
- (S4) Dyråna ved Røyravatnet. Hans Ulvavoll hadde saga si her før han flytta den til Floen. Den vart også flytta derifrå og den skulle setjast opp ved elva i Koladalen. Om det er den same saga som stod i Koladalen, er noko usikkert.
- (S5) Koladalen
- (S6) Tredselva. Hans Litlaland sette opp saga rundt 1920, her skar han alt tømmeret som han trong til den nye læa han bygde.
- (S7) Sponaneset. Her stod det fyrst ei oppgangssag, truleg på slutten av 1700-talet og starten av 1800-talet. Det vart skore mykje tømmer som vart frakta *bordvegen* (sjå nedanfor) over til Etne. Seinare kom det sirkelsag som vart driven av husmannen Pådl Sponaneset. I dag har Jens Hundseid sag på sjølve Sponaneset.
- (S8) På sørsida av Opsalsfossen ligg eit sagbruk som også er i bruk i dag (Fig. 23). Lars Sigmundstad eig og driv saga.
- (S9) Sagbruket på Opsalsida. Ein kan framleis sjå vister etter sagbruket.

I samband med desse to sagbruka ved Opsalsfossen var det stor aktivitet. Saga på Opsalsida hadde klemmefabrikk i andre etasje, eigar var Rasmus A. Westbøe. Dette var rundt 1880-1900 (Moberg pers. medd.). Etter at klemmefabrikken vart nedlagd var det brørne Tormod og Halvard Holthe som brukte saga til å skjera tønnestav. Seinare var det Bernhard Ohm som overtok saga. Då vart det laga trerøyrar. Dette var under krigen og jernrøyrar var ikkje å få tak

i. For å dekke etterspurnaden gjekk det på skiftarbeid (Andreassen pers. medd.). På andre sida av fossen var det like stor aktivitet. Her dreiv Lars Nes kvern, sagbruk og treskofabrikk. Han selde seinare til Sigmundstad som dreiv det vidare. Kverna var også i bruk under og etter krigen.

Kvernar

Mest truleg har det vore fleire kvernar i Vikedalsvassdraget enn dei som er nemnd nedanfor. Men dei kvernane som har sikker referanse er med her. Berre tre av dei står i dag, nokre er det framleis vister etter, medan andre er forsvunne for alltid. Kvernane har kartkode (M) og er merka av på kartnr. 6, Vassdragsrelaterte kulturminne.

- (M1) I samband med Sjurstølen stod det ei kvern i Storelva nedanfor Stølen. Her hadde Søren Stølen også ein kall i slåket som dreiv slipesteinen. Vassføringa i Storelva var sjelden for liten til at det gjekk an å male. Dette vert stadfesta ved forteljingar om at ein i tørre somrar bar eller kløvja kom frå Stølsmark opp til Stølen for å få det malt (Jønsson 1976). Murane finst også i dag.
- (M2) Ørekjerven. Kverna står nordaust for tunet. Ho står i dag, men er til nedfalls.
- (M3) Roalddkvam. Den eldste utgreiinga om kvern i Roalddkvam finst i matrikkelen frå 1668 (Jønsson 1976). Truleg stod kverna i Sagbekken, der står ho idag. Kverna var i bruk heilt fram til andre verdskrig. Under krigen vart det også laga til ein kraftoverføring ned til låven, slik at vasskrafta vart brukt til å treska korn med.
- (M4) Kvernabekken ved Gislehaugen, denne kverna står i dag på Vikedal Bygdemuseum.
- (M5) Øverland. Kverna stod i bekken aust for huset til Ola Øverland, på øvre sida av vegen.
- (M6) Kverna i Kverndalen. Denne kverna vart brukt av dei som budde på nordsida av Fjellgardsvatnet. Kverndalen var husmannsplass som kom til i slutten av 1700 talet, under Hundseid (Jønsson 1976).
- (M7) Kverna som tilhørde Hundseid stod ovanfor Sponaneset der elektrisitetsverket står i dag.
- (M8) Kvern i Låka fossen, antakeleg brukt av dei som budde på Førland.
- (M9) Kvern som tilhørde Fatland/Underbakka. Både denne kverna som stod her og kvern (8) har nok vore i bruk i tidlegare tider, ingen av informantane kan hugse at det vart nemnt noko om desse kvernene.
- (M10) Kverna som tilhørde Espevoll, stod i Mørkabekken.
- (M11) Lysebekken. Her har det truleg stått fleire kvernar. Det har blitt funne fleire kvernsteinar i samband med bekken, i tillegg er det stadnamn som "Kvednaliå" og "Kvednadalen". Dei har nok ikkje vore i bruk på 1900-talet (Holthe pers. medd.). Lysebekkjen vart også brukt som kraft for treskemaskina på Espevoll.
- (M12) Kvernahølen ligg nedanfor Ørnesfossen og ved sida av hølen stod ei kvern. Kverna vart bygd før 1862. Kverna vart driven av ein utstikkar av Ørnesfossen. Same kor tørt det kunne vera, hadde ein aldri problem med vassforsyninga til kverna. Det førte med seg at store deler av bygdafolket måtte opp/ned til Nybøen for å male, avdi mange av dei andre kvernene mangla vatn-til drivkrafta. Kverna var i drift heilt fram til 1930. Det einaste som er att i dag er møllesteinane (Gjerde 1989).
- (M13) Mølla i Opsalsfossen stod litt ovanfor der saga står i dag. Denne var i bruk også etter krigen. (Mølle og kvern har same tyding, men mølle vert brukt om større anlegg).

6.2 Ferdsl

Før vegen og bruer kom til bygda kunne elva og vatna både vera til hinder og hjelp i ferdsla. For dei som budde i Bjørndalen og Fjellgardane var Fjellgardsvatnet ei viktig ferdselsåre. Om vinteren var det is og då gjekk det lett med hest og slede. Om sommaren brukte dei båt. Ein av folket måtte ta hesten med seg langs vatnet på ein simpel drågaveg. I nedre enden av vatnet stod køyredoningen og båtfolket å venta. Så var det å ta fatt på turen nedover bygda. Før det vart bygd bruer køyrde bygdefolket over elva ved forskjellige *va*. Alle *va* som er "oppspora" er tekne med. Dei har vorte brukte til ulike tider etter kvart som vegen og bruene kom. Det har ikkje vore mogleg å fått tidfesta bruken av dei forskjellige *vaa* i noko særleg grad. *Vaa* har kartkode (V) og er merka av på kartnr. 6, Vassdragsrelaterte kulturminne.

Då folket som budde i Søre Bjørndalen skulle til Bjørnstigen eller om Roaldkvam på veg ned til bygda, brukte dei eit *va* ved utløpet av Botnavatnet ved Tindafjordingen (V1). Det vart kalla eit "*Meinsva*" fordi det var ein farleg stad å vasse over. Johannes og Mari Bjørndalen mista sonen sin her, dei budde i Søre Bjørndalen på slutten av 1700-talet og byrjinga av 1800-talet (Reimers 19??).

Grunnavassva (V2) låg i vestre enden av Grunnavatnet. Før brua kom i Roaldkvam (1923) var dette den beste staden å koma seg over elva (Roaldkvam pers. medd.).

Sponanesva (V3) låg nedanfor utløpet til elva frå Røyravatnet, vidare gjekk vegen over Kolahaugen og ned til elva igjen der vegen fylgde elva til Fatland.

Vaet rett ovanfor Groarhølen (V5), hølen nærast Låakafossen vart mykje brukt. Var det større elv vart eit *va* noko lenger oppe (V6) bruka (Østerhus pers. medd.).

Nesva (V7) (Viland pers medd.).

Kaldheimsva (V8).

Ørnesva (V9). Det er ingen munnlege kjelder som kan hugse at det har vore *va* på Ørnes, men det er nemnt i ein historie frå ei gravferd frå Bjørndalen og ned til Vikedalsosen i 1806 (Reimers 19??).

Va ved Heggjelia (V10). Før brua kom i Osen (1882) var dette staden som vart nytta når ein skulle over til Opsal eller omvendt.

Veg og bru

"Bordvegen" gjekk over fjellet frå Hundseid til Etne, langs denne strekninga (merka av som talet "1" kartnr. 6, Vassdragsrelaterte kulturminne) kan ein sjå slitasje i berga etter tømmerkjøringa. I Etne var det ikkje furuskog. Men i lune Fjellgardane voks det bra med furu, og på oppgangssaga ved Sponaneset vart det skore mykje plank som vart frakta over til Etne.

"Austmannabrekka" er den gamle driftevegen mellom Etne/Suldal/Austlandet (merka av som talet "2" på kartnr. 6, Vassdragsrelaterte kulturminne).

Over Hagareset gjekk den gamle ferdselsvegen gjennom Midtbygda (merka av som talet "3" på kartnr. 6, Vassdragsrelaterte kulturminne).

Vikedal Bru vart bygd i 1882 som ein del av veganlegget Sandeid-Vikedal (1879-1883). Etterkvart som den motoriserte ferdsla auka vart Vikedal Bru for spinkel og smal og brua vart flytta opp til Hundseid. Frå då av vart den kalla Hundseid Bru (K5a). Brua står på same staden i dag og vart restaurert av Statens vegvesen i 1995. Brukara (K5b) i Vikedalsosen står igjen. Både brua ved Hundseid og brukara i Vikedalsosen er registrert som eit vegminne i "Nasjonal verneplan for vegminne" som er under utarbeiding av Statens vegvesen.

6.3 Verdifulle kulturlandskap

Kulturlandskap er eit produkt av naturen sine eigne prosessar og menneskeleg verksemd gjennom fleire tusenår. Spora etter menneska kan dominera landskapet, til dømes i ei jordbruksbygd som Vikedal. Spora kan også vera gøynde for dei fleste, til dømes langs Storelva, på strekninga mellom Grunnvatnet og Krossvatnet. Den tradisjonelle matutnyttinga i Noreg danna mangfald og variasjon i landskapet, dermed også artsrikdom når det gjeld planter og dyr. Ny teknologi, økonomisk rasjonelle driftsformer og store utbyggingsprosjekt har danna eit meir einsarta landskap. Dette redusera ikkje berre talet på artar, men også den opplevinga som særprega eit levande landskap. Kulturlandskapet er ein levande del av vår historie. Kunnskap om dette landskapet er kunnskap om våre eigne røter og vår eigen identitet.

Heile Vikedalsvassdraget er eit verdifullt kulturlandskap, men nokre område skil seg likevel ut (sjå kapittel 6.6).

6.4 Kulturminne

Opplysningar om kulturminne (Objekt 1-54) i Vikedalsvassdraget er henta frå Fornminner i Rogaland (AmS 1979) og Kulturminner i Vikedalsvassdraget, Rogaland/Hordaland (Hofseth 1982). Objekt 43-54 er dyregraver i Fjellgardane som ikkje før er registrerte (Fig. 20). Desse fordjupningane i terrenget kan forvekslast med dødisgroper (sjå kapittel 2.2). Men etter form, storleik og plassering å døma er gropene i Fjellgardane danna av menneske (Blikra pers. medd., Trømborg 1992). Det er fleire dyregraver enn dei som er tekne med her. Nokre av dei var vanskeleg og finne igjen, medan andre låg så høgt at snøen gjorde det umogleg å finne dei. Truleg har også nokre graver forsvunne på grunn av oppdyrking. Kulturminne er merka av på kartnr 5, Kulturminne og kulturmiljø.

Objekt 1

Stadnamn: Fagravatnet

Kulturminne sin art: Hidler

Orientering: Under Grånuten

Skildring: Under Grånuten ligg det ein hidler med oppmurt levegg som vert kalla

Tjuvhidleren. Namnet skuldast, i følge sagnet, at ein mann har budd og livnæra seg her ved å tjuvslakte sau.

Objekt 2

Stadnamn: Indre Bjørndalen, Bjørndalsvatnet

Kulturminne sin art: Tuft

Orientering: 100 m nordvest for fossen i vestenden av vatnet, på ein liten morenerygg

Skildring: Mål: 10 m x 3 m. Lengderetning: austvest. 2 rom. Murhøgd: Sør: 0,5 m, nord: 1,4 m. Breidde: 0,6 m. Bygd i tørrmursteknikk. Inngang på vestsida.

Objekt 3

Stadnamn: Bjørndalsvatnet, Indre Bjørndalen

Kulturminne sin art: Steinbu

Orientering: 85 m aust for *Objekt 2*, 50 m nord for vatnet

Skildring: Bua er gravd ned i bakken, slik at langveggene og nordre kortvegg går i eitt med bakken. Indre mål 5 m x 4 m. Murhøgd: 1-2 m. Inngang i sør mot vatnet

Objekt 4

Stadnamn: Bjørndalsvatnet, Indre Bjørndalen

Kulturminne sin art: Hidler

Orientering: 24 m aust for *Objekt 3*

Skildring: Golvflate: 7 m x 4,5 m. Takhøgde ved dråpefall: 3 m, inst: 0,7 m. Rester etter oppbygd mur i sør ved inngangen til hidleren. Har truleg fungert som utløe.

Objekt 5

Stadnamn: Gamleplassen, Bjørndalsvatn

Kulturminne sin art: Tufter, gjerder og åkerlappar

Skildring: Området skal stamma frå den eldste busetninga i Nordre Bjørndalen. Busetnad heile året, fråflytta om lag 1850. Området er avgrensa av eit 5 m langt gjerde i vest og eit 86 m langt fjerde i aust.

Objekt 6

Stadnamn: Bjørndalsvatn, Nordre Bjørndalen

Kulturminne sin art: 2 tufter, rydningsrøyser og brønn

Orientering: På eit platå over Bjørndalsvatnet, rett under kraftlina

Objekt 7

Stadnamn: Bjørndalsvatnet

Kulturminne sin art: Tuft

Orientering: 3 m aust for liten bekk i vest for nordre Bjørndalen

Skildring: Indre mål: 3 m x 4 m. Opning mot søraust.

Objekt 8

Stadnamn: Bjørndalsvatnet

Kulturminne sin art: Hidler, gjerde

Orientering: 400 m vest for hytte i Nordre Bjørndalen ligg ein blokkhidler.

Skildring: Hidleren er omkransa av gamle steingjerder. Frå hidleren til bekken går det eit 40 m langt gjerde. Golvflate: 3 m x 2 m. Hidleren kan ha fungert som utløe.

Objekt 9

Stadnamn: "Krono", Bjørndalsvatnet

Kulturminne sin art: Hidler

Orientering: Under nedrast blokk på sørsida av vatnet ligg ein blokkhidler

Skildring: Rester etter oppmurt vegg i nordnordvest. Hidleren har 2 rom i ulike nivå.

Objekt 10

Stadnamn: Bjørndalsvatnet

Kulturminne sin art: Hidler

Orientering: 15 m nord for vatnet i storsteina ur

Skildring: Rester etter oppmurt levegg i sørvest. Hidleren ligg rett ved ferdselsvegen Etne/Bjørndalen og Vikedal/Sauda. Den kan ha vore nytta som overnattingsstad under ferdsel eller i samband med sauesankinga om hausten.

Objekt 11

Stadnamn: Knutsvatn, Liaseter

Kulturminne sin art: Steinbu

Orientering: På austsida av vatnet på langstrakt morenerygg ligg ei steinbu

Skildring: Den er delvis inngravd i bakken og er bygd i tørrmursteknikk og har inngang mot sørvest. Bua består av 2 rom i to ulike nivå. Rom i sør (for dyr): Indre mål: 2,5 m x 2 m. Murhøgde: 1,2 m. Rom i nord (for folk): Indre mål 2,5 m x 2,5 m. Murhøgde: 1 m. Bua har hatt helledekt tak. Hellene har små hol for feste.

Objekt 12

Stadnamn: Knutsvatn, Liaseter

Kulturminne sin art: Tuft

Orientering: 150 m sørsøraust for *Objekt 11*

Skildring: Tuft som har hatt 3 rom. Stor, jordfast stein dannar endevegg i sørsøraust. Tufta måler 18 m x 4 m.

Objekt 13

Stadnamn: Knutsvatn, Liaseter

Kulturminne sin art: Tuft

Orientering: 70 m vest for *Objekt 12*

Skildring: Tuft med skut bygd inntil jordfast stein. Mål 6 m x 6 m. Murhøgde: 2 m. Inngang mot nordvest.

Objekt 14

Stadnamn: Botnavatnet

Kulturminne sin art: Tuft

Skildring: Tufta er bygd inntil sørvestsida av stor blokk. Berget utgjere ein langvegg.

Objekt 15

Stadnamn: Botnavatnet

Kulturminne sin art: Hidler, "Masshidleren"

Orientering: Under stor, skråstilt blokk som kviler mot ein loddrett bergvegg

Skildring: Golvflata er vel 70 m², takhøgda er for det meste over 2 m. Hidleren har opning mot nord og sør. Hidleren har fått namnet etter den fyrste personen som slo seg ned i Søre Bjørndalen. Han og sauene budde her det fyrste året.

Objekt 16

Stadnamn: Risvatnet, Ingridstronda

Kulturminne sin art: Tufter

Orientering: Vest for utløpsosen av Risvatnet

Skildring: Tufter og steingjerder.

Objekt 17

Stadnamn: Tjødno

Kulturminnet sin art: 10 tufter, 4 rydningsrøyser

Orientering: På toppen av ein større morenerygg 30 m over og nord for Tjødno

Skildring: Søre Bjørndalen skal ha hatt fast busetnad frå 1600-talet (Jønson 1976). Tidlegare utførd prøvestikk (Hofseth 1982) viser at det truleg har vore tre ulike busetnadsfasar.

Objekt 18

Gardsnamn: Opsal

Gnr/bnr: 43/1

Fornminnet sin art: Gravrøys

Orientering: Opsalsneset. Ca 22 m austnordaust for stranda.

Skildring: Rundrøys som er uklart markert og lite synleg. Mange steinar syner. Kantane er noko utrasa og røysa elles er ein del omrota. I 1920 åra vart det funne ein flintdolk i røysa.

Objekt 19

Gardsnamn: Opsal

Gnr/bnr: 43/1

Fornminnet sin art: Funnstad for oldsak

Orientering: Ca 90 m austnord aust for våningshuset på bruket.

Skildring: St. 8282 Tjukknakka øks av dioritt er funnen på denne lokaliteten.

Objekt 20

Gardsnamn: Opsal

Gnr/bnr: 43/3

Fornminnet sin art: Funnstad for oldsak

Orientering: Ca 30 m Sørvest for våningshuset på bruket.

Skildring: På denne lokaliteten skal det etter opplysningar frå Thomas Amundsen, vore funne 2 sverd av jern. Det eine skal vera levert til Osmund Dybdahl Holthe, det andre er forsvunne. Dei vart funne i 1890-åra. Dei var innpakka i never og skal ha hatt messing eller gullbeslag ved handtaket. Her er også funne 3 steinøkser uten skafthol. Desse er truleg levert til Dybdahl Holthe. Det skal også ha blitt funne 12 perler. Storleik og materiale er ikkje kjent. Desse skal ha blitt sendt til eit museum i Bergen.

Objekt 21

Gardsnamn: Vikedal nedre

Gnr/bnr: 44/9

Fornminnet sin art: Funnstad for oldsak

Orientering: Under stovgolvet på våningshuset på bruket

Skildring: Då kjellaren til huset vart grave i 1951, vart St.7860 Grønnsteinsøks av Vestlandstipe funne her. Den vart funne av Ola Selland.

Objekt 22

Gardsnamn: Vikedal øvre

Gnr/bnr: 45/2

Fornminnet sin art: Fjerna hustuft

Namn på lokalitet: Hagekrå

Orientering: Ca 100 m sørsørvest for våningshuset på bruket

Skildring: Fjerna hustuft. Garden sin eigar har fortalt at det skal ha vore ei gamal hustuft. Den var rektangulær og hadde ildstad i midten.. Det er usikkert når tufta vart fjerna.

På jordet aust for gardsvegen er det gjort fleire funn på det som kallast smiehola. Det er St. Stjerneforma kølle med steinskaft, St. 8283 Vespestadøks, St. 8284 Tjukknakka holøks av vestlandstipe. I tillegg til ein del jernslag.

Objekt 23

Gardsnamn: Vikedal øvre

Gnr/bnr: 45/1

Fornminnet sin art: Fjerna gravhaug

Namn på lokalitet: Løehaugen

Orientering: Ca 75 m sørvest for våningshuset på garden

Skildring: Fjerna gravhaug. Den dåverande eigar har fortalt at ved ei utjamning av ein grushaug i 1935 vart funne ei kiste av kantsette heller. I kista vart det funne krukkesår, ein gullring og oske. Desse har sidan forsvunne. Det skal også ha stått ein bautastein på Løehaugen. Den har lege som bru over Lysebekken og skal ha vore ca 2,5 m lang. I 1954 vart den hogd i to og reist som gravstein på Gamle kyrkjegarden på Søndena (for Margrete og Nils Espevoll). Det var ikkje runer på steinen.

Objekt 24

Gardsnamn: Solheim av Mo
Gnr/bnr: 48/3
Fornminnet sin art: Gravfelt
(sjå kap. 6.6, K13)

Objekt 25

Gardsnamn: Solheim av Mo
Gnr/bnr: 48/3
Fornminnet sin art: Gravhaug
Orientering: Ca 230 m sørsøraust for våningshuset
Skildring: Rundhaug. Klart markert, men lite synleg.

Objekt 26

Gardsnamn: Førland
Gnr/bnr: 50/1
Fornminnet sin art: Fjerna gravrøyser og flatmarksgraver
Orientering: Ca 250 m sør for våningshuset på bruket
Skildring: Her har det lege 2-3 gravrøyser. Under pløying vart det funne ca 20 oppmurte kammer i jorda. Her låg bein, kol og deler av leirkar. Gravkamra var murt av stein og det låg stein i botn. Ingen av gravkamra var synlege ved overflata. Alle låg langs bakkekanten ned mot elva. Fleire saker skal vera sendt til Bergens Museum. St. 7671 Økseblad av jern skal vera frå denne lokaliteten.

Objekt 27

Gardsnamn: Førland
Gnr/bnr: 50/6
Fornminnet sin art: Oldsak
Namn på lokalitet: Butegene
Orientering: Ca 60 m vest for våningshuset på bruket.
Skildring: Slipa flintøks av mørk flint.

Objekt 28

Gardsnamn: Hundseid
Gnr/bnr: 51
Kulturminnet sin art: Gravhaug
Orientering: 150 m sørsøraust for tunet og 25 m vestsørvest for gardsvegen på kanten av ein austnordaust-vendt terrasse i kulturbeite
Skildring: Rundhaug. Diameter: 6 m. Høgde: 0,4 m.

Objekt 29

Gardsnamn: Hundseid
Gnr/bnr: 51

Kulturminnet sin art: Funnstad for oldsak

Skildring: Kleberkar med rest av jernband funne ved tunet i nærleiken av heller. Truleg frå vikingtida.

Objekt 30

Gardsnamn: Roaldkvam

Gnr/bnr: 52

Kulturminnet sin art: Funnstad for oldsak

Skildring: Kleberkar, klebersteinslampe, mosaikkperle. Truleg frå middelalderen.

Objekt 31

Gardsnamn: Ulvavoll

Gnr/bnr: 58/1 og 3

Fornminnet sin art: Samling gravrøyser

Orientering: Ca 75 m sørvest for huset på 58/4 og ca 40 m nord for Ulvavollsvatnet.

Skildring: Tre rundrøyser meir eller mindre klart markert. Ein del stein syner.

Objekt 32

Gardsnamn: Ulvavoll

Gnr/bnr: 58/1 og 3

Fornminnet sin art: Samling røyser, usikre fornminne

Orientering: Ca 60 m nordaust for huset på 58/4

Skildring: Fire rundrøyser. Uklart markert og meir eller mindre godt synleg.

Objekt 33

Gardsnamn: Nes

Gnr/bnr: 60/2

Fornminnet sin art: Gravhaug

Orientering: 2 m vest for folgehuset på bruket.

Skildring: Rundhaug. Uklart markert, men godt synleg. Kledd med gras. Ikkje synleg stein.

Ein del av haugen er fjerna og noko utgravd. Den vert kalla Løhaugen.

Objekt 34

Gardsnamn: Hallingstad øvre

Gnr/bnr: 65/1

Fornminnet sin art: Gravfelt

(sjå kap. 6.6, K12).

Objekt 35

Gardsnamn: Hallingstad øvre

Gnr/bnr: 65/2 og 4

Fornminnet sin art: Gravhaug og fjerna gravfelt

Namn på lokalitet: Haugane

Orientering: Ca 40 m sørvest for våningshuset på 65/2

Skildring: Feltet hadde 7 rundhaugar. Det vart funne fleire våpen, bittel til ein hest og i 1920-åra ein gullring. Ei støypeform av kleberstein som vart funne på området skal vera levert til Stavanger Museum.

Objekt 36

Gardsnamn: Vikedal Prestegard

Gnr/bnr: 66/1 m.fl.

Fornminnet sin art: Gravhaug

Orientering: Ca 80 m vestnordvest for våningshuset på bruket.

Skildring: Langhaug, orientert nordøast-sørvest. Uklart markert og lite synleg. Nokre få synlege steinar.

Objekt 37

Gardsnamn: Søndena

Gnr/bnr: 67

Fornminnet sin art: Kyrkjegard

(sjå kap. 6.6, K11).

Objekt 38

Gardsnamn: Søndena

Gnr/bnr: 67/5

Fornminnet sin art: Gravrøyser frå Jernalderen

(sjå kap. 6.6, K10).

Objekt 39

Gardsnamn: Søndena

Gnr/bnr: 67/5

Fornminnet sin art: Gravrøys frå Jernalderen

(sjå kap. 6.6, K9).

Objekt 40

Gardsnamn: Søndena

Gnr/bnr: 67/5

Fornminnet sin art: Gravrøyser frå Jernalderen

(sjå kap 6.6, K8).

Objekt 41

Gardsnamn: Søndena

Gnr/bnr: 67/5

Fornminnet sin art: Tre gravhaugar og oldsaker

Namn på lokalitet: Loftåkeren

Orientering: Ca 10 m nordvest for våningshuset på bruket

Skildring: Den eine gravhaugen er ein fjerna rundhaug som skal ha vore så stor som eit hus, med diameter på ca 25 m. I toppen var eit krater. Her låg ein stor kuleforma stein. Haugen hadde fotkjede. I botn av haugen var murt eit kammer med helle over. Over hella låg eit lag med bjørkenever, så eit lag med torv og til slutt fin sand av eit slag som ikkje fanst på garden. I kammeret stod ein bronsekjel med oske, brente bein og ein langaktig terning av bein. Ute i haugen låg ei mengd deler av våpen. Desse vart ikkje tekne vare på. Haugen vart fjerna ca 1870-80. Ca 40 m sørvest for denne haugen låg det nok ein fjerna rundhaug. Den var mindre enn den fyrste. Det vart funne ein harnisk og stykker av eit sverd. Fjerna ca 1840. Ca 40 m sørvest for denne låg ein tredje rundhaug. Her vart det funne ei mengd med leirkrukker med aske og brente bein. Dette vart ikkje teke vare på. På toppen av haugen sto ei kjempestor, hol eik. Her inne kunne det gå 6-7 ungar om gongen. Haugen vart fjerna i 1870-80 åra. I nærleiken er det også funne eit spinnehjul, ein oval ildstein med rand langs ytterkanten og ein pilspiss. Alt er vekk.

Objekt 42

Gardsnamn: Søndena

Gnr/bnr: 67/5

Formminnet sin art: Funnstad for oldsaker og hustuft

Orientering: Ca 30 m sørvest for våningshuset på bruket

Skildring: På denne lokaliteten er det funne ein kjerringrokk av kleberstein (S8041). Det skal ha vore ei hustuft her.

Objekt 43-54, dyregraver i Fjellgardane

På moreneryggjene i området rundt Røyrvatnet finst det fordjupningar i terrenget som er ca 1,5m x 1,5m ved overflata og noko smalare i botn. Djupna er ca 1m. Gropene er noko firkanta i form. Dei er oftast plassert på sjølve moreneryggjene, truleg der dyra hadde (og har) trekk.

6.5 Bygningar bygd før 1900 (Sefrakregistret)

Sefrak-registret er ei landsomfattande bygningsregistrering frå før 1900. Objektene i Vikedalsvassdraget er henta frå dette registret. Registreringa vart gjort i 1992. Objektene er ikkje kartfesta i denne rapporten.

Objekt 1

Gardsnamn: Opsal søndre

Gnr/bnr: 43/3

Byggeår: 1887

Opphavleg funksjon: Våningshus

Noverande funksjon: Våningshus

Standard: God

Objekt 2

Gardsnamn: Opsal søndre

Gnr/bnr: 43/3

Byggeår: 1887

Opphavleg funksjon: Fjøs/løe

Noverande funksjon: Fjøs/løe

Standard: God

Objekt 3

Gardsnamn: Fredberg

Gnr/bnr: 43/5

Byggeår: 1895

Opphavleg funksjon: Stovehus

Noverande funksjon: Feriehus

Standard: God

Objekt 4

Gardsnamn: Fredberg

Gnr/bnr: 43/5

Byggeår: Slutten av 1800-talet

Opphavleg funksjon: Stovehus

Noverande funksjon: Feriehus

Standard: God

Objekt 5

Gardsnamn: Fredberg

Gnr/bnr: 43/5

Byggeår: 1895

Opphavleg funksjon: Fjøs/løe

Noverande funksjon: Fjøs/løe

Standard: God

Objekt 6

Gardsnamn: Opsal øvre

Gnr/bnr: 43/4

Byggeår: 1882

Opphavleg funksjon: Stovehus

Noverande funksjon: Stovehus

Standard: God

Objekt 7

Gardsnamn: Solvoll

Gnr/bnr: 43/12

Byggeår: 1910

Opphavleg funksjon: Stovehus

Noverande funksjon: Lager

Standard: Byrjande forfall

Objekt 8

Gardsnamn: Fagerlund

Gnr/bnr: 43/8

Byggeår: 1906

Opphavleg funksjon: Fjøs/løe

Noverande funksjon: Ute av bruk

Standard: Byrjande forfall

Objekt 9

Gardsnamn: Fagerlund

Gnr/bnr: 43/8

Byggeår: 1906

Opphavleg funksjon: Stovehus

Noverande funksjon: Stovehus

Standard: God

Objekt 10

Gardsnamn: Breidablikk

Gnr/bnr: 43/7

Byggeår: 1875

Opphavleg funksjon: Stovehus

Noverande funksjon: Ute av bruk

Standard: Byrjande forfall

Objekt 11

Gardsnamn: Flaaten

Gnr/bnr: 43/14

Byggeår: 1914

Opphavleg funksjon: Stovehus

Noverande funksjon: Stovehus

Standard: God

Objekt 12

Gardsnamn: Flaaten

Gnr/bnr: 43/14

Byggeår: 1914

Opphavleg funksjon: Eldus

Noverande funksjon: Lager

Standard: God

Objekt 13

Gardsnamn: Lunheim

Gnr/bnr: 43/10,11

Byggeår: Ca 1850

Opphavleg funksjon: Stovehus

Objekt 14

Gardsnamn: Lunheim

Gnr/bnr: 43/10,11

Byggeår: Eingong på 1800-talet

Opphavleg funksjon: Fjøs/løe

Objekt 15

Gardsnamn: Lurhaugen

Gnr/bnr: 43/9

Byggeår: 1906

Opphavleg funksjon: Stovehus

Noverande funksjon: Stovehus
Standard: God

Objekt 16

Gardsnamn: Elvarhaug
Gnr/bnr: 43/22
Byggeår: 1919
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Stovehus
Standard: God

Objekt 19

Gardsnamn: Kvernevik
Gnr/bnr: 43/33
Byggeår: Ca 1850
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Stovehus
Standard: God

Objekt 22

Gardsnamn: Solberg
Gnr/bnr: 43/16
Byggeår: Ca 1890
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: Byrjande forfall

Objekt 25

Gardsnamn: Østvold
Gnr/bnr: 66/16
Byggeår: 1906
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Stovehus
Standard: Byrjande forfall

Objekt 28

Gardsnamn: Nedre Hallingstad
Gnr/bnr: 66/1
Byggeår: 1906
Opphavleg funksjon: Fjøs/løe
Noverande funksjon: Lager
Standard: Langt kome forfall

Objekt 31

Gardsnamn: Sætervold
Gnr/bnr: 65/3
Byggeår: 1840
Opphavleg funksjon: Uthus/løe
Noverande funksjon: Lager
Standard: Byrjande forfall

Objekt 34

Gardsnamn: Hallingstad øvre
Gnr/bnr: 65/2
Byggeår: Ca 1840
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Lager
Standard: Under restaurering

Noverande funksjon: Fjørfe/storfe
Standard: God

Objekt 17

Gardsnamn: Næsheim
Gnr/bnr: 43/15
Byggeår: Slutten av 1800-talet
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Stovehus
Standard: God

Objekt 20

Gardsnamn: Bergheim
Gnr/bnr: 43/25
Byggeår: 1918
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Stovehus
Standard: God

Objekt 23

Gardsnamn: Solbakken
Gnr/bnr: 66/7
Byggeår: 1891
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Stovehus
Standard: God

Objekt 26

Gardsnamn: Aarvold
Gnr/bnr: 66/21
Byggeår: Ca 1850
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 29

Gardsnamn: Heimdal
Gnr/bnr: 65/4
Byggeår: 1895-98
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Ute av bruk
Standard: God

Objekt 32

Gardsnamn: Sætervold
Gnr/bnr: 65/3
Byggeår: 1840
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Lager
Standard: Byrjande forfall

Objekt 35

Gardsnamn: Hallingstad øvre
Gnr/bnr: 65/2
Byggeår: Ca 1830
Opphavleg funksjon: Eldhus
Noverande funksjon: Eldhus
Standard: God

Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 18

Gardsnamn: Næsheim
Gnr/bnr: 43/15
Byggeår: 1914
Opphavleg funksjon: Løe
Noverande funksjon: Løe/lager
Standard: God

Objekt 21

Gardsnamn: Gili
Gnr/bnr: 43/18
Byggeår: Slutten av 1800-talet
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 24

Gardsnamn: Solbakken
Gnr/bnr: 66/7
Byggeår: 1891
Opphavleg funksjon: Fjøs/løe
Noverande funksjon: Lager
Standard: God

Objekt 27

Gardsnamn: Nedre Hallingstad
Gnr/bnr: 66/1
Byggeår: 1906
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Utleige
Standard: Byrjande forfall

Objekt 30

Gardsnamn: Heimdal
Gnr/bnr: 65/4
Byggeår: 1906
Opphavleg funksjon: Fjøs/løe
Noverande funksjon: Fjøs/løe
Standard: God

Objekt 33

Gardsnamn: Hallingstad øvre
Gnr/bnr: 65/2
Byggeår: Ca 1800
Opphavleg funksjon: Stabbur
Noverande funksjon: Lager
Standard: Langt kome forfall

Objekt 36

Gardsnamn: Hallingstad øvre
Gnr/bnr: 65/2
Byggeår: Ca 1900
Opphavleg funksjon: Do
Noverande funksjon: Do
Standard: Byrjande forfall

Objekt 37

Gardsnamn: Hallingstad øvre
Gnr/bnr: 65/2
Byggeår: 1881
Opphavleg funksjon: Fjøs/løe
Noverande funksjon: Fjøs/løe
Standard: God

Objekt 40

Gardsnamn: Eikedal
Gnr/bnr: 66/34
Byggeår: Ca 1850
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: Byrjande forfall

Objekt 43

Gardsnamn: Søndena Træet
Gnr/bnr: 67/1
Byggeår: 1881
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Stovehus
Standard: God

Objekt 46

Gardsnamn: Søndena
Gnr/bnr: 67/6
Byggeår: 1886
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Ute av bruk
Standard: God

Objekt 49

Gardsnamn: Nytorvet
Gnr/bnr: 66/10
Byggeår: Ca 1887
Opphavleg funksjon:
Krambu/bakeri
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 52

Gardsnamn:
Gnr/bnr: 66/28
Byggeår: Ca 1850
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 55

Gardsnamn: Mosbakken
Gnr/bnr: 68/16
Byggeår:
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 58

Gardsnamn: Søndena

Objekt 38

Gardsnamn: Træet Søndena
Gnr/bnr: 67/4
Byggeår: 1839
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Ute av bruk
Standard: Byrjande forfall

Objekt 41

Gardsnamn: Eikedal
Gnr/bnr: 66/34
Byggeår: Ca 1890
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Sau/geithus
Standard: Langt kome forfall

Objekt 44

Gardsnamn: Fjellbu
Gnr/bnr: 67/59
Byggeår: Rett før 1900
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 47

Gardsnamn: Nytorvet
Gnr/bnr: 66/10
Byggeår: Ca 1887
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 50

Gardsnamn: Sandheim av Holte
Gnr/bnr: 68/11
Byggeår: 1900
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 53

Gardsnamn: Fagerli
Gnr/bnr: 66/15
Byggeår: Ca 1800-1825
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Stovehus
Standard: Byrjande forfall

Objekt 56

Gardsnamn: Grønvold Vikedal
Gnr/bnr: 68/7
Byggeår: 1850
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: Byrjande forfall

Objekt 59

Gardsnamn: Vestbø Vikedal

Objekt 39

Gardsnamn: Træet Søndena
Gnr/bnr: 67/4
Byggeår: 1909
Opphavleg funksjon: Fjøs/løe
Noverande funksjon: Lager
Standard: Byrjande forfall

Objekt 42

Gardsnamn: Eikedal
Gnr/bnr: 66/34
Byggeår: 1860
Opphavleg funksjon: Fjøs/løe
Noverande funksjon: Ute av bruk
Standard: God

Objekt 45

Gardsnamn: Fjeldbu
Gnr/bnr: 67/59
Byggeår: Starten av 1800-talet
Opphavleg funksjon: Eldhus
Noverande funksjon: Lager
Standard: God

Objekt 48

Gardsnamn: Nytorvet
Gnr/bnr: 66/10
Byggeår: Ca 1890
Opphavleg funksjon: Uthus
Noverande funksjon: Uthus
Standard: God

Objekt 51

Gardsnamn: Sandheim av Holte
Gnr/bnr: 68/11
Byggeår: 1896
Opphavleg funksjon: Uthus
Noverande funksjon: Uthus
Standard: Langt kome forfall

Objekt 54

Gardsnamn: Holte Holmen
Gnr/bnr: 68/1
Byggeår: Ca 1870
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Stovehus
Standard: God

Objekt 57

Gardsnamn: Aarvold
Gnr/bnr: 66/21
Byggeår: Ca 1850
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 60

Gardsnamn: Vestbø Vikedal

Gnr/bnr: 67/5
Byggeår: 1856
Opphavleg funksjon: Lensmannshus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: Byrjande forfall

Objekt 61

Gardsnamn: Støå
Gnr/bnr: 67/36
Byggeår: Ca 1850
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 64

Gardsnamn: Bergly
Gnr/bnr: 67/22
Byggeår: Ca 1890
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 67

Gardsnamn: Solthun Vikedal
Gnr/bnr: 44/9
Byggeår: 1800-talet
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 70

Gardsnamn: Staknes Vikedal
Gnr/bnr: 44/4
Byggeår: 1915
Opphavleg funksjon: Fjøs/løe
Noverande funksjon: Ute av bruk
Standard: God

Objekt 73

Gardsnamn: Elvebakken
Gnr/bnr: 45/3
Byggeår: Ca 1900
Opphavleg funksjon: Fjøs/løe
Noverande funksjon: Ute av bruk
Standard: Byrjande forfall

Objekt 76

Gardsnamn: Bale Dale
Gnr/bnr: 63/1
Byggeår: 1873
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Stovehus
Standard: God

Objekt 79

Gardsnamn: Sørheim
Gnr/bnr: 62/1,2
Byggeår: Ca 1900
Opphavleg funksjon: Fjøs/løe
Noverande funksjon: Lager

Gnr/bnr: 66/14
Byggeår: 1887
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: Byrjande forfall

Objekt 62

Gardsnamn: Solberg Vikedal
Gnr/bnr: 67/8
Byggeår: Ca 1850
Opphavleg funksjon: Eldhus
Noverande funksjon: Lager
Standard: Byrjande forfall

Objekt 65

Gardsnamn: Holmen Vikedal
Gnr/bnr: 68/2
Byggeår: 1906
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard:

Objekt 68

Gardsnamn: Staknes Vikedal
Gnr/bnr: 44/4
Byggeår: 1880
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Uthus
Standard: God

Objekt 71

Gardsnamn: 45/2
Gnr/bnr: Vikedal øvre
Byggeår: 1803
Opphavleg funksjon: Folgehus
Noverande funksjon: Snekkerbu
Standard: Byrjande forfall

Objekt 74

Gardsnamn: Espevold nedre
Gnr/bnr: 46/2
Byggeår: 1851
Opphavleg funksjon: Smie/lager
Noverande funksjon: Smie/lager
Standard: God

Objekt 77

Gardsnamn: Bale Dale
Gnr/bnr: 63/1
Byggeår: Ca 1920
Opphavleg funksjon: Fjøs/løe
Noverande funksjon: Sauhus
Standard: God

Objekt 80

Gardsnamn: Kallheim
Gnr/bnr: 61/1
Byggeår: 1911
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus

Gnr/bnr: 66/14
Byggeår: 1887
Opphavleg funksjon: Lager
Noverande funksjon: Lager
Standard: Byrjande forfall

Objekt 63

Gardsnamn: Træet Vikedal
Gnr/bnr: 67/34
Byggeår: Ca 1850
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 66

Gardsnamn: Holmen Vikedal
Gnr/bnr: 68/2
Byggeår: Slutten av 1800-talet
Opphavleg funksjon: Uthus
Noverande funksjon: Uthus
Standard: God

Objekt 69

Gardsnamn: Staknes Vikedal
Gnr/bnr: 44/9
Byggeår: 1920
Opphavleg funksjon: Smie
Noverande funksjon: Uthus
Standard: God

Objekt 72

Gardsnamn: Vikedal øvre
Gnr/bnr: 45/1
Byggeår: 1906
Opphavleg funksjon: Fjøs/løe
Noverande funksjon: Lager
Standard: God

Objekt 75

Gardsnamn: Espevold nedre
Gnr/bnr: 46/1
Byggeår: 1899
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 78

Gardsnamn: Sørheim
Gnr/bnr: 62/1,2
Byggeår: Ca 1900
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 81

Gardsnamn: Kallheim
Gnr/bnr: 61/1
Byggeår: 1910
Opphavleg funksjon: Fjøs/løe
Noverande funksjon: Fjøs/løe

Standard: God

Objekt 82

Gardsnamn: Nes
Gnr/bnr: 60/1
Byggeår: 1823
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Stovehus
Standard: God

Objekt 85

Gardsnamn: Førland
Gnr/bnr: 50/3
Byggeår: 1853
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: Byrjande forfall

Objekt 88

Gardsnamn: Østrem Eikeland
Gnr/bnr: 49/5
Byggeår: Slutten av 1800-talet
Opphavleg funksjon: Fjøs/Vedbu
Noverande funksjon: vedbu
Standard: God

Objekt 91

Gardsnamn: Haugen
Gnr/bnr: 49/2
Byggeår: Ca 1850
Opphavleg funksjon: Sauehus
Noverande funksjon: Ute av bruk
Standard: God

Objekt 94

Gardsnamn: Bjørneleite
Gnr/bnr: 50/11
Byggeår: Slutten av 1800-talet
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 97

Gardsnamn: Lilleland
Gnr/bnr: 52/1,2
Byggeår: 1889
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Lager
Standard: Langt kome forfall

Objekt 100

Gardsnamn: Hundseid
Gnr/bnr: 51/1
Byggeår: 1856
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Stovehus
Standard: God

Objekt 103

Gardsnamn: Fjellgardane skulehus

Standard: God

Objekt 83

Gardsnamn: Underbakka
Gnr/bnr: 59/4
Byggeår: 1891
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 86

Gardsnamn: Førland
Gnr/bnr: 50/3
Byggeår:
Opphavleg funksjon: Fjøs/løe
Noverande funksjon: Fjøs/løe
Standard: Byrjande forfall

Objekt 89

Gardsnamn: Solstad
Gnr/bnr: 49/8
Byggeår: Slutten av 1800-talet
Opphavleg funksjon: Fjøs/løe
Noverande funksjon: ute av bruk
Standard: Byrjande forfall

Objekt 92

Gardsnamn: Mo øvre
Gnr/bnr: 48/10
Byggeår: 1897
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Stovehus
Standard: God

Objekt 95

Gardsnamn: Solheim Vikedal
Gnr/bnr: 48/3
Byggeår: Ca 1885
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Stovehus
Standard: God

Objekt 98

Gardsnamn: Lilleland
Gnr/bnr: 52/1,2
Byggeår: 1889
Opphavleg funksjon: Eldhus
Noverande funksjon: Eldhus
Standard: Langt kome forfall

Objekt 101

Gardsnamn: Hundseid
Gnr/bnr: 51/1
Byggeår: Ca 1750
Opphavleg funksjon: Jordkjellar
Noverande funksjon: Jordkjellar
Standard: God

Objekt 104

Gardsnamn: Ørekjerven

Standard: God

Objekt 84

Gardsnamn: Underbakka
Gnr/bnr: 59/4
Byggeår: 1900
Opphavleg funksjon: Fjøs/løe
Noverande funksjon: Lager
Standard: Nyleg restaurert

Objekt 87

Gardsnamn: Østrem Eikeland
Gnr/bnr: 49/5
Byggeår: Slutten av 1800-talet
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 90

Gardsnamn: Haugen
Gnr/bnr: 49/2
Byggeår: Ca 1850
Opphavleg funksjon: Folgehus
Noverande funksjon: Feriehus
Standard: God

Objekt 93

Gardsnamn: Mo Vikedal
Gnr/bnr: 48/2
Byggeår: 1700-talet
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Sommarhus
Standard: God

Objekt 96

Gardsnamn: Ørnes
Gnr/bnr: 64/1
Byggeår: 1896
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Stovehus
Standard: God

Objekt 99

Gardsnamn: Hundseid
Gnr/bnr: 51/1
Byggeår: 1792
Opphavleg funksjon: Stabbur
Noverande funksjon:
Standard: God

Objekt 102

Gardsnamn: Øvreland
Gnr/bnr: 57/3
Byggeår: 1863
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Ute av bruk
Standard: Byrjande forfall

Objekt 105

Gardsnamn: Ørekjerven

Gnr/bnr: 57/1
Byggeår: 1896
Opphavleg funksjon: Skulehus

Noverande funksjon: Basarhus
Standard: Byrjande forfall

Objekt 106

Gardsnamn: Floen
Gnr/bnr: 51/1
Byggeår: 1890
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Ute av bruk
Standard: Byrjande forfall

Gnr/bnr: 53/3
Byggeår: 1855
Opphavleg funksjon: Stovehus

Noverande funksjon: Ute av bruk
Standard: Langt kome forfall

Objekt 107

Gardsnamn: Koladalen
Gnr/bnr: 58/3
Byggeår: 1880
Opphavleg funksjon: Fjos/løe
Noverande funksjon: Ute av bruk
Standard: Langt kome forfall/ruin

Gnr/bnr: 53/3
Byggeår: Ukjent
Opphavleg funksjon:
Røykstove/eldhus

Noverande funksjon: Ute av bruk
Standard: Langt kome forfall

Objekt 108

Gardsnamn: Koladalen
Gnr/bnr: 58/3
Byggeår: 1880
Opphavleg funksjon: Stovehus
Noverande funksjon: Ute av bruk
Standard: Langt kome forfall

6.6 Utvalde delområde og objekt

K1 Vikedalsosen

Hus og bygningar syner litt av historia i Vikedal frå slutten av 1800-talet og fram til i dag. Fleire ulike byggestilar er samla på eit forholdsvis konsentrert område (Fig. 21 og 22). Sjølv om det er laga eiga småbåthamn, er elvosen framleis i bruk av småbåtane. Dei få sjøhusa og nausta som er igjen er restaurerte.

K2 Vikedal kyrkje

Kyrkja er frå 1881. Tjerand Solem var byggmeister og arkitekten heitte Nordan.

K3 Stabbur frå prestegarden

Stabburet står på Vikedal bygdemuseum

K4 Kvernhus frå Fjellgardane

Kvernhuset høyrde til Stølsmark i Fjellgardane og står i dag på Vikedal bygdemuseum.

K5a/b Hundseid Bru/Vikedal Bru

Vikedal Bru vart bygd i 1882 som ein del av veganlegget Sandeid-Vikedal (1879-1883). Frå før var det sett opp 9 stålfagverksbruer i Noreg og alle var produsert av Harkort i Duisburg i Tyskland. Vikedal Bru vart derimot produsert ved Kværner Brug og var derfor den første jernbrua som var norskprodusert. Etterkvart som den motoriserte ferdsla auka vart Vikedal Bru for spinkel og smal. I 1936 vart det derfor laga ei ny betonghjelkebru oppå dei gamle brukara. Vikedal bru vart flytta opp til Hundseid ved sørvestenden av Fjellgardsvatnet. Brua vart då kalla Hundseid Bru (K5a). Brukara (K5b) i Vikedalsosen står igjen og på det austre karet kan ein sjå årstalet "1882" og det er innhogd eit slags kongemonogram til Kong Oscar II.

K6 Koladalen-Langeland-Fatland-Underbakka-Veadalen

Koladalen er eit nedlagd bruk med bygningar frå 1880 åra. Den siste som budde her fast var Teodora Ulvavoll, ho døydd i 1967. Ho flytta frå Ulvavoll til Koladalen etter at ektemannen, Knut Ulvavoll, døydd i 1953 (Stølsmark pers. medd.). Bygningane, løe og stovehus, står på ein haug i terrenget. Løa er rasa ned og stovehuset er i dårleg stand. Området rundt er gamal slåttemark, men er iferd med å gro att. Frå Koladalen kan ein gå på tydeleg sti om Kolhaugen og på kjerreveg langs eit roleg strekk av hovudelva. På andre sida av elva, Langeland, er det fin beiteskog av bjørk som framleis er i bruk. Når ein kjem til Låka fossen kan ein krysse vegen og fylgje sti ned til Underbakka, ein fint restaurert gardstun, med bygningar frå starten

av forrige århundre. Frå tunet kan ein gå vidare bort til den mektige Låka fossen. Dersom ein ikkje går ned til Underbakka kan ein krysse Låka fossen ved brua (eller for dei spreiske; på sjølv Låket) og gå ned Veadal, gjennom bjørkeskog og innslag av eik, lerk og osp. Gamlevegen i Veadal syner framleis godt og slyngjer seg gjennom kupert beitelandskap og kryssar Litlelva over ei gamal steinbru i botn av Veadal. Her går det storfe vår, sommar og haust (Fig. 19).

K7 Ørekjerven

Ved å gå "gamlevegen" til Bjørnstigen går ein på kjerreveg gjennom tunet i Ørekjerven som ligg samlande i ei fint halden slåtte- og beitemark. Garden har ikkje fastbuande lenger, men fjøset vert brukt til sauehus. Stovehuset frå ca 1855, eldhuset og kverna er i svært dårleg stand, løe og fjøs er yngre bygningar, men står likevel i harmonisk stil til dei andre husa. Det kuperte terrenget, bygningane og tuntreet gir eit historisk sus over området.

Går ein gjennom tunet kan ein fortsetje på god sti som tydeleg ber preg av å vera mykje brukt i gamal tid. Noko tømmer som er teke av tidlegare eigarar av garden ligg framleis ved stien. Her finn ein mange gamle eiketre som er styvde. Det er også innslag av andre varmekjære lauvtre som viser at klimaet er lunt og godt. Etter ca 3 km kjem ein inn til husmannsplassen Bjørnstigen. Her står nyleg restaurert stovehus og eldhus i tillegg til ei tavle med informasjon om historia til staden.

K8 Søndena, to gravrøyser

Desse ligg på Søndenaeset, 12 m austnord aust for fyrlykta, ytst på neset ved munninga til Sandeidsfjorden. Røysene ligg i furuskog med kratt av einer og lyng, bratt opp frå sjøen. Ei av røysene har oval form med kammer. Diameteren er 7-12 m og høgda er 0,7- 1,3 m. Gravrøysene er frå Jernalderen.

K9 Søndena, gravrøys

Gravrøysa er ei langrøys og ligg på Søndenaeset i furuskogen. På sørvest-sida av nordgåande nes, ca 27 m austsøraust for hytte og ca 22 m nord aust for stranda. Den har eit mål på 14 m x 2,5 m og høgda er 0,25 m. Gravrøysa er frå Jernalderen.

K10 Søndena, to gravrøyser

Desse ligg også på Søndenaeset. 150 m nord aust for Brennholmen og 15 m nord aust for stranda på sørvestsida av vestgåande nes. Diameteren er 7-12 m og høgda er 0,5-0,7 m. Gravrøysene er frå Jernalderen.

K11 Søndena, kyrkjegard

Kyrkjegard frå Middelalderen. Truleg er kyrkjegarden frå 1100-talet, ein veit at det stod ei stavkyrkje her på denne tida. Vikedal bygdemuseum har alterbordet og døypekaret. Sjøve kyrkjegarden er trekanta, 60 m x 40 m og er omkransa av ein 1 m høg steinmur.

K12 Hallingstad øvre, gravfelt

På Hagareset ligg det eit gravfelt med minst 13 rundhaugar. Gravene ligg omtrent på ei line. Diameteren er 6-10 m, og høgda er 0,4-1,25 m. Truleg ligg det to langhaugar midt i feltet orientert nord-sør. Båe er 3 m breie og høgda er 0,2-0,4 m. Lengda er respektive 9 og 12 m.

K13 Solheim, gravfelt

Eit gravfelt med fem rundhaugar, ca 140 m vestsørvest for våningshuset på bruket.

Diameteren er 5-10 m, høgda er 0,5-1 m. Ein langhaug (15 m x 3 m, høgda er 0,5 m). I ein av rundhaugane, som vart fjerna i 1971, skal det ha vorte funne kol, bein og keramikk.

Tabell 7 Kulturminne og kulturmiljø. (Sjå også kartnr. 5, Kulturminne og kulturmiljø).

Utvalet er gjort på grunnlag av Fylkesplan for kulturminner (Fylkeskulturstyret i Rogaland 1989).

Nr	Delområde/objekt	Merknad
K1	Vikedalsosen, bygningsmiljø	Føreslått vern ved regulering til spesialområde,- verna busetnad
K2	Vikedal kyrkje	Under tilsyn av Riksantikvaren
K3	Stabbur, Vikedal bygdemuseum	Musealt vern
K4	Kvernhus, Vikedal bygdemuseum	Musealt vern
K5a/ b	Hundseid Bru/Vikedal Bru	Vegminne i Nasjonal verneplan for vegminne, Statens vegvesen
K6	Koladalen-Langeland-Fatland-Underbakka-Veadalen	
K7	Ørekjerven, gardsanlegg	Føreslått vern ved regulering til spesialområde, verna busetnad
K8	Søndenå, fornminne, 2 gravrøyser	Føreslått vern ved regulering til spesialområde etter Plan- og bygningslova
K9	Søndenå, fornminne, gravrøys	"
K10	Søndenå, fornminne, 2 gravrøyser	"
K11	Søndenå, kyrkjegard	"
K12	Hallingstad øvre, gravfelt	"
K13	Solheim, gravfelt	"

Fig. 19 Kulturlandskap ved Førland.

Fig. 20 Dyrerav i Fjellgardane.

Fig. 21 Vikedalsosen sett frå Kleivahumpen.

Fig. 22 Vikedal sentrum. Den nye brua står på same staden der den fyrste brua (bygd i 1882) stod.

Fig. 23 Saga ved Opsalsfossen. Her var det også treskofabrikk og ovanfor saga låg mølla.

7.0 AKTUELLE TRUGSLAR

Verna vassdrag er formelt verna mot kraftutbygging, men Stortinget har oppmoda til å ikkje forringa verneverdiane med andre typar inngrep. Ansvar ligg særleg på dei statlege organa si bruk av særlover (til dømes Vassdragslova og Forureiningslova), og kommunane og fylka ved bruk av Plan- og bygningslova. I tillegg er det viktig at grunneigarar og folk som elles nyttar vassdraget tek vare på verneverdiane.

7.1 Hogst av kantvegetasjon

For å halde kontroll på elveleiet med omsyn til dyrka jord, er førebygging naudsynt. I samband med førebygging av elva har mykje av kantvegetasjonen blitt fjerna. Kantvegetasjon bidreg til næringstilførsel både i form av dødt organisk materiale og levande virvellause dyr (til dømes insekter). Denne tilførsla forsvinn ved inngrep der kantvegetasjonen vert fjerna. Trestartar og anna vegetasjon i og ved elveløp gir viktige skjulestader for fisk og andre dyreartar. Ulike dyre- og planteartar er også avhengig av særskilde temperaturar. Med auka temperatur reduserast mengda oksygen som kan haldast oppløyst i vatnet, og oksygeninnhaldet kan dermed bli lågare enn det einiske artar tolerera. Når kantvegetasjonen, som regulerer solinnstrålinga, vert fjerna får ein endringar i temperaturen. Resultatet kan bli at ein får høgare maksimumstemperaturar i vassdraget i varme periodar med låg vassføring, og større svingingar i temperaturen gjennom døgnet.

Når det vert gjort slike inngrep kan det vera naudsynt "å hjelpa" naturen til å koma i jamnvekt igjen. Gjennom diverse tiltak er det til dømes mogleg å få attende gode gyte- og oppvekstområde for fisk. Dette vert kalla biotopiltak. Eit døme er å planta hegg og gråor etter at førebygginga gjort.

7.2 Rømd oppdrettsfisk

Det såg lenge faretruande ut for laks og aure i Vikedalsvassdraget då det vart oppdaga død fisk på starten av 1980-talet. Raskt vart det slege fast at sur nedbør var årsaka til fiskedøden. Det er liten tvil at kalkinga av elva har redda fiskestamma i Vikedalselva.

No står derimot andre farar og lurar. Boknafjorden er ein gunstig fjord for fiskeoppdrett og det finst oppdrettsanlegg i dei fleste fjordarmar frå Stavanger og innover. Vikedalselva har fått merka tre store utslepp. Våren 1999 rømde 40000 regnbogeaurar frå eit anlegg på Kvitsøy. I september/oktober vart det fiska opp 60-70 kg av "rømlingane" opp til Opsalsfossen (Mikkelsen pers. medd).

For to år sidan vart det teke 1000 kg oppdrettslaks under Opsalsfossen. I eit tredje tilfelle, for fleire år sidan vart det fiska både med garn og stong, også då vart det fiska store mengder rømd oppdrettslaks. I baa desse tilfella vart laksetrappa stengd slik at det hindra laksen å koma vidare opp i elva. I tillegg til desse tre store utsleppa får elva kontinuerleg tilsig av rømd fisk.

Oppdrettsfisken er ein trugsel fordi den kan føra med seg sjukdomar som furunkulose og vibriose. Mengda av lakselus har auka etter at oppdrettsanlegga kom. Når smolten går ut i sjøen i april/mai og passera oppdrettsanlegga er det fare for lakselusangrep. Lakselusa går også på aure, men den rømer opp i ferskvatn for å bli kvitt lusa. No brukar dei aller fleste oppdrettsanlegga i Rogaland å vera med på ei felles avlusing på oppdrettsfisken 1-2 gonger i

året. Talet på lakselus pr. fisk avgjer om eit oppdrettsanlegg skal vera med i avlusinga. Denne ordninga gjer at lakselustrugselen vert mindre. Oppdrettsfisken har generelt fått ei mykje betre helse etter at regelverk vart strama inn og kunnskapen om næringa betra seg. Den største trugselen med oppdrettslaksen er samanblanding av gen mellom oppdrettslaks og villaks. Kvar elv har si eiga stadbundne stamme av villaks som er tilpassa forholda i akkurat den elva. Desse eigenskapane er nedarva over svært lang tid. Gyting av oppdrettslaks i elvane vil derfor øydeleggja desse eigenskapane.

7.3 Dyrking, planering og uttak av masse

Heile Vikedal, frå Osen til Roaldkvam har busetnad og er nytta til gardsdrift. Trass i planering og dyrking, har dei geologiske forholda vorte godt ivaretekne. Det er viktig at moreneryggen ved Hallingstad, og sidemorenen på nordvestre sida av elva vert ivareteken. Når det gjeld uttak av sand/grus er det viktig at ein del av avsetningane ved Solheim og Låkafossen vert ståande igjen for å visa den primære forma av avsetningane.

Opp gjennom tida er det nok mange funn ved dyrking, planering og bygging som har blitt jamna med jorda. Kanskje i frykt for restriksjonar eller rett og slett manglande interesse for historia. Haldninga for det å ta vare på tradisjonar og kulturminne har også gått i bølgedalar. I etterkrigstida var vel folk lei av "gamalt skrot" og var opptekne med at landet skulle byggast opp på nytt. Sidan mesteparten er forsvunne er det ekstra viktig å ta vare på det som er igjen.

Det aller meste av større myrområde under 200 m o. h. er oppdyrka innan vassdraget. Mange dyre- og plantearter er direkte knytta til myr. Myrane nord for Røyravatnet har tidlegare blitt føreslått verna i lokal interesse, men mykje er no oppdyrka. Dyrking, gjenfylling og førebygging langs hovudstrengen har gjort at det er svært lite flaumdammar og kroksjøar igjen i vassdraget. Dette er ein våtmarkstype som er viktig beite- og hekkestad for blant anna ender og hegre. Fleire arter som er vare for fiskepredasjon, til dømes amfibier, ulike insektsgrupper og planktoniske krepssdyr er avhengig av slike flaumdammar og kroksjøar.

Utslepp frå jordbruket har vore eit problem, men det har forbetra seg kraftig. Likevel kan små utslepp i sidebekkene gi katastrofale fylgjer for gytinga, særskild på låge vasstandar.

8.0 REFERANSAR

8.1 Litteratur

1. AmS (Arkeologisk museum i Stavanger). 1979. Fornminner i Rogaland. Rapport om topografisk-arkeologisk registrering for Økonomisk Kartverk. Vindafjord. Arkeologisk museum i Stavanger. Stavanger.
2. Anundsen, K. & Sollie, I. H. 1987. Forslag til vern av kvartærgeologiske områder og førekomster i Rogaland. Miljødepartementet, avdeling for naturvern og friluftsliv. Rapport T- 678
3. Askeland, O. & Kambestad, O. 1989. Naturområde i nærmiljø. Kroksjøen Kyrkjehølen, Vikedal i Vindafjord.
4. Fagerlund, K. H. & Taasen, J. P. 1997. Vikedalsvassdraget, Årsrapport 1995. Forskref nr. 3-1997:
5. Det kongelige miljødepartement. 1997. Om lov om friluftslivet av 28. juni 1957 nr. 16. Rundskriv T-6/97: s. 5-7.
6. Det kongelige miljødepartement. 1999. Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand. St.meld. nr.8 (1999-2000).
7. Direktoratet for naturforvaltning. 1999a. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13, 1999.
8. Direktoratet for naturforvaltning. 1999b. Nasjonal rødliste for truede arter i Norge. DN-rapport 3: 1-161.
9. Direktoratet for naturforvaltning. 1999c. Kalking i vann og vassdrag. Overvåking av større prosjekter 1998. DN-notat 1999-4: s. 342-356
10. Direktoratet for naturforvaltning. 1996. Viltkartlegging. DN-håndbok 11, 1996.
11. Direktoratet for naturforvaltning & Norges vassdrags- og energiverk. 1997. Dokumenterte verneverdier i vernede vassdrag. En veileder for tilrettelegging og vurdering av informasjon. Foreløpig utgave, september 1997. 51 sider.
12. Elgersma, A. & Asheim, V 1998. Landskapsregioner i Norge,- landskapsbeskrivelser. NIJOS rapport 2/98. Norsk institutt for jord- og skogkartlegging, Ås.
13. Fagerlund, K. H. & Taasen, J.P. 1997. Vikedalsvassdraget. Årsrapport 1995. Forskref nr. 3. 1997. 44 sider.
14. Fylkeskulturstyret i Rogaland. 1989. Fylkesplan for kulturminner. Del 1 og 2.
15. Gjerde, G. 1989. Ørnes gardsnr. 64. Stadnamn. Seroppgåva. Ølen vidaregåande skule. 97 sider.
16. Guldberg, B. 1997. Bjønndalen og Midtre Etne Villreinlag 1987-1997. 24 sider
17. Hesthagen, T., Saksgård, R., Fløystad, L., Berger, H.M. & Larsen, B.M. 1995. Bestandsendringer hos aure i innsjøer i Vikedalsfjellet, 1982-1994. – NINA Oppdragsmelding 382: 1-18.
18. Hettervik, G. K. 1996. Vakre landskap i Rogaland. Rogaland fylkeskommune. 197 sider.
19. Hindar, A. 1992. Vikedalselva. Vannkjemi. I: Kalking i vann og vassdrag. FOU-årsrapportar. 1990.- DN-notat 1992-4: 47-54.
20. Hofseth, E. H. 1982. Kulturminner i Vikedalsvassdraget, Rogaland/Hordaland. Verneplan for vassdrag-10 års vernede vassdrag. AmS-Varia 10. Arkeologisk museum i Stavanger. 44 sider.
21. Husby, A. & Odland, A. 1981. Botaniske undersøkelser i Vikedalsvassdraget, Vindafjord, Rogaland. Bot. Inst., Univ i Bergen, rapport nr. 10. 45 sider.
22. Johnsen, B. O., Nøst, T., Møkkelgjerd, P.I. & Larsen, B. M. 1999. Rapport fra Reetableringsprosjekt: Status for laksebestander i kalkede vassdrag. NINA Oppdragsmelding 582: s. 42-44.

23. Jønsson, Ø. 1976. Befolkningen og arealbruk i Fjellgardane og Bjørndalen i Vindafjord og Etne kommuner. Hovedfagsoppgave. Geografisk Institutt, Universitetet i Bergen. 156 sider.
24. Nordahl-Olsen, T. 1980. Vikedalsvassdraget. Kvartærgeologiske og geomorfologiske undersøkelser. 10 års vernede vassdrag. Geologisk institutt avd. B, Univ. i Bergen. Rapport 2. 36 sider.
25. Norges Automobilforbund. 1994. NAF veibok 95. s. 178.
26. NOU 1983: 42. Naturfaglige verdier og vassdragsvern. Nr. 42: s. 151-153.
27. NOU 1983: 43. Kulturminner og vassdragsvern. Nr. 43: s.181-184.
28. NOU 1983: 44. Vilt og ferskvannsfisk og vassdragsvern. Nr. 44: s. 137-140.
29. NOU 1983: 45. Friluftsliv og vassdragsvern. 1983. NOU nr.45, s. 112-114.
30. Reimers, Otto. 19???. Der vest hvor fjordene blåner. En historie fra anno 1806.
31. Reuch, Hans. 1908. Norges Geologiske Undersøgelse, N0. 49. Aarbok for 1908. Kristiania
32. Roaldkvam, R. & Råd, O. 1982. Prosjekt 10-års verna vassdrag: Fuglefaunaen i Vikedalsvassdraget, Vindafjord kommune, Rogaland. Zoologisk Museum, Universitetet i Bergen. Rapport: Ornitolog nr. 4. 54 sider.
33. Rogaland fylkeskommune 1992. Fylkesplan for friluftsliv, 1992-95.
34. Rogaland fylkeskommune 1992. Fylkesplan for naturvern, 1992-95.
35. Saksgård, R. & Hesthagen, T. 1996. Fiskeribiologiske undersøkelser i Fjellgardsvatnet, årsrapport 1996. 8 sider.
36. SFT. 1993. Overvåking av langtransportert forurenset luft og nedbør. Årsrapport 1992. SFT-rapport 533/93296 sider.
37. Statens vegvesen. (Under utarbeiding). Nasjonal verneplan for vegminne.
38. Trømborg, D. 1992. Skuret, værbitte. Landskapsformer i det norske landskap. Landbruksforlaget. 136 sider.
39. Vikedal Elveigarlag. (Under utarbeiding). Driftsplan for Vikedalsvassdraget.
40. Vindafjord kommune 1993. Miljø-og naturressursprogram, 1994-2000. Høyringsutkast. Vindafjord kommune.
41. Vindafjord kommune 1997. Viltkartverket for Vindafjord kommune 1997.
42. Vindafjord kommune 1999. Føresegner og retningslinjer for arealdelen. Kartvedlegg: arealplankart.

8.2 Munnlege kjelder

Andreassen, Ottar
 Bjørnsen, Ola
 Blikra, Lars Harald
 Bogen, Jim J.
 Braa, Anders T.
 Holte, Finn Dybdahl
 Hundseid, Magne
 Lura, Harald
 Mikkelsen, Arne

Moberg, Tora og Leif
 Odland, Karl Ludvig
 Reimers, Bernt
 Roaldkvam, Ola
 Stølsmark, Johannes T.
 Viland, Anna
 Østerhus, Lars
 Øverland, Ola
 Øverland, Osmund.

9.0 KRITERIER OG VERDISETJING NYTTA I RAPPORTEN

9.1. Metode

Rapporten tek for seg følgjande vernegrupper:

Kap. 2.0 PROSESSAR OG FORMER DANNA AV IS OG VATN.

Kap. 3.0 BIOLOGISK MANGFALD

Kap. 4.0 LANDSKAPSBILETE.

Kap. 5.0 FRILUFTSLIV

Kap. 6.0 KULTURMINNE og KULTURMILJØ

Kriterier for verdivurdering av dei utvalde delområda innanfor dei enkelte vernegruppene er vist i tabellen nedanfor. Verdivurdering av utvalde delområda er ikkje gjort for kulturminnevern. Registrerte vassdragsnære kulturminne er teke med i rapporten og utgjer noko av grunnlaget for utvalde delområde under landskapsbilete / kulturlandskap. Oversikt blir vist nedanfor. Definisjon av kriteria finst i eit notat "Dokumenterte verdiar i verna vassdrag - Ein vegleiar for tilrettelegging og vurdering av informasjon" og som finst hjå blant anna fylkesmannen si miljøvernavdeling.

Tabell 8 Oversikt over fagområde vurdert i verneplan I-IV og i VVV-prosjektet, og kriteria nytta i VVV-prosjektet.

<i>Inndeling av verneverdiar</i>	<i>Fagområde bruka i VP I-IV, nå inkludert</i>	<i>Hovudkriterier</i>	<i>Støttekriterier</i>
Prosessar og former danna av is og vatn	Geofag Hydrologi Naturvern	H 01 Urørd H 02 Historisk dokument H 03 Mangfald H 04 Typisk H 05 Sjeldsyn	S 01 Sårbar S 02 Del av system S 03 Forskningsverdi S 04 Pedagogisk verdi
Biologiske og økologiske verdiar	Botanikk Ornitologi Ferskvassbiologi Vilt Fisk Naturvern	H 01 Urørd H 06 Sårbar H 05 Sjeldsyn H 07 Variasjon og mangfald	S 05 Biologisk funksjon S 06 Arealstorleik S 03 Forskningsverdi S 04 Pedagogisk verdi
Landskapsbilete	Friluftsiinteresser Geofag	H 08 Heilskap H 09 Inntrykkstyrke H 07 Variasjon H 06 Sårbar	S 07 Urørd S 08 Sjeldsyn eller særpreg S 09 Typisk S 10 Historisk dokument
Friluftsliv	Friluftsiinteresser Jaktinteresser Geofag	H 01 Urørd H 10 Oppleving H 11 Eigna H 12 Dagens bruk	S 11 Tilgjenge S 12 Naturkvalitet S 13 Kulturkvalitet
Kulturminne og – miljø	Kulturverninteresser	H 01 Mangfald H 02 Pedagogisk verdi H 03 Sjeldsyn H 04 Representativ	S 01 Bruksverdi S 02 Symbolverdi, identitetsverdi

Metode for utpeiking og gradering av verdi

Hovudmålsetjinga med prosjektet er å peika ut dei viktigaste områda innanfor dei tema som rapporten omfatta. Dei kriteria som er lista opp på føregåande side brukast for å karakterisera og fanga opp dei delområda som har spesielle kvalitetar i nedslagsfeltet. Desse er igjen eit

utval av dei kriteria som vart bruka i verneplanarbeidet for å skilje ut vassdrag som er svært viktige for natur- og kulturfag eller friluftslivsinteresser.

I tillegg brukast desse kriteria til å føreslå ein gradering av delområdet sin verdi i forhold til nasjonal, regional og lokal målestokk. Ofte vil den gjennom VVV-prosjektet sin føreslåtte verdi for eit delområde/objekt falle ut som noko "høgare" samanlikna med andre verdivurderingar som har vore gjort. I VVV-prosjektet har denne forskjellen vore grunna med at dei enkelte verna vassdraga har ein eigenverdi i nasjonal målestokk, ut frå at dei enkelte vassdraga i verneplan I-IV, til saman utgjer ein heilskap som er viktig for å ta vare på eit breitt spekter av norsk vassdragsnatur. Føremålet er at denne graderinga skal gi ein peikepinn på delområdet sin tyding i samanheng med verneplan for vassdrag I-IV som heilskap. For nye VVV-prosjekt frå og med 1999, vil desse graderingsprinsippa evt. bli vurdert på nytt.

Dei areal som er peika ut skal i størst mogleg utstrekning vera i tilknytning til vassdragsnære areal langs elv, vatn og bekkjer. I tillegg kjem delområde med tilknytning til breer. Dersom enkelte kvalitetar som ligg utanfor dei vassdragsnære areala var viktige for at vassdraget vart verna så er også desse delområda/objekt tekne med i oversikten over verdier. Avgrensinga er ein føreslått avgrensinga ut frå eksisterande kjennskap til kvar verdiane i vassdraget finst. Føremålet med avgrensing på kart er at desse skal fungere som ein peikepinne for kor dei viktigaste kjende objekta/delområda finst i nedbørsfeltet.

Graderingsprinsipp:

Her er det blitt brukt ein standardiseringsmetode som tyder at dersom eit delområde vert kjenneteikna ved at eit eller fleire av kriteria kan seiast å vera oppfylt/til stades, i følge definisjon¹, så vil delområdet også gis ein verdi. Verdien vert fastsett ut frå talet på hovudkriterier og talet på støttekriterier som kan brukast for å karakterisere delområdet sine frilufts-, naturfaglege eller kulturfaglege kvalitetar.

1. Prosessar og former danna av vatn og is

*** *Nasjonalt viktig verdi*

- a) Minimum eit hovudkriterium med nasjonal/internasjonalt kjende verdier,
- b) alternativt minimum tre hovudkriterier.

** *Regionalt viktig verdi*

- a) To hovudkriterier + minimum eit støttekriterium.

* *Lokalt viktig verdi*

- a) Minimum eit hovudkriterium.

2. Biologiske og økologiske verdier

*** *Nasjonalt viktig verdi*

- a) Eit eller fleire dokumenterte nasjonal/internasjonalt verdier, eller
- b) Minimum to hovudkriterier + minimum to støttekriterier.

** *Regionalt viktig verdi*

¹ Definisjon av kriteriene finst i "Dokumenterte verdier i vernede vassdrag -Ein vegleiar for tilrettelegging og vurdering av informasjon" og som finst blant anna hjå fylkesmannens miljøvernavdeling.

- a) To hovudkriterier.
- * *Lokalt viktig verdi*
- a) Minimum eit hovudkriterium.

3. Landskapsbilete

*** *Nasjonalt viktig verdi*

- a) Minimum eit hovudkriterium med nasjonal/internasjonale kjende verdiar eller
- b) Minimum to hovudkriterier + minimum to støttekriterier.

** *Regionalt viktig verdi*

- a) Minimum to hovudkriterier.

* *Lokalt viktig verdi*

- a) Minimum et hovudkriterium.

4. Friluftsliv

*** *Nasjonalt viktig verdi*

- a) Eit eller fleire dokumenterte nasjonale/internasjonale verdiar, eller
- b) Minimum 2 hovudkriterier + minimum eit støttekriterie.

** *Regionalt viktig verdi*

- a) To hovudkriterier, eller
- b) Minimum to støttekriterier med regional verdi.

* *Lokalt viktig verdi*

- a) Minimum eit hovudkriterie,
- b) Minimum eit støttekriterie.

5. Kulturminne og miljø

I første omgang er det ikkje aktuelt med verdivurdering i VVV-prosjektet, berre registrering.

10.0 KART

Kart nr. 1 **Prosessar og former danna av is og vatn (P)** Sjå kart kap. 10

Nr	Namn delområde	Skildring	Gradering	Dok. status
P1	Hallingstad	Morenerygg/delta	***	Dokumentert
P2	Låkafossen	Fosseggjel, jettegryter, breelvdelta og dødisgroper	***	Dokumentert
P3	Solheim	Sandur	**	Dokumentert
P4	Solheim-Ørnes	Elveslette, meandering	**	Dokumentert
P5	Bjørndalsura	Fjellskred	*	Dokumentert

Kart nr. 2 **Biologisk mangfald (B)** Sjå kart kap. 10

Nr	Namn delområde/objekt	Skildring	Gradering	Dok. status
B1	Kyrkjehølen	Våtmark	**	Dokumentert
B2	Prestaneset-Nes	Gråor-heggeskog	**	
B3	Plomlia	Blandingsskog	**	Dokumentert
B4	Nord for Røyrvatnet	Myr/furuskog	*	Dokumentert
B5	Eiketre på Eikeland	Gamal eik	*	
B6	Førlandstølen m/ omegn	Myr	*	
B7	Aust for Fjellgardsvatnet	Furuskog/edellauvskog	*	
B8	Mo	Myr/skog	*	

Kart nr. 3 **Landskapsbilete (L)** Sjå kart kap. 10

Nr	Namn delområde	Skildring	Gradering	Dok. status
L1	Vikedal-Søndenåneset	Våtmark-strandsone	**	Dokumentert
L2	Midtbygda	Jordbrukslandskap	**	Dokumentert
L3	Fjellgardane	Kulturlandskap	**	

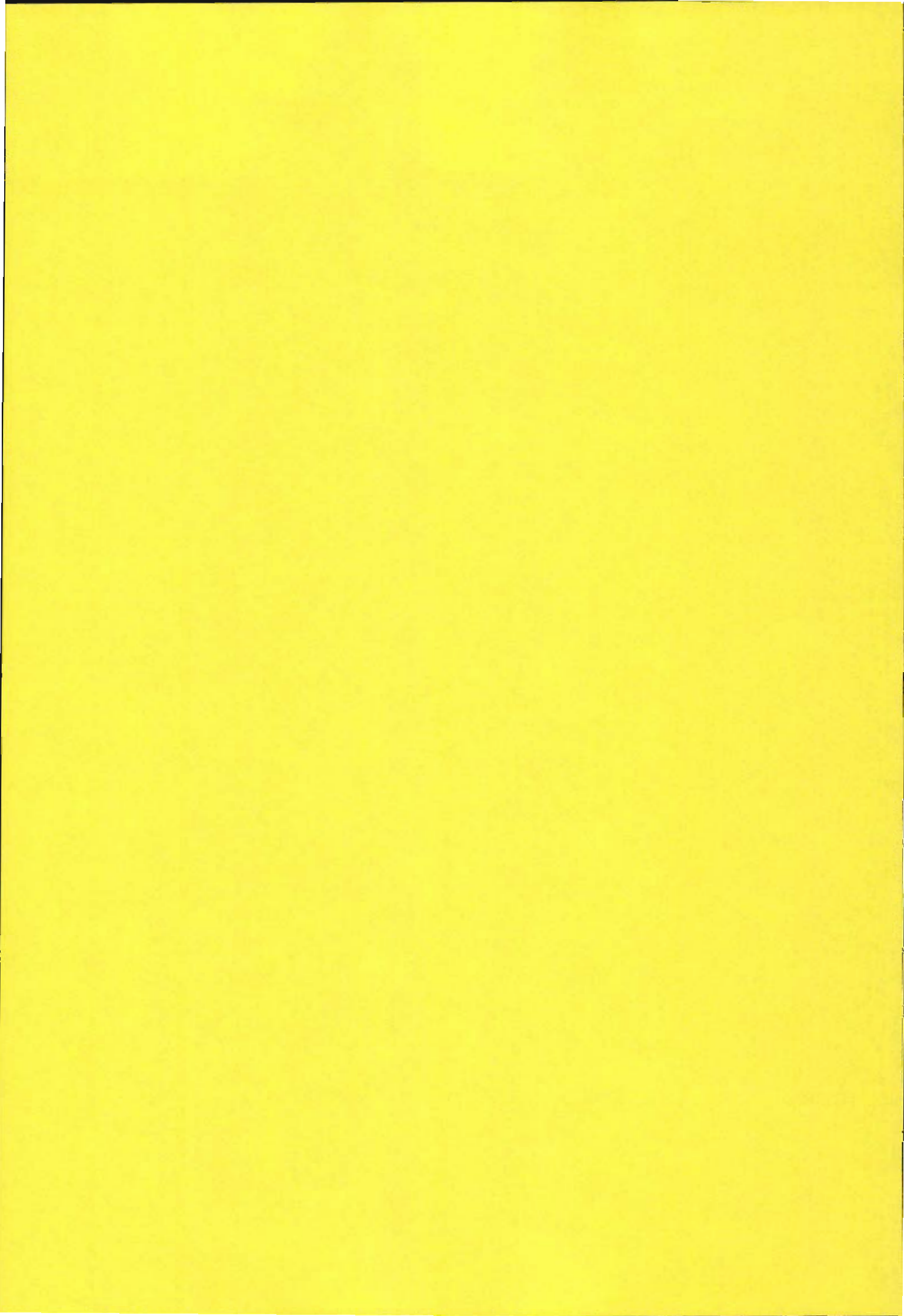
Kart nr. 4 **Friluftsliv (F)** Sjå kart kap. 10

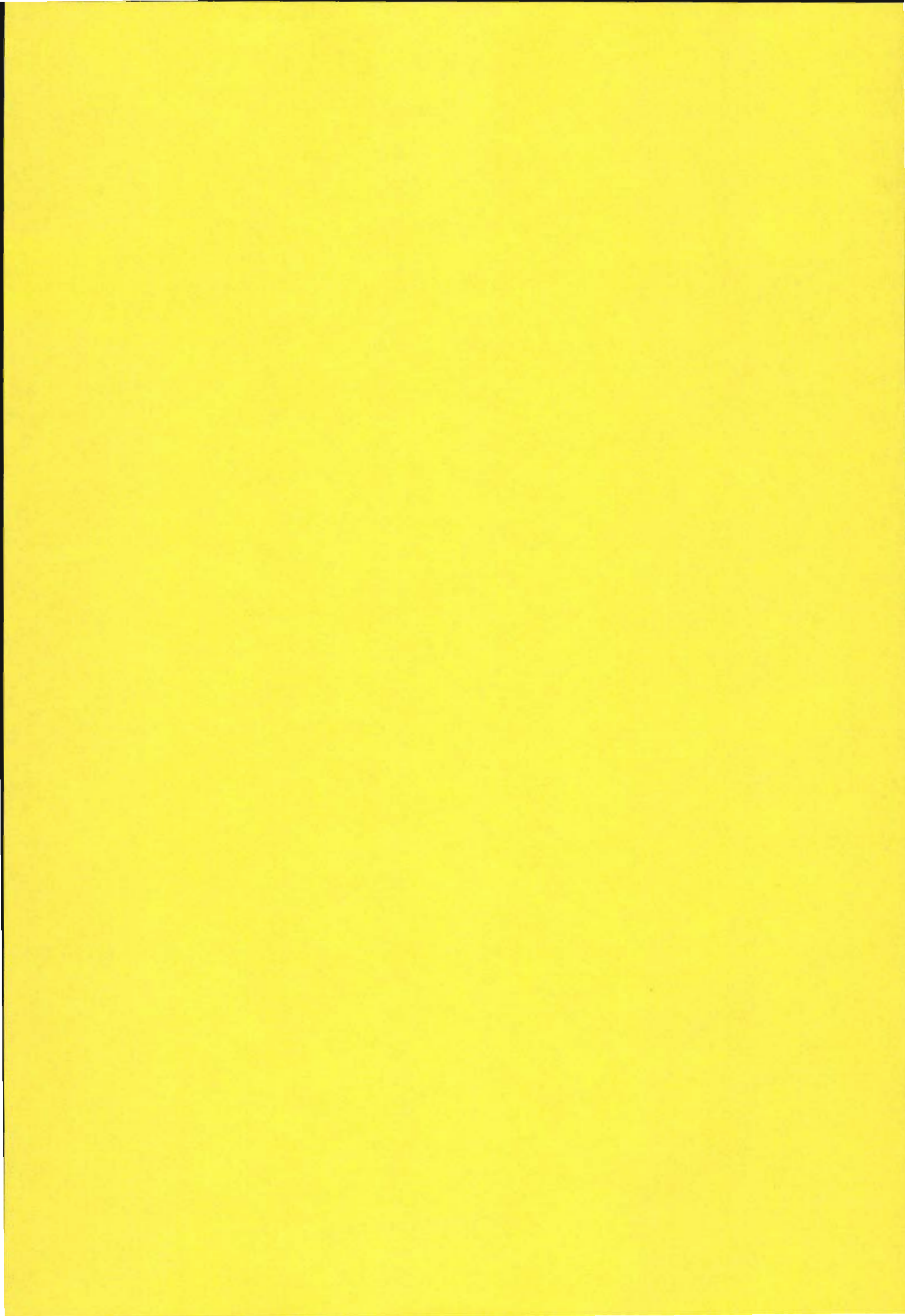
Nr	Namn delområde	Skildring	Gradering	Dok. status
F1	Vikedalselva	Smålaks-elv	**	Dokumentert
F2	Fjellgardsvatnet	Fiskevatn, bade/rasteomr.	*	Dokumentert
F3	Røyrvatnet	Fiskevatn, bade/rasteomr.	*	Dokumentert
F4	Vikane-Bjørndalen	Skog- og fjellområde	**	Dokumentert

Kart nr. 5 Kulturminne og kulturmiljø (K), Sjå kart kap. 10
kartet viser og andre kulturminner/-miljøer (nr. 01-054)

Nr	Namn delområde/objekt	Skildring	Ikke grad.	Dok. status
K1	Vikedalsosen	Bygningsmiljø	Ikke grad.	Dokumentert
K2	Vikedal kyrkje	Bygning	"	"
K3	Stabbur, Vikedal bygdemuseum	Bygning	"	"
K4	Kvernhus, Vikedal bygdemuseum	Bygning	"	"
K5a/ b	Hundseid Bru/Vikedal Bru	Bru/brukar	"	"
K6	Koladalen-Langeland-Fatland-Underbakka-Veadalen	Jordbruksmiljø, beite- og slåttemark	"	
K7	Ørekjerven	Gardsanlegg	"	Dokumentert
K8	Søndenå	2 gravrøyser	"	"
K9	Søndenå	Gravrøys	"	"
K10	Søndenå	2 gravrøyser	"	"
K11	Søndenå	Kyrkjegard	"	"
K12	Hallingstad øvre	Gravfelt	"	"
K13	Solheim	Gravfelt	"	"

Kart nr. 6 Vassdragsrelaterte kulturminne Sjå kart kap. 10

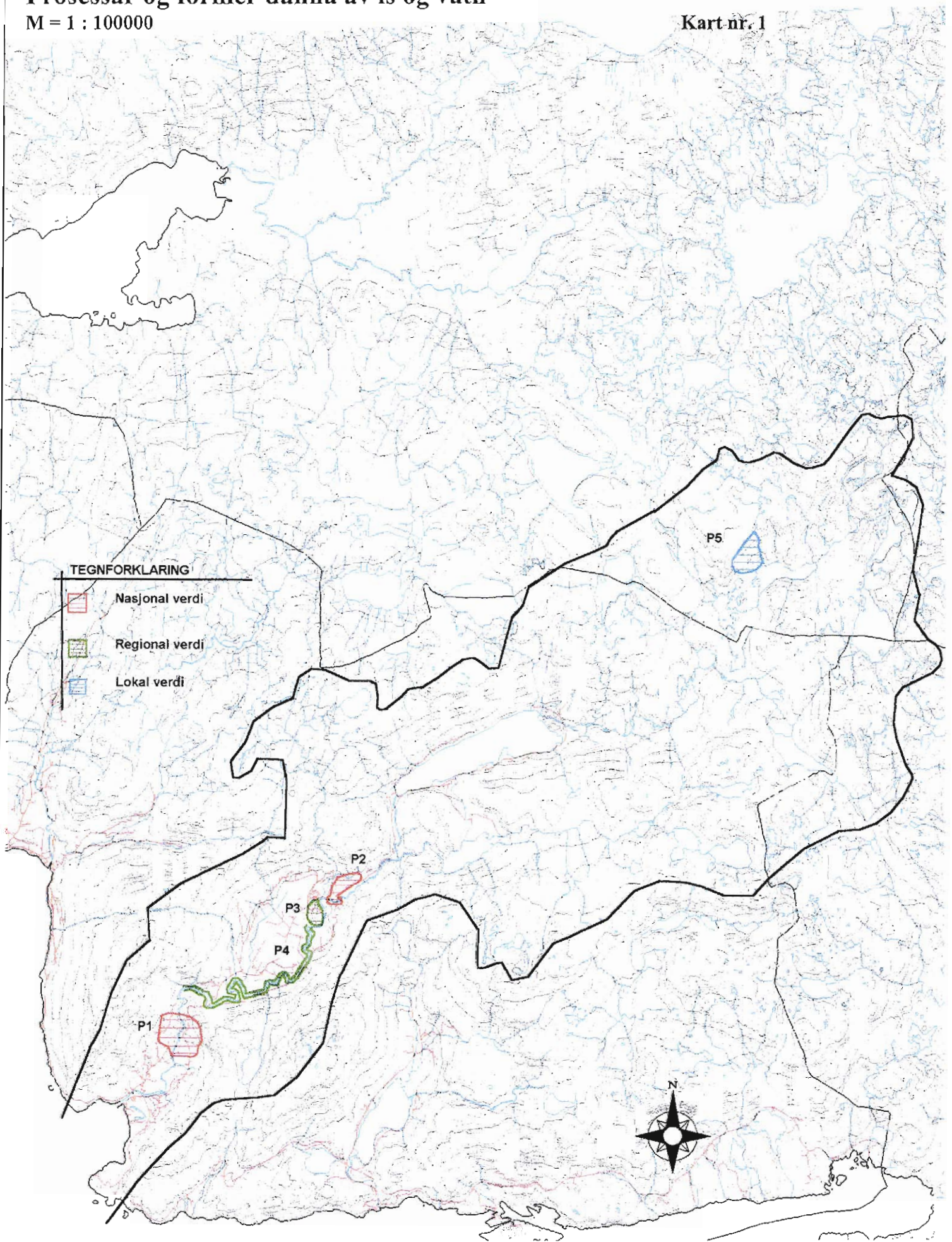

Vikedals-vassdraget

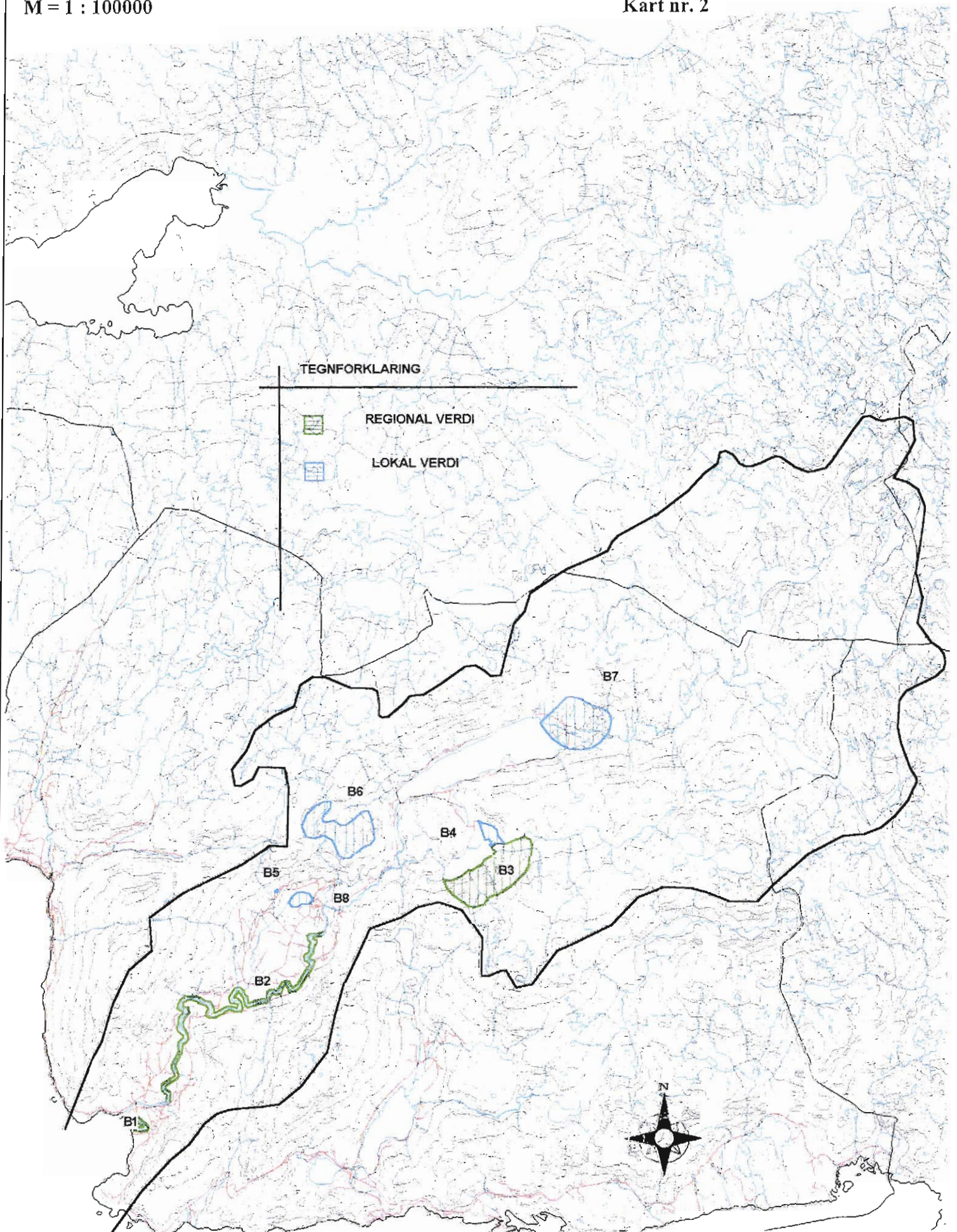
Prosessar og former danna av is og vatn

M = 1 : 100000

Kart nr. 1

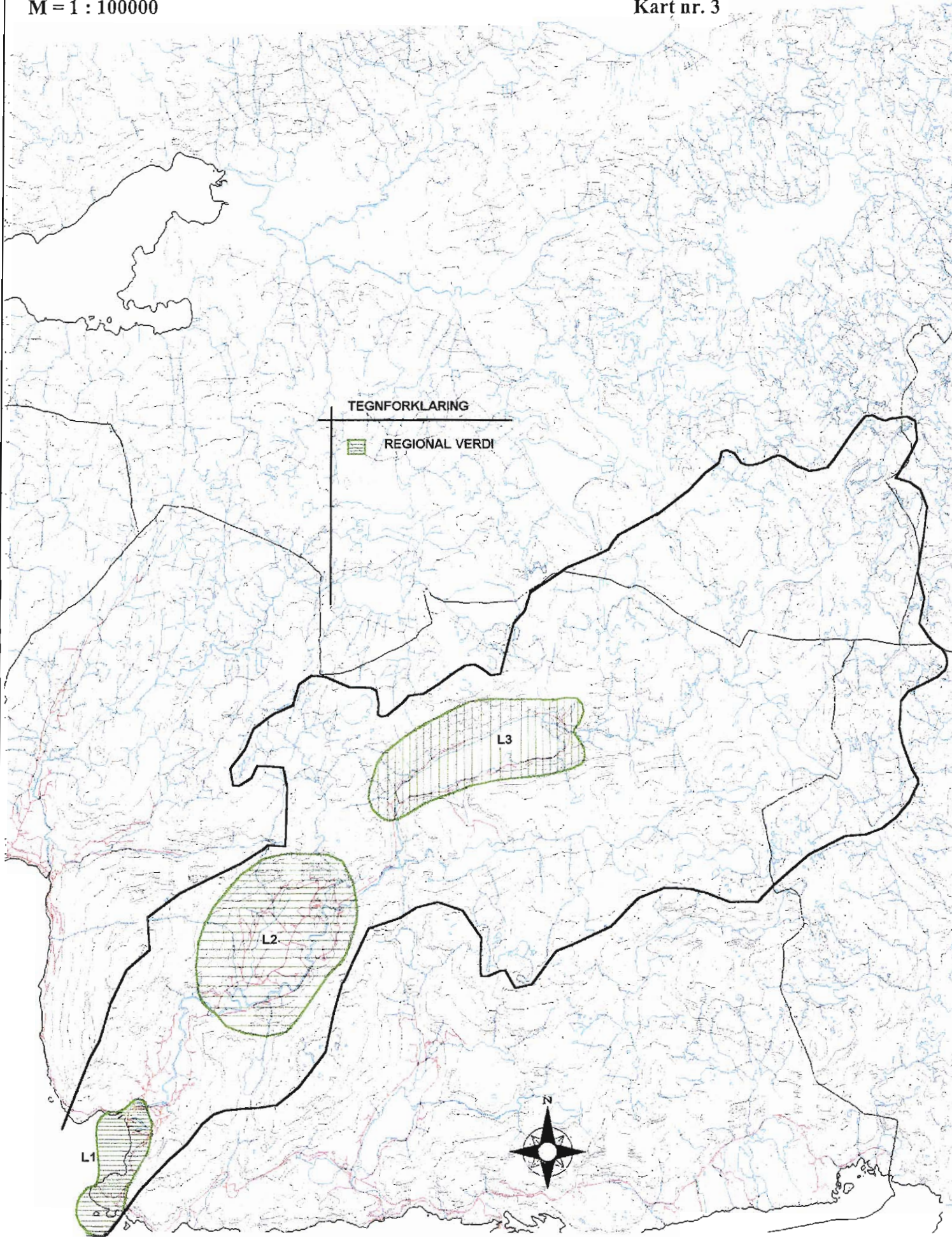

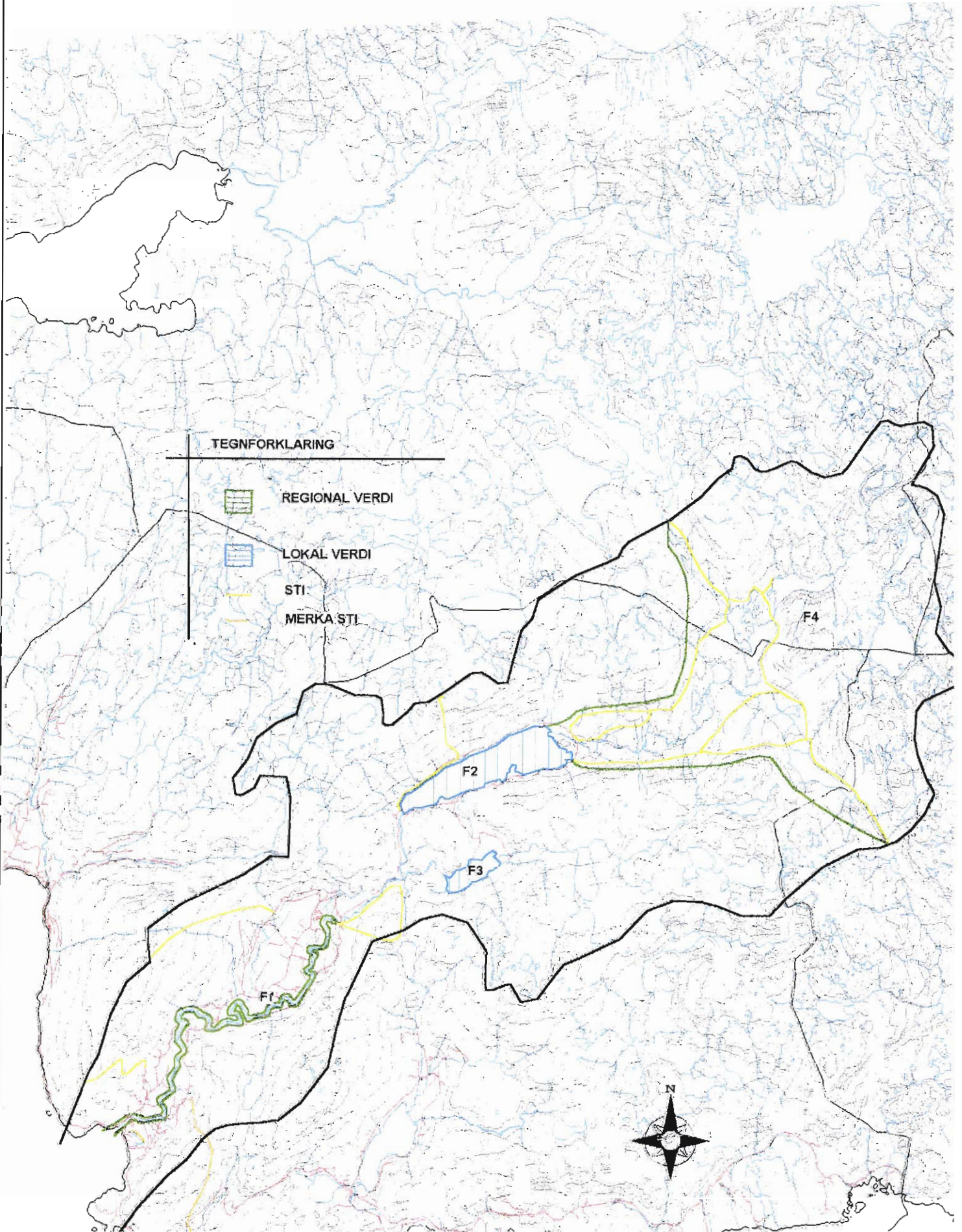

Vikedals-vassdraget
Landskapsbilete

M = 1 : 100000

Kart nr. 3

Vikedals-vassdraget

Kulturminne og kulturmiljø

M = 1 : 100000

Kart nr. 5

TEGNFORKLARING

UTVALDE KULTURMINNE OG KULTURMILJØ

BYGNINGSMILJØ/KULTURMILJØ

GRAVMINNE

BYGNINGAR

VEGMINNE

ANDRE KULTURMINNE

041,42

8

9

018

1

2

10

11

019

5B

12

3,4

020

036

13

035

021

022,23

033

031,32

025

026

027

028,29

027

6

5a

043-54

030

7

011-13

014

010

09

015

01

017

016

05-8

02-4

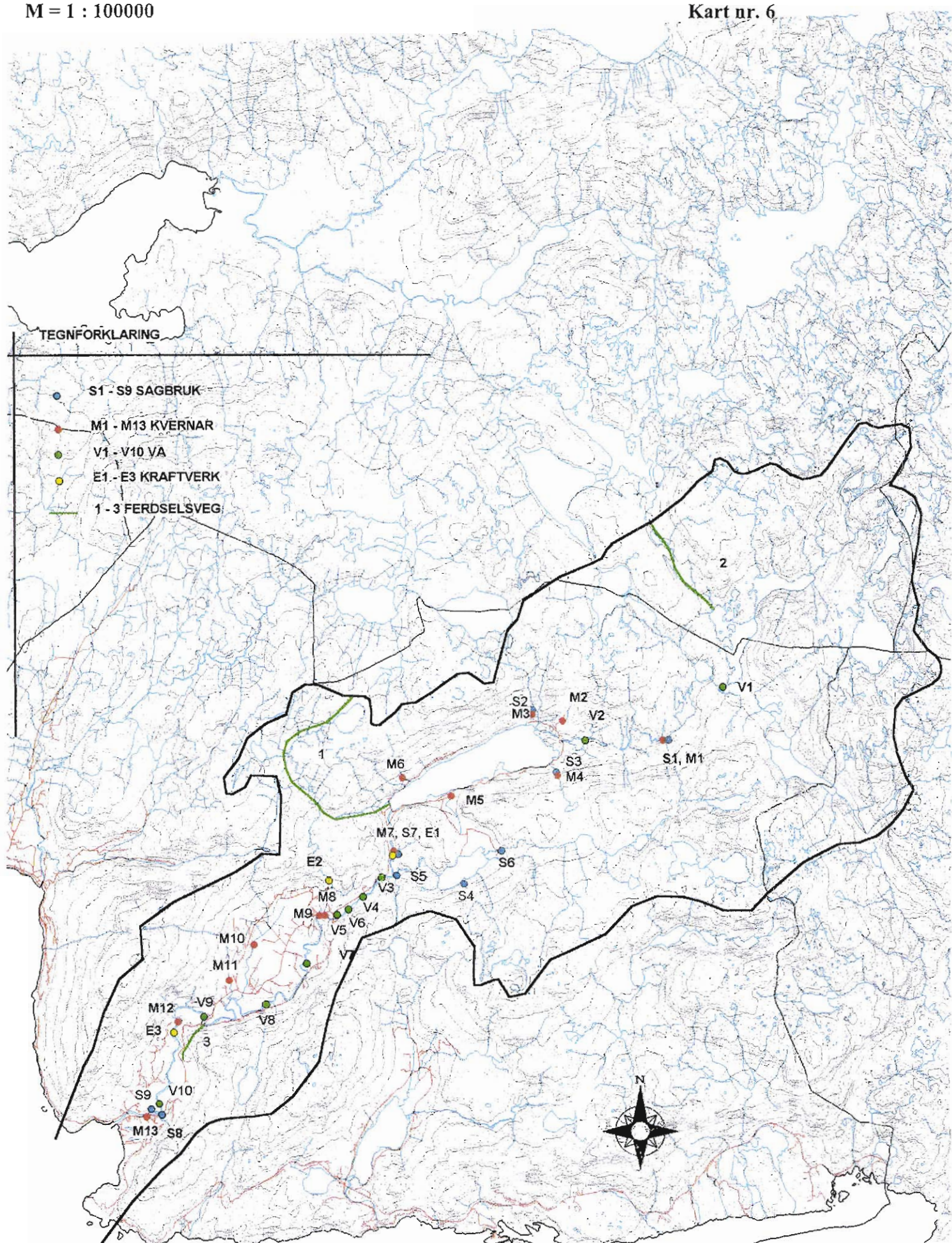

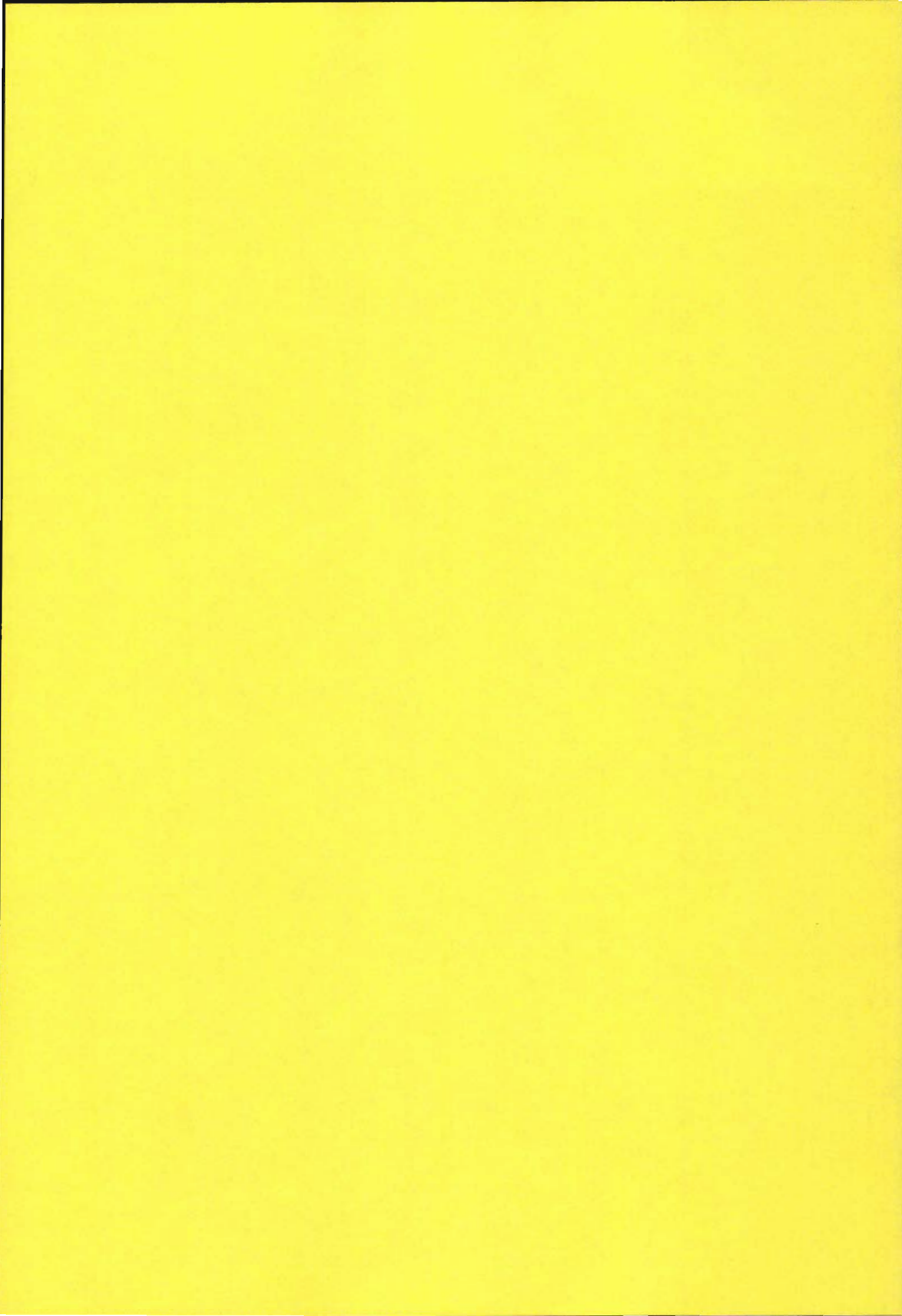
Vikedals-vassdraget
Vassdragsrelaterte kulturminne
M = 1 : 100000

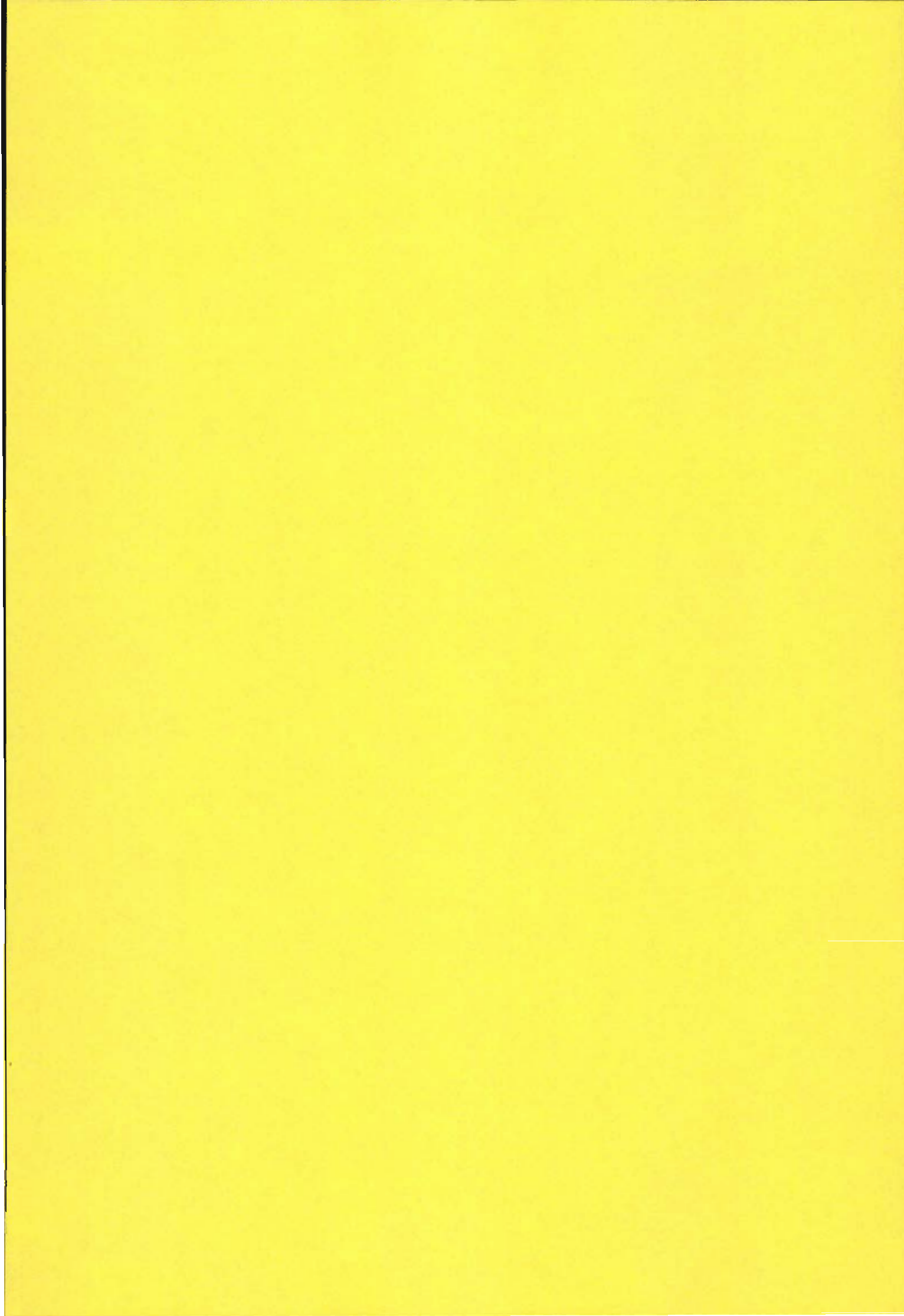
Kart nr. 6

TEGNFØRKLARING

- S1 - S9 SAGBRUK
- M1 - M13 KVERNAR
- V1 - V10 VA
- E1 - E3 KRAFTVERK
- 1 - 3 FERDELSVEG

Vedlegg 1. Registreringsskjema

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Vindheim, Etnø, Sanda, Sulda	038/1
Vassdragsnummer i RBG/NB:	Fylke: Rogaland	18.11.99
		Gunn Gerde

Karakteristiske data	Område ☒	Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	nr. navn P1 Hallingstad	
Type verneverdi (tema):	tema: Prosesser og former dannet av is og vann	
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Morneryggen ved Hallingstad og terrasser som ligg på sørsida av terrassen.	
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Aussingene i Vikedal har av Anundsen & Sollie fått prioriteringsgruppen Dvs svært interessante eller svært velutvikla enkeltformer. Stor verdi i landsmålstock	
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse H02 Historisk dokument i området gir viktige opplysninger om isavsmelting og nedlagte isfylke	
	kriterium begrunnelse H03 Mangfold Området demonstrerer mange forskjellige kvartære avsetningsformer	
	kriterium begrunnelse H04 Typisk	
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse S01 Sårbar En del av terrasser er planert ut.	
	kriterium begrunnelse S02 Del av system i sammenheng med de andre delene P2, P3 og P4	
	kriterium begrunnelse S04 Pedagogisk verdi Har vore nytta til fakkerteksturjonsområde for Univ i Bergen	
Forslag til gradering:	☒ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi	
Referansehenvisninger:	nr. nr. nr. nr. 2, 24	
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent	
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer 32VLM 255008 UTM ny ☒ gammel ☐	
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer	UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn: Vikedalsvassdraget	Kommune(r): Vindafjord, Etne, Sanda, Suldal	Vassdragsnummer: 038/1
Vassdragsområder i REGINE: C38.2	Fylke: Rogaland	Dato for feltarbeid: 18.11.99 Gun Gørde

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpernummer på objekt/delområde:	nr. navn P2 Låka foss
Type verneverdi (tema):	tema Prosesser og former dannet av is og vann
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Avsetningen ved Låka fossen representerer fronten til breen som kom nedover dalen under yngre Dryas. Låka fossen har gjel og jettegryter, 30 m. høyt fall.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Vurdert av Aundson & Sollie 1987 til å ha stor verdi i landsmålestokk.
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse Dei inngrepa som er gjort er H01 Urord bru over fossen og kalkingsanlegg øverst i fossen.
	kriterium begrunnelse Avsetningane viser fronten på H02 Historisk dokument breen som kom nedover dalen under yngre Dryas.
	H03 Mangfold Gjel, jettegryter, dødisgroper
	H05 Sjeldsyn landskapet og er lett tilgjengeleg. Gjelve fossen har 30 m høgt fall, den dominerer
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse Avsetningane er særbara for S01 Sårbar grusuttak. Det vert teke ut noko grus idag.
	kriterium begrunnelse P2 er viktig i samanheng S02 Del av system med dei andre delområda P1, P3 og P4.
	S04 Pedagogisk verdi Har vore nytta til feltkurs/etiskursjonsområde for Univ. i Bergen.
Forslag til gradering:	☒ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	nr. nr. nr. nr. 2, 27
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer 32VLM 291037 UTM ny ☒ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn: Vikedalsvassdraget	Kommune(r): Vindafjord, Etne, Sandnes, Suldal	Vassdragsnummer: 038/1
Vassdragsområder i REGNE: 038.7	Fylke: Rogaland	Objekt nr. (nr., navn): 18.11.99 Guri Gerde

Karakteristiske data	Område ☒	Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	nr. navn P3 Solheim	
Type verneverdi (tema):	tema Prosessar og former dannar av is og vatn	
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Tukt avsetjing av sand og grus.	
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	vurdert av (Arundson & Sollie 1987) til å ha stor verdi i landsmølestokk. Ein del av avsetjingane må stå igjen for å visa den primære formen til desse	
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse	Brespavsetjingar under laget med sand og grus. Viser at sjøen
	kriterium begrunnelse	H02 Historisk dokument Vast teppe for erosjonsfasen ved Løkefoss
	kriterium begrunnelse	H03 Mangfold Brespavsetjing og erosjonsavsetjing
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse	Del har blitt teke ut massar men det er no stansa.
	kriterium begrunnelse	S02 Del av system P3 er viktig i samanheng med dei andre delområda P1, P2 og P4.
	kriterium begrunnelse	S04 Pedagogisk verdi Har vore nytta til fellekurs/ ekskursjonsområde for Univ. i Bergen.
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi	
Referansehenvisninger:	nr. nr. nr. nr. 2, 24	
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer 32 VLM 28 6 033 UTM ny ☒ gammel ☐	
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer	UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn: Vikedalsvassdraget	Kommune(r): Vindafjord, Etne, Sanda, Guldal	038/1
Vassdragsområder i REGINE: 038, Z	Fylke: Rogaland	Dato for plan, navn: 18.11.99 Guri Gjerde

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	nr. navn P4 Solheim - Ornes
Type verneverdi (tema):	tema Prosesser og former dannet av is og vann
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Meandrerande elveparti. Sidens lengde på det aktuelle strekket er såpass langt, at området er viktig
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Har stor verdi i lag med dei andre delområda (Anundson & Sollie 1987)
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse Meandrerande elveparti finn 404 Typisk ein i heile landet.
	kriterium begrunnelse Sjeldan med s-7 så langt 405 sjeldsyn atrakt i regionen.
	kriterium begrunnelse
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse Elvesletta sin dynamikk vart 501 Sårbar forhindra med forebygging.
	kriterium begrunnelse P4 er viktig i samanheng med 502 Delavsystem dei andre delområda P1, P2, P3
	kriterium begrunnelse Har vore nytta til feltkurs/ 504 Pedagogisk verdi ekskursjonsområda for Unir. i Bergen
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	nr. nr. nr. nr. 2, 24
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer 32VLM 273 016 UTM ny ☒ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Vindafjord, Etne, Sanda, Sullal	038/1.
Vassdragsnummer i RSGIN:	Rogaland	
038.z		

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	nr. navn P5 Bjørndalsura
Type verneverdi (tema):	tema Prosessar og former danna av is og vatn
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Største ura innan vassdraget, steinblokker store som hus.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse Ura har ikkje vore utsett for H01 Vurd inngrep av høke slag.
	kriterium begrunnelse
	kriterium begrunnelse
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse
	kriterium begrunnelse
	kriterium begrunnelse
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	nr. , nr. , nr. , nr. 24
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer 32.VLM378103 UTM ny ☒ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer UTM ny ☐ gammel ☐
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på område (dersom definert) antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn: Vikedalsvassdraget	Kommune: Vindafjord, Etne, Sanda, Suldal	Verneområde og objekt nr: 038/1
Vassdragsnummer i REGINA: 038.2	Fylke: Rogaland	Objekt nr (dato, navn):

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/lopernummer på objekt/ delområde:	nr. navn B1 Kyrkjehølen
Type verneverdi (tema):	tema Biologisk mangfold, Våtmark
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	I og rundt B1 finn ein eit dyre- og planteliv som gir eit frodig og rikt miljø. Samstundes er B1 berart av både lokalhistorie og naturhistorie.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	B1 har fleire interesante verdiar som må taast omsyn til ved planlegging og bruk av området
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse H06 Sårbar Kartstagen er svært viktig. Gir vern mot innvogn, støy og andre forstyringar. Fullstendig gjengroing
	kriterium begrunnelse H07 Variasjon B1 har høy produksjon, fleine ender har viktige beiteområde her. Frodig vegetasjon
	kriterium begrunnelse
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse S05 Biologisk funksjon B1 er viktig for fuglane sitt næringssek. Stør produksjon av negare planter
	kriterium begrunnelse S03 Forskningsverdi Kan ha stor verdi med nasjon på gjengroing
	kriterium begrunnelse S04 Pedagogisk verdi Lett tilgjengelig for skuleklasser. Gode kultur og natur
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	nr. , nr. , nr. , nr. 3, 4, 7
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer 32 VLM 247992 UTM ny ☒ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune:	Vassdragsnummer:
Vikedalsvassdraget	Vindafjord Etne, Sauda, Selje	038/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Objekt nr (f.eks. navn):
038-2	Rogaland	

Karakteristiske data	Område ☒	Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	nr. navn Bå Prestaneset - Nes	
Type verneverdi (tema):	tema Biologisk mangfold, Grønt-bergeskog	
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Denne skogstypen gir grunnlag for høy biologisk produksjon. Viktig utløp for tupletinet og næringssekret for fisken i elva.	
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse	H06 Sårbar Snarhogst ved forebygging av elva.
	kriterium begrunnelse	H07 Variasjon Skogstypen gir grunnlag for stort arts mangfold.
	kriterium begrunnelse	
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse	S05 Biologisk funksjon Viktig å beholde ein solid kantvegetasjon for 2 silva leveområder til planter, insekt, fuglar og fisk
	kriterium begrunnelse	
	kriterium begrunnelse	
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi	
Referansehenvisninger:	nr. , nr. , nr. , nr. 7	
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☒ Godt nok dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer	2014 285015 UTM ny ☒ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer	UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn: Vikedalsvassdraget	Kommune: Vindafjord, Etne, Sande, Suldal	Vassdragsnummer: 038/1
Vassdragsnummer i REGJIS: 038.2	Fylke: Rogaland	Objekt nr (Plan, navn):

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	nr. navn B3 Plomias
Type verneverdi (tema):	tema Biologisk mangfold, barskog
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Området har ein rik spurvuglf fauna
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse H06 Sårbar Planta granskog, bør la dei resterande områda ha opprinnelig skog
	kriterium begrunnelse H05 Sjeldne Sjeldne speltte arter, rikt antall spurvuglf.
	kriterium begrunnelse
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse S05 Biologisk funksjon Ein del gamle lauvtre, bjørk og osp. viktig i "skog" for fuglane
	kriterium begrunnelse
	kriterium begrunnelse
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	nr. , nr. , nr. , nr.
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☒ Godt nok dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer 32 VLM 32 30 40 UTM ny ☒ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragets navn:	Kommune:	
Vikedalsvassdraget	Vindafjord, Etne, Sauda, Suldal	038/1
Vassdragets område i REGIONS-		
038.2	Rogaland	

Karakteristiske data	Område ☒	Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	nr. navn B4 Nord for Røyravatnet	
Type verneverdi (tema):	tema Biologisk mangefald	
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Myrområde som går ihelt ned til vatnet, viktig leveområde for våtmarksarter.	
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse	oppdyrking gjennom myrområdet
	kriterium begrunnelse	H6 serbar skrumper int.
	kriterium begrunnelse	
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse	Viktig leveområde for våtmarksarter
	kriterium begrunnelse	S05 Biologisk funksjon
	kriterium begrunnelse	
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi	
Referansehenvisninger:	nr. , nr. , nr. , nr. 7	
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☒ Godt nok dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent	
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer	32 VLM.323050 UTM ny ☒ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer	UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på område (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune:	038/1
Vassdragsnummer i REGINS:	Region:	
038.2	Rogaland	

Karakteristiske data	Område ☐	Objekt ☒
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	nr. navn	
Type verneverdi (tema):	tema Biologisk Mangefald	
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	svært gammel og hol eike, stam står fint på kulturmårk. Populær leikested for born.	
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse	Eika kan vera ein viktig tilhaldstid for arter av både lav, sopp, moss og insekter
	kriterium begrunnelse	H07 Variasjon
	kriterium begrunnelse	
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse	sj2 H07
	kriterium begrunnelse	S05 Biologisk funksjon
	kriterium begrunnelse	
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi	
Referansehenvisninger:	nr. , nr. , nr. , nr.	
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer	32 VLM 277039 UTM ny ☒ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer	UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på området (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragets navn: Vikedalsvassdraget	Kommune: Vindafjord, Etne, Sauda, Suldal	038/1
Vassdragsnummer i REGINE: 038.Z	Fylke: Rogaland	

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/lepenummer på objekt/ delområde:	nr. navn B6 Førlandstølen m/omegn
Type verneverdi (tema):	tema Biologisk mangfold
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	E + større myrområde, ca 300-360 moh.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse Større og intakte myrområde er hardt pressa av innfrep.
	kriterium begrunnelse 105 Sjeldsyn
	kriterium begrunnelse
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse 505 Biologisk funksjon
	kriterium begrunnelse
	kriterium begrunnelse
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	nr. nr. nr. nr. 7
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert ☒ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer 32 VLM 29305 UTM ny ☒ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Større område (dersom definert) antall da
Innenfor definert 100-m. bulte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragets navn:	Vindafjord, Etne, Sanda, Sullal	038/1
Vassdragsnummer i REGINA:	038.2	Regoland

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	nr. navn B7 Aust for Fiellgardsvatnet
Type verneverdi (tema):	tema Biologisk mangfold
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Samtal furuskog med innslag av edellauvskog viktig område for spetter og spurvefugl
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse Myke gamle og styvde tre, særskilt eik. Har hatt bra fotokornet a av spetter. H07 Variasjon Gode område for storfugl og høyt
	kriterium begrunnelse
	kriterium begrunnelse
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse Mange gamle tre gir et godt næringsgrunnlag for insekt og fuglar.
	S05 Biologisk funksjon
	kriterium begrunnelse
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi
	☐ ** Regionalt viktig verdi
	☒ * Lokalt viktig verdi
	☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	nr. , nr. , nr. , nr.
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert
	☒ Godt nok dokumentert
	☐ Manglende dokumentasjon
	☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer 32012430605 UTM ny ☒ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer
	nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒
	Størrelse (der som defineres)
Innenfor definert 100-m-belt i kommunens arealplan	☐
	Innenfor KPP-belt (der som defineres)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragets navn:	Vindafjord, Etne, Sauda, Eikdal	038/1-
Vassdragets område i REGINE:	Rogaland	
038.2		

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekta/ delområde:	nr. navn 88 Mo
Type verneverdi (tema):	tema Biologisk mangfaldet
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Fe.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse eit områdemråde som er sterkt pressa av dyrking
	kriterium begrunnelse
	kriterium begrunnelse
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse fungerer som ein "base" i eit oppdyrka jordbrukslandskap.
	kriterium begrunnelse
	kriterium begrunnelse
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	nr. nr. nr. nr.
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert ☒ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer 32 vlm 281036 UTM ny ☐ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒ <small>Størrelse på (dersom kjent)</small> antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ <small>Innenfor RRE-linje (dersom definert)</small>

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Vindafjord, Etne, Sauda, Sullal	038/1
Vassdragsnummer i REGINE:	038.2	Rogaland

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	nr. navn L1 Vikedal - Søndanåneset
Type verneverdi (tema):	tema landskapsbilde
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Sjeldent strandområde i landskapsregionen.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Høg landskapsverdi i regional interesse.
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse Strand, sjø, svaberg, krattskog og barnekog gir landskapet et variert uttrykk
	kriterium begrunnelse H07 Variasjon
	kriterium begrunnelse H06 Sårbar På Søndanåneset er regulert til nærings- og fritidsbygg. Strandda har endra seg etter at moløen, elvosen vart bygget.
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse Vikedalstranda er ei av få sandstrender av særlig storleik, i landskapsregionen
	kriterium begrunnelse S08 Sjeldsyn Søndanåneset har fleire gravhauger
	kriterium begrunnelse S10 Historisk dokument På Søndanåneset ligg også middelalderlyrteigard.
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	nr. nr. nr. nr. 18, 40, 53
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer 32 VLM 245987 UTM ny ☒ gammel ☐
UTM øvre (der vassstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer UTM ny ☒ gammel ☐
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på bilde (dersom bilde) antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-belte (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Vindafjord, Etne, Sauda, Sulldal	Verneverdi/objekt nr.
Vassdragsnummer i REGINE:	038.2	038/1
Fylke:	Rogaland	Utsatt for (dato, navn):

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	nr. navn L2 Midtbygda - Jordbrukslandskap
Type verneverdi (tema):	tema landskapsbilde
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Harmonisk landskap
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Høg landskapsverdi / fylkesinteresse
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse Høge fjell, store lår som omkranser u-dalen med fruktbar mark og med randsone
	kriterium begrunnelse H07 Variasjon Opne jorder, elva som meandrerer, kantvegetasjon, bekkjer som renn ned til hovedstr.
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse S09 Typisk Vikedal er ei typisk jordbruksbygd.
	kriterium begrunnelse
	kriterium begrunnelse
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	nr. nr. nr. nr. 18
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer 32VLM 280030 UTM ny ☒ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på areal (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Verneområde og objekt nr.:
Vikedalsvassdraget	Vindafjord, Etne, Sauda, Fuldal	038/1
Vassdragsområder i REGIONE:	Fylke:	Objekt nr. (Navn, nummer):
038.2	Rogaland	

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	nr. navn L3 Fjellgardane
Type verneverdi (tema):	tema Landskapsbilete
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Kvalitet som eit tiltrekkjande landskap.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse Gardane m/ fulldagsmøtt og beitemøtt som ligg ikring Fjellgardarvatnet. Bort og furulian som går over til snøfjell. Tiltrekkjande
	kriterium begrunnelse H09 Lantkykkstykke Kontrast mellom dei mektige fjella i øst og det rolige landskapet v/ Fjellgardarvatnet.
	kriterium begrunnelse
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse Området har mange kulturhistoriske spor, bl.a. tufter etter husmannsplasser. S10 Historisk dokument Kulturmarka på nordsida av Fjellgardarvatnet har vert hadde i hend med samebelting.
	kriterium begrunnelse
	kriterium begrunnelse
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	nr. nr. nr. nr.
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert ☒ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer 32 VLM 322 066 UTM ny ☒ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune:	Objekt nr.:
Vikedalsvassdraget	Vindafjord, Etne, Sauda, Emlid	038/1
Vassdragsområde i REGINE:	Fylke:	Objekt art:
038.2	Rogaland	

Karakteristiske data	Område ☒	Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	nr. navn F1 Vikedalselva	
Type verneverdi (tema):	tema Friluftsliv, laks- og sjøanndel	
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Landskapsmessig er Vikedalselva ei bløtåre i Vikedal, viktig rekreasjonsverd.	
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Viktig fiskeelv for lokalbefolkninga og folk i regionen (NOU 1983:44)	
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse	H10 Oppleving Elva renn gjennom eit variert landskap, dei som går å fiske opplever stillsamt og so.
	kriterium begrunnelse	H11 Egna Vikedal Regjer- og Fiskeforvaltning og Vikedal Elveforvaltning har lagt forholda godt tilrette for fiske.
	kriterium begrunnelse	H12 Dagers bruk Mykje brukt av lokalbefolkninga og av folk frå regionen.
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse	S11 Tilgjenge Elva er gunstig plassert forhold til store folkekonentrasjonar
	kriterium begrunnelse	S12 Naturkvalitet Eit godt fiske- variert landskap.
	kriterium begrunnelse	S13 Kulturkvalitet Svingar seg gjennom kulturlandskap og kulturminner.
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi	
Referansehenvisninger:	nr. nr. nr. nr. 26, 28, 29	
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer	32 VLM 287019 UTM ny ☒ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer	UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn: Vikedalsvassdraget	Kommune: Vindafjord, Etne, Sauda, Suldal	Vassdragsnummer: 038/1
Vassdragsområde i REGINE: 038.2	Fylke: Rogaland	Utgitt av REGINE: 1998

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	nr. navn F2 Fjellgardsvatnet
Type verneverdi (tema):	tema Fritidsliv
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Eit typisk område for "søndagsturen"
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Eit fint og lett tilgjengelig bade/rasteområde.
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse Det store vatnet gir ein kjensle av stillsømd og ro. Eit godt vakkert område i vassdragen og mykje småfugl i sjøen.
	kriterium begrunnelse Fint bade- og rasteområde, også for familier med små barn.
	kriterium begrunnelse Sommarstid er det svært mange som brukar området til "søndagsutflukt".
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse Fjellgardsvatnet er lett tilgjengeleg for folk, god parkeringsplass.
	kriterium begrunnelse
	kriterium begrunnelse
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	nr. , nr. , nr. , nr. 33, 40
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer 32 VLM 325065 UTM ny ☒ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Verneart, vassdrag, objekt nr.:
Vikedalsvassdraget	Vindafjord, Etne, Sauda, Eiddal	038/1
Vassdragsområde (REGINE):	Fylke:	Utfyll av (dato, navn):
038.2	Rogaland	

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	nr. navn F3 Røyra vatnet
Type verneverdi (tema):	tema Fritidstliv
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Bade- og rastekområde, sal av fiskekort hjå grunneigar.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Fylkesplan for fritidstliv, 1972-95: "Bor sitres ved kjøp avt. servitutt".
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse Vatnet skogen, og skanfeldet gir ein' fin naturopplevelse
	kriterium begrunnelse H10 Oppleving Sal av fiskekort hjå grunneigar, fine områder for bading og rastning. Lett tilgjengeleg.
	kriterium begrunnelse H11 Eigna
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	kriterium begrunnelse
	kriterium begrunnelse
	kriterium begrunnelse
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	nr. nr. nr. nr. 33, 40
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	øst, 6 siffer nord, 7 siffer 32 VLM 318045 UTM ny ☒ gammel ☐
UTM øvre (der vannstreng krysses):	øst, 6 siffer nord, 7 siffer UTM nedre (der vannstreng krysses): øst, 6 siffer nord, 7 siffer
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): antall da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Fylkesmannen

Verdier i vernede vassdrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Direktoratet for naturforvaltning (DN) har i fellesskap arbeidet med et prosjekt for å gjøre kunnskapen om vernede vassdrag lettere tilgjengelig for kommuner og andre som forvalter vassdragsnære områder. "VVV-prosjektet" skal dokumentere og gjøre verdiene i vassdraget mer synlige. Målet er at alle som planlegger arealbruk eller inngrep i et vernet vassdrag, først skal vite hvilke verneverdier som finnes der. På denne måten regner DN og NVE med at skadelige inngrep i større grad blir unngått.

TE 887

ISBN 82-7072-394-0

ISSN 1501-4851